

Registered Under RNI No. GUJGUJ/2010/30943 Under Postal Regd. No.
GAMC - 1745/2019-2021 issued by SSP, Ahmedabad Valid Upto 31/12/2021

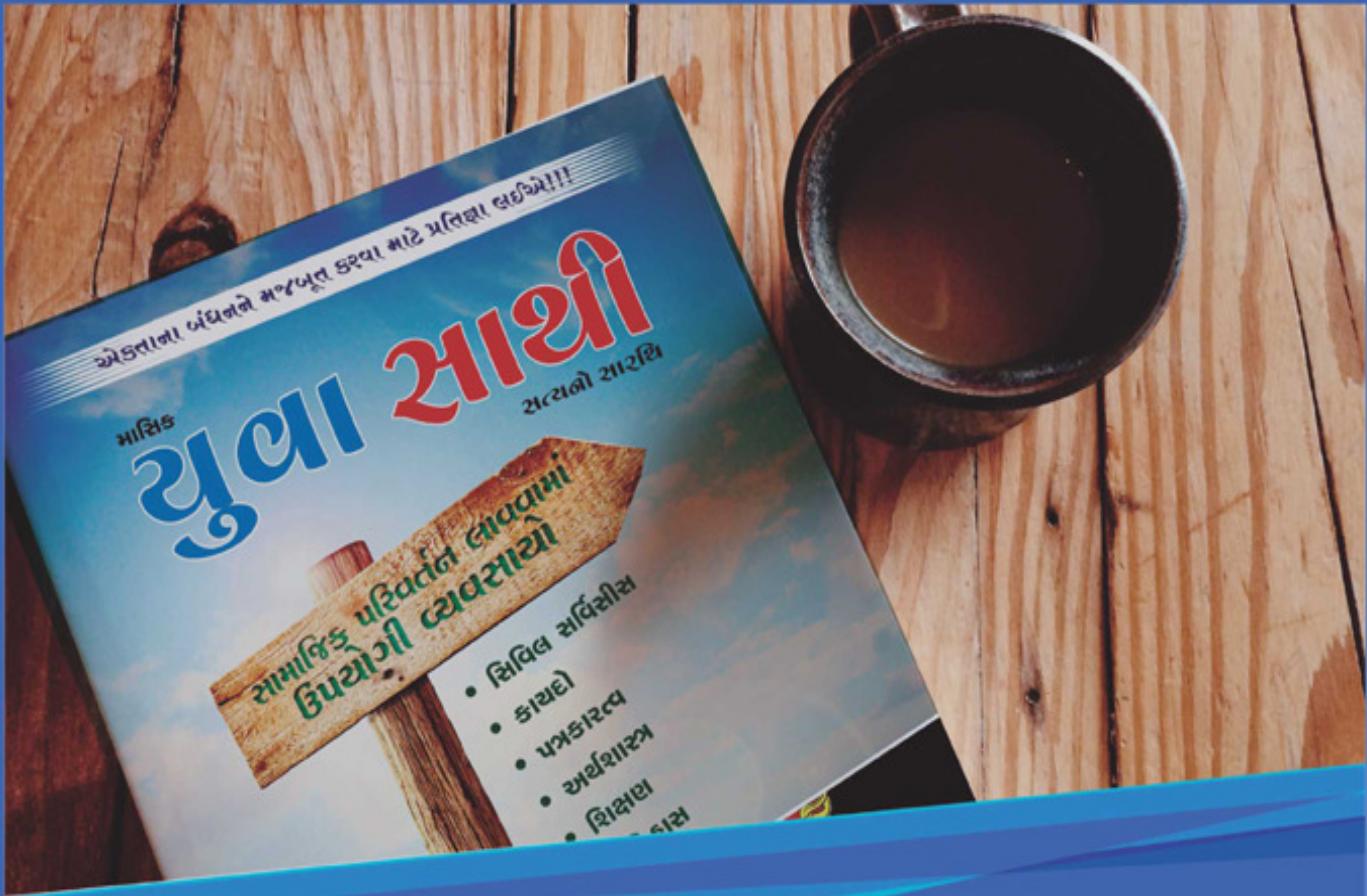
PUBLISHED AT 1st OF EVERY MONTH PERMITTED TO THE POST OF A'BAD PSO ON 3rd OF EVERY MONTH

યુવા સાથી

(Yuva Saathi Gujarati Monthly)

ભારતનું વોટરગોડ પેગાસસ જાસૂસી કિસ

એક અવાજ – એક ઉમંગ – એક ચળવળ
જેમના માથે ભારતના ભવિષ્યના ઘડતરની જવાબદારી છે
એવા નિષાવાન યુવા મિત્રો તરફથી પ્રકાશિત થતું
એકમાત્ર ગુજરાતી સામયિક યુવાસાથી

સત્ય અને ન્યાયનો વાહક
તટસ્થ અને નીડર વિશ્વેષણ
પ્રગતિ અને સમૃદ્ધિનો વાહક
શાંતિમય સમાજના નિર્માણ માટે
બાળકોના નૈતિક ઘડતર માટે
યુવાનોને સાચી દિશા ચીધનાર
યુવાનોના ડિલની ઘડકન

તમારા આ નિષાવાન પ્રયત્નોના લીધે આ હંદ્યપૂર્વકનો
અવાજ દેશના ખૂણો-ખૂણો ગુંજુ ઊઠશે. ઈન્શાઅલ્લાહ.

વાર્ષિક લવાજમ : રૂ. ૨૫૦/-
મિનિવાર્ષિક લવાજમ : રૂ. ૬૫૦/-

મેનેજર, યુવાસાથી ગુજરાતી માસિક : બી-૪, કરિશ્મા કોમ્પ્લેક્સ, સારણી સોસાયટી, ૧૩૨ ફુટ રિંગ રોડ,
જુહાપુરા, અહમદાબાદ -૩૮૦૦૪૫ | E-mail yuvasaathi.monthly@gmail.com | www.yuvasaathi.com

YUVA SAATHI GUJARATI MONTHLY

Bank A/c. No. : 163110100029661 (NEFT)

Bank/ Branch : BOMBAY MERCANTILE CO-OP BANK LTD

IFSC Code: U T I B 0 S B M C B 1

|
(ZERO)

Affiliated - AXIS BANK LTD

આપની જાહેરાત તેમજ સ્પે. ડોનેશન આપી "યુવાસાથી"ને સહદ્ર બનાવી સમાજના નવનિર્માણમાં આપનો સાથ-સહકાર આપો.

9510008614

આના ઉપર પેમેન્ટ પણ કરી શકો છો. પેમેન્ટ કર્યા પછી
અમને જાણ કરો. જેથી અમે તમને રસીદ મોકલી શકીએ.

માસિક

યુવા સાથી

સત્યનો સારથી

વર્ષ : ૧૨, અંક : ૮ | ઓગસ્ટ ૨૦૨૧ | પેજ : ૩૬

વિચારવાની ... એક કણ

www.yuvasaathi.com
instagram.com/yuvasaathiguj - facebook.com/yuvasaathiguj - twitter.com/yuvasaathiguj

તંત્રી

ડૉ. સાહિબ મહિલા

સહાયક તંત્રી

જાહિર માનિગાર

સંપાદક મંડળ

ઇભ્રાહિમ શેઠ

મુહમ્મદ ઉમર મનસૂરી

મુહમ્મદ કલીમ અન્સારી

ફેસબુલ અન્સારી

ઇસ્માઈલ રાજપુત

સોહેલ તનવીર

ઉમરજા મહિલા

સાદિક શેખ

9510008614

yuvasaathi.monthly@gmail.com

વાર્ષિક લવાજમ : રૂ.૨૫૦/-

ત્રિવાર્ષિક લવાજમ : રૂ. ૬૫૦/-

Printed and published by Rashid Hussain Akhtar Husain Shaikh on behalf of STUDENTS ISLAMIC ORGANISATION OF INDIA GUJARAT ZONE and Printed at Unique Offset, N.R. Estate, Tavdipura, Dudheshwar, Ahmedabad-380004 and published from B/4, Karishma Complex, Near Sarni Society, 132 Feet Ring Road, Juhapura, Ahmedabad - 380055 | Editor : Rashid Hussain Akhtar Husain Shaikh

એક વૃક્ષ નીચે થાકેલા ને ભૂખ્યા-તરસ્યા માણસને બેઠેલો જોઈને સામેના ઘરમાં રહેતા માણસે ઈશારાથી પાણી માટે પૂછ્યું ત્યારે તરસ્યા માણસને એ માણસ ફિરિસ્તા જેવો લાગ્યો. પંદર મિનિટ વીતી ગઈ ઇતાં એ માણસ પાણી લઈને ન આવ્યો એટલે તરસ્યા માણસને લાગ્યું કે પાણી લાવવામાં આટલી બધી વાર થોડી લાગે!

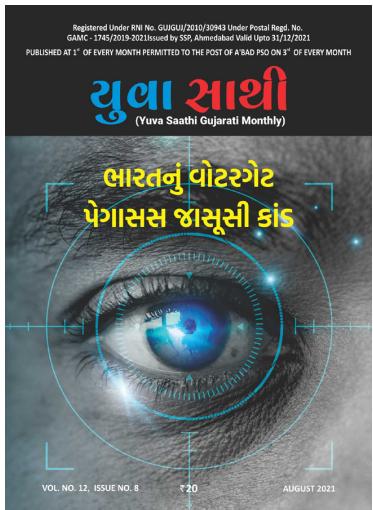
ત્યાં એ માણસ પાણીની બોટલ લઈને આવ્યો ને કહ્યું: ‘માઝ કરજો, પણ મને તમારી હાલત જોઈને લાગ્યું કે ફક્ત પાણીને બદલે તમારા માટે લીંબુ શરબત લાવું તો એ વધારે સારું રહેશે આથી મને આવતાં થોડી વાર લાગી.’ એ સમયે તરસ્યા માણસને લીંબુ શરબત લાવનારા માણસ માટે અતિશય માનની લાગણી થઈ. એણે શરબતનો એક ધૂંટડો ગળે ઉતાર્યો ત્યારે ખ્યાલ આવ્યો કે પેલા માણસે એમાં સાકર તો નાખી જ નહોતી. એ વખતે એને વિચાર આવ્યો કે આ તે કેવો ભૂલકણો માણસ છે, જે શરબતમાં ખાંડ નાખવાનું જ ભૂલી ગયો!

એવામાં પેલા માણસે સુગર પાઉય આપતાં કહ્યું: ‘તમારા ટેસ્ટ પ્રમાણે શરબતમાં તમારે જેટલી સાકર ઉમેરવી હોય એટલી આમાંથી ઉમેરજો.’

- આ વખતે પેલાને આ મદદગાર માણસની સમજણ માટે સલામ કરવાનું મન થઈ આવ્યું. સારાંશ એ કે,
- આપણે કોઈના વિશે અભિપ્રાય આપવામાં ઘડી વાર બહુ ઉતાવળ કરી નાખતા હોઈએ છીએ.
  - ઉપરના દાઢાંતમાં પેલો તરસ્યો માણસ વારંવાર અભિપ્રાય બદલતો રહે છે એમ આપણે પણ અભિપ્રાય બદલતા રહીએ તો બીજા વિશે યોગ્ય અભિપ્રાય આપવા માટે યોગ્ય ગણાઈએ ખરા?
  - આપણી અપેક્ષા પ્રમાણે જ બીજા લોકો વર્તે તો એ સારા, નહીંતર ખરાબ એવી પૂર્વધારણા બાંધવી પણ અયોગ્ય છે.

▶▶

★ લેખકના વિચારોથી સંગઠન અથવા સંપાદકમંડળનું સહમત હોવું જરૂરી નથી.

અનુક્રમણિકા

અંતરની આંખોથી...

અલ્લાહના દોસ્તોને અલ્લાહ ઉપર સાચા ઈમાનની ભેટ સ્વરૂપે એક વિશિષ્ટ ને'મત ગ્રામ થયેલી હોઈ છે.. તેઓને અલ્લાહની કામ કરવાની પદ્ધતિ અને અલ્લાહની ઈચ્છા વિશેની એવી ઊરી સમજ હોઈ છે કે તેઓ કપરામાં કપરી પરિસ્થિતીમાં પણ ગજબની પરિપક્વતા પ્રદર્શિત કરે છે.. ચિત્તને શાંત અને મગજને ટાંકું રાખવાની એવી શક્તિ હોઈ છે કે સામાન્ય માણસ માટે તો તે એક મોઝિઝો જ બની જાય છે.. યુગ પરિવર્તન આવા ઓલીયાઓથી જ શક્ય બને છે.. યુગો યુગો સુધી અલ્લાહના વલીઓને એમ ને એમ થોડી લોડો યાદ કરે છે.. સાંભળો! જેઓ અલ્લાહના મિત્રો છે, જેઓ ઈમાન લાવ્યા અને જેમણે તકવા (સંયમ અને ડર)નો માર્ગ અપનાવ્યો તેમના માટે કોઈ ભય અને દુઃખની શક્યતા નથી. (કુર્અન)

— ડૉ. ઈન્ફિતખાર મલિક (મોડાસા)

૦૫

કુર્અન બોધ

પોતાના રખ માટે જ નમાઝ પઢો અને કુર્બાની કરો.

૦૬

મનોમંથન

ભારતનું વોટરગેટ પેગાસસ જાસૂસી કંડ

૦૮

પૈગામ

જનસંખ્યા વૃદ્ધિ: આશીર્વાદ કે અભિશાપ?

૧૩

ઉજ્જવળ

મજબૂત કુટુંબ વ્યવસ્થા: મુસ્લિમ સમાજની મોટી તાકત

૧૫

વિમર્શ

ઉત્તર પ્રદેશનું યોગી મોડેલ; વાસ્તવિકતાની તપાસ

૧૮

મૂળ પ્રશ્ન

આધુનિક દુનિયામાં વ્યક્તિગત સ્વતંત્રતા

૨૦

ચિંતન-મનન

વૈકલ્પિક જીવનશૈલી: સમયની માગ

૨૩

લાઇટ હાઉસ

હજરત ઈબ્રાહીમ અલૈ. અને દીનની દાવત

૨૬

યુવા ચિંતન

ઈસ્લામ અને શિક્ષણ

૨૮

વ્યક્તિત્વ વિકાસ

કઈ બાબતો તમને શિસ્તબદ્ધ થવાથી રોકે છે?

૩૧

ઇતિહાસની અટારીએથી

અને ફિઝાલાની કાયા પલટ થઈ ગઈ...

૩૩

સંસ્થા પરિચય

અલ બરકા કેન્ટિ અને કંગ્રેસ ક્રો-ઓપરેટીવ સોસાયટી લી.: એક પરિચય

૩૪

WWW.YUVASAATHI.COM

બાળજગત

કોરોનાની મહામારી અને બાળકોની જવાબદારી

“તો તમે પોતાના રબ માટે જ નમાજ પઢો અને કુબાની કરો.”

(સૂર: કૌસર, આયત-૨)

આની વિભિન્ન સમજૂતીઓ જુદા-જુદા બુલુર્ગો (મહાનુભાવો)થી નોંધવામાં આવી છે.

પરંતુ જ સંદર્ભમાં આ આદેશ આપવામાં આવ્યો છે, જો તેના પર વિચાર કરવામાં આવે તો આનો મતલબ ચોખ્યો એ દેખાય છે કે, “હે નબી સ. અ. વ.! જ્યારે તમારા રબે તમને આટલી અધિક અને મહાન ભલાઈઓ પ્રદાન કરી છે, તો તમે તેના માટે જ નમાજ પઢો અને તેના માટે જ કુબાની કરો.” આ આદેશ એ વાતાવરણમાં આપવામાં આવ્યો હતો, જ્યારે કુરૈશ મુશરિકો જ નહીં, બલ્કે તમામ આરબ પ્રદેશના મુશરિકો અને દુનિયાભરના મુશરિકો પોતાના હસ્તે ઘડેલા ઉપાસ્યોની ઈબાદત (ઉપાસના) કરતા હતા અને તેમના જ સ્થાનકો પર કુબાનીઓ કરતા હતા. આમ, આદેશનો હેતુ એ છે કે મુશરિકોથી વિરુદ્ધ તમે પોતાના આ જ વલણ પર મક્કમતાથી કાયમ રહો કે તમારી નમાજ પણ તેના માટે જ, જેમ કે બીજી જગ્યાએ ફરમાવ્યું, “હે નબી સ. અ. વ. કહી દો કે મારી નમાજ અને મારી કુબાની અને મારું જીવન અને મારું મૃત્યુ બધું જ અલ્લાહ રજુલ આલમીન (સૃષ્ટિઓના પ્રભુ-પાલનહાર અલ્લાહ) માટે જ છે, જેનો કોઈ ભાગીદાર નથી, તેનો જ મને આદેશ આપવામાં આવ્યો છે અને હું સૌપ્રથમ આજ્ઞાપાલનમાં માથું જુકાવનાર છું. (સૂર: અલ-અનામ, આયત-૧૬૨-૧૬૩) આ જ અર્થ ઈબ્ને અખ્બાસ (રાચિ) અતા, મુજાહિદ, ઈકરમા, હસનબસરી, કતાદા, મુહમ્મદબિન કસબ અલ-કરગી, અહાંક રબીઅ બિન અનસ, અતા અલ-ખુરાસાની અને બીજા ધળા પીઠ તફસીરવેન્તાઓ (૨૭.) એ વર્ણાવ્યો છે. (ઈબ્ને કસીર) અલબત્ત એ વાત પોતાની જગ્યાએ તહન સાચી છે કે રસૂલુલ્લાહ સલ. એ જ્યારે મઈના-તૈયબામાં અલ્લાહતાલાના આદેશથી ઈદુલ અદ્દા (બકર-ઈદ) ની નમાજ અને કુબાનીની પ્રણાલિકા સ્થાપી, તો એ કારણસર કે આયત, “ફસલિ લિરજબેક વનહર” અને, “ઈન્ના સલાતી વ નુસુકી” માં નમાજને પહેલા અને કુબાનીને તેના પછી રાખવામાં આવેલ છે. આપે સલ. સ્વયં પણ આ જ અમલ અપનાવ્યો અને આનો જ આદેશ મુસલમાનોને આપ્યો કે તે દિવસ પહેલા નમાજ પછે અને પછી કુબાની કરે. આ આયતની આ તફસીર (સમજૂતી) નથી, ન તો તેનો ઉત્તરાણકાળ બલ્કે આ હુસુર સલ.નો આયતનો નિર્ણય પણ વહીનો એક પ્રકાર છે.

આમ આપે જોયું કે કુઅર્નિ પાકથી સૂર: નંબર ૧૦૮ આયત નંબર બેમાં કુબાનીનો સ્પષ્ટ આદેશ છે.

હવે આપણા પ્રિય દેશ ભારત કે જ્યાં દુનિયાના બધા જ ધર્મમાં માનનારા લોકો વસે છે. વિવિધતામાં એકતાના દર્શન જોવા મળે છે. એ જ ભારતમાં કેટલાક ગેરસમજુ લોકો એવી વાત કરે છે કે આ મુસ્લિમો બકરા ઈદના દિવસે ધર્મના નામે પશુ વધ-બલી-કુબાની કરે છે તે કેવું?

આપણો ભારત દેશ બિનસાંપ્રાદ્યિક દેશ છે. અને તેનું એક બંધારણ છે અને એ બંધારણની રૂએ અતે વસ્તા દરેક નાગરિકોને પોતાના મરજી મુજબના ધર્મ-વિચાર અપનાવવાનો અને તે મુજબ આચરણ કરવાની સ્વતંત્રતા આપવામાં આવી છે. ટુકમાં દરેક ધર્મમાં માનનારાને પોતાના ધર્મ પ્રમાણે અતે જીવવાનો સંપૂર્ણ અધિકાર છે. કોઈ કોઈને રોકી ન શકે.

અતે એ વાસ્તવિકતાનો ઉલ્લેખ પણ ઘટે કે એકની આસ્થા-માન્યતા બીજા ધર્મના માનનારા માટે થાય કે અધર્મ હોઈ શકે. દા.ત. કુબાનીની વાત કરીએ તો ઈસ્લામ ધર્મમાં માનનારા કુઅર્નિ અને પૈગમ્બર હજરત મુહમ્મદ સલ.ના આદેશ અનુસાર કુબાની કરે છે જે મુસ્લિમોની આસ્થા-માન્યતા મુજબ પૂન્ય-નેકીનું કાર્ય છે. જ્યારે આજ કુબાની હિંદુ ધર્મ કે અન્ય કેટલાક મત પ્રમાણે વધ-બલી કે કુબાની એ એક અધર્મ-પાપનો કૃત્ય માને છે. જે તેમના ધર્મ પ્રમાણે સાચું હોઈ શકે, (આની સત્યતા બાબત તેમના જ ધર્મમાં માનનારા જુદો મત ધરાવે છે ને પશુની બલી ચઢાવે છે.)

જો એક જ કૃત્ય બાબત જુદા-જુદા ધર્મમાં માનનારા લોકો જુદો મત ધરાવતા હોય તો બંધારણમાં જે ઉલ્લાપણની વાત કહેવામાં આવી છે કે બધાને પોત પોતાના ધર્મ પ્રમાણે આચરણ અને જીવવાનો અધિકાર છે.

સુલેહ શાંતિ અને દેશમાં પ્રગતિ નિઅવરોધ ચાલે તે માટે જરૂરી છે કે જે મત ધરાવતો હોય તે તેના પર ચાલે (અનુસંધાન રરમાં પાને)

તંત્રી લેખ

મનોમંથન

મહેમાન તંત્રી..

એન્જિનિયર મુહુમદ ઉમર વહોરા

ભારતનું વોટરગોટ

પેગસસ જાસૂસી કાંસ

૨૦૦૬માં ગુજરાતમાં ઈશરત જહાં એનકાઉન્ટરના પર્દાફાશ પછી એક પછી એક ફેક એનકાઉન્ટરો ખુલતા ગયા. અમીત શાહ જેલમાં ગયા અને તડીપાર પણ થયા. તે સમયે સીબીઆઈએ સીકંજો કસ્યો હતો તેનાથી એવું લાગતું હતું કે આ બધા રાજકારણીઓની કારકિર્દી ખતમ થઈ જશે અને પોલીસ અધિકારીઓ જેલમાં જ પોતાની જિંદગી પૂરી કરશે. અણી ચુક્કો સો વર્ષ જીવે તે ઉક્તિ મુજબ બંને સાહેબો સાંગોપાંગ નીકળી ગયા. કોંગ્રેસની અનિષ્ટાયિક અને નબળી નેતાગીરીનો પણ તેમાં સિંહફાળો હતો તે હવે સૌ કબૂલે છે. તે સમયે આઈપીએસ અધિકારી જી.એલ સિંગલની એક ઓડિયો કેસેટ મીડિયામાં પ્રગટ થઈ જેમાં કચ્છની આકિટેક્ટ બહેનની જાસૂસી કરી રીતે કરવામાં આવી તેનું વૃત્તાંત સ્પષ્ટ રીતે મળી રહે છે. તમે ગુગલમાં અમિત શાહ જી પી સિંગલ ઓડિયો સાંભળશો તો ખ્યાલ આવી જશે કે આ બંને સાહેબો એજન્સીઓનો કેવો ઉપયોગ કે દુરૂપયોગ કરી શકે છે!! તે એક રાજ્યની વાત હતી તે આજે સમગ્ર રાષ્ટ્રની બની ગઈ છે. આજનું પેગસસ જાસૂસી કાંડ ગુજરાતની પ્રજા માટે કદાચ એટલા માટે જ કોઈ નવીન વાત નથી. બંને સાહેબોની ગળથૂથીમાં આ બધું પડેલું છે. ગુજરાતમાં ભાજપના સભ્યોની પણ જાસૂસી કરવામાં આવતી હતી તે પણ નરેન્દ્ર મોદીના સમયનો ઈતિહાસ છે. ડોક્ટર એકે પટેલે જેઓ કેન્દ્રીય મંત્રી રહ્યા છે તેઓએ આ બાબતે ઉહાપોહ કર્યો હતો. ઝડફિયા પણ ફોન ટેપિંગ બાબતે આંસુ સારી ચુક્કા છે. રાજ્ય શાહ જે ટાઈમ્સ ઓફ ઇન્ડિયાના સિનિયર પત્રકાર હતા તેઓએ આ બાબતે ઘણા મંત્રીઓ અને બાબુઓ જોડે વાત કરેલ છે અને તેઓએ નામ ન આપવાની શરતે ફોન ટેપિંગ કબુલ્યું પણ છે. હવે, જ્યારે મીડિયા સમક્ષ આ ખુલીને આવી ગયું છે કે આ પેગસસ માલવેર માત્ર સરકાર અથવા સરકાર અધિકૃત એજન્સીજ ખરીદી શકે છે ત્યારે આની પાઇણ કોનો ધાર્થ છે તે કોઈનાથી ધૂપું નથી. પણ સરકારે તો સોઈ જાટકીને કહી દીધું છે કે અમે બિલકુલ જ નિર્દોષ

છીએ. આ દેશ વિરોધી અને સરકાર વિરોધી એક કાવતરું સ્પષ્ટ રીતે દેખાઈ રહ્યું છે. ખુદ આઈ.ટી. મિનિસ્ટરની જાસૂસી થઈ હતી તે જ હવે આનો બચાવ કરવા સંસદમાં ઉત્તર્યા છે. જેપીસી બેસાડી દો અને સુપ્રીમ કોર્ટના માર્ગદર્શનમાં તપાસ નીમી દો અને સત્યને બહાર લાવો તેવી માંગ વિપક્ષો કરી રહ્યા છે. રાહુલ ગાંધી અને તેમના સાથીઓના પણ ફોન હેક થયા છે. ભાજપના જ સંસદ સુબ્રક્ષાયમ સ્વામી સીધો આક્ષેપ કરી રહ્યા છે છતાં સરકાર સ્વીકારતી નથી. સરકાર બિલ્કુલ જ મચક આપી નથી રહી. કિસાનોના મોટા આંદોલન પછી પણ કિસાન કાનૂન પાછા બેંચ્યા નથી અને સીએએ તથા એન.આર.સી.વિરોધી આંદોલનને પણ સરકારે ગણકાર્યું નથી. સરકાર પોતાની બહુમતી ઉપર ગર્વિષ છે. આંતરરાષ્ટ્રીય મીડિયામાં એવા સમાચારો પ્રસિદ્ધ થયા કે ભારતમાં પેગસસ સોફ્ટવેરની મહદ્દુદી રાજકારણીઓ પત્રકારો સહિત અનેક મહત્વના લોકોની જાસૂસી કરવામાં આવી છે, તે પછી હાહાકાર મચી ગયો છે. વોશિંગટન પોસ્ટ અને The Guardianના અહેવાલ મુજબ ભારતના ૪૦ પત્રકારો, વિપક્ષી નેતાઓ અને પ્રધાનોની જાસૂસી થઈ છે. આ લીસ્ટ ઘણું લાણું પણ હોઈ શકે છે. કર્ષાટકની ભાજપ સરકારની પણ જાસૂસી થઈ રહી છે. ૧૯૮૮માં હેગડે સરકારને ફોન ટેપિંગ મુદ્દે જવું પડેલ, તે નોંધવું રહ્યું. જેની પણ જાસૂસી થઈ છે એનાં નામો જેમ જેમ બહાર આવશે ત્યારે મોટો હોબાળો થવાનો છે, તે નક્કી છે.

The Wireના અહેવાલ મુજબ રંજન ગોગોઈ, તત્કાલીન સુપ્રીમ કોર્ટના મુખ્ય ન્યાયાધીશની સામે જે બહેને છે ડાઇના આક્ષેપ મૂકતાં હોબાળો થયેલો તેમના કુંઠુંબીજનોના નામ પણ પ્રગટ થયા છે. મોબાઈલ કમ્પ્યુનિકેશનની જાસૂસી માટે વપરાતું પેગસસ સોફ્ટવેર ઈજરાયેલની સાયબર સુરક્ષા કંપની NSO દ્વારા બનાવાયું છે આ કંપની એવો ખુલાસો કર્યો છે કે તે કોઈ ખાનગી ખાનગી કંપની કે વ્યક્તિને સોફ્ટવેર કદાપિ વેચતી નથી. માત્ર સરકારોને જ સપ્લાય કરવામાં આવે છે. અમે આ સોફ્ટવેર માત્ર આતંકવાદ સામે લડવા માટે તેથાર કર્યું છે. બાંગલાદેશ સાઉદી અરેબિયા સહિત અનેક દેશોએ આ સોફ્ટવેર ખરીદ્યા પણ છે. સરકારો આ જ વાત કરે છે કે આતંકવાદીઓની ગતિવિધિઓ પર નજર રાખવા આ સોફ્ટવેર અમે ખરીદ્યું છે. આપણા દેશો આ સોફ્ટવેર ખરીદ્યું હતું કે મે તે હજુ બહાર આવ્યું નથી. જો સરકાર નથી તો આ કામ કોણે કર્યું તે જવાબ પણ સરકારે જ આપવો પડશે. આ સોફ્ટવેર કોઈના ફોનમાં ઘુસાડી દીધા પછી

તેના ફોનથી થતી તમામ વાતચીત સાંભળી શકાય છે. આ ઉપરાંત મેસેજ, વહાટ્સએપ, ફેસબુક, ટેલિગ્રામ, વિડીયોકોલ, ઈમેલ, માઈક્રોફોન, કેમેરાની બધી વિગતો આસાનીથી મેળવી શકાય છે. એકીએડ સંદેશ પણ ખોલીને જોઈ શકાય છે. ભલે ફોન બંધ હોય તો પણ જે વાતચીત થતી હોય એ સાંભળી શકવાની ક્ષમતા આ સોફ્ટવેરની છે. સૌથી પહેલા ૨૦૧૬માં સાઉદી અરેબિયાના માનવ અધિકાર નેતા આ જાસૂસીની વાત બહાર લાવ્યા હતા. આવા બીજા પણ ઘણા સોફ્ટવેર માર્કેટમાં મળી રહ્યા છે. આ વાતાવરણમાં જાસૂસીની જે વાત બહાર આવી છે એ ઘડીકમાં સરકારનો પીછો છોડવાની નથી. સંસદના ચોમાસુ સત્રમાં પહેલા દિવસે જ આના અણસાર મળી ગયા છે.

આજના જમાનામાં આધુનિક ઉપકરણો થકી તમારી જાણો-અજાણો જાસૂસી થઈ રહી છે, તે સમજવું રહ્યું. સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદા પછી પણ વ્યક્તિની સ્વતંત્રતા આવી જાસૂસી થકી છેડાઈ રહી છે. અફ્સોસ એ છે કે અહીં કોઈને પોતાની privacy એટલે કે અંગત છિતોનું પણ પ્રમાણભાન બિલ્કુલ જ નથી. યુરોપ, અમેરિકામાં જે રીતે જોવા સમજવામાં આવે છે તેના દસમાં ભાગની ચિંતા પણ અહીં નથી જોવાતી. માત્ર ખરાબ કામ કરનારે નહીં પણ સારું કે સાચું કામ કરનારી વ્યક્તિને પણ દસ વખત વિચારવું પડે એવી પરિસ્થિતિ છે. કેમેરા અને સીસીટીવી તમને સતત જોઈ રહ્યા છે. ફોન કે મોબાઈલ તમને જોઈ સાંભળી રહ્યા છે. લેપટોપ નો કેમેરો તમારી ઉપર છે. નવી ટેકનોલોજી આપણી આસપાસ કાન અને આંખ રૂપે સતત મંડરાયેલી જ રહે છે. દીવાલો ને પણ આંખ અને કાન ફૂટી નીકળ્યા છે. સેન્સર્સ બંદૂક ની જેમ કપાળ ઉપર મુકાયેલા છે. ટેલીફોન ટેપિંગ નો મુદ્દો જૂનો થઈ ગયો હવે તો ફોન હેકિંગ નો જમાનો છે. તમારો ફોન હેક થાય તો તમે કચા લોકેશન પર હતા, કોની સાથે વાત કરી, કોની સાથે સાદી કે વિડીયો ચેટ કરી, એ બધું જ સામેવાળાને આસાનીથી પહોંચી જાય છે. હેકર અને માફિયાઓ હવે બંદળી પણ ચાલાકીથી ફોન હેક કરીને crypto currency થી ઉઘરાવે છે. અસલમાં સ્પાઈવેર કે હેકિંગ સીધું ખરાબ નથી. તે ખરાબ ત્યારે બની જાય છે જ્યારે તેનો ઉપયોગ ખરાબ ઉદ્દેશોને પાર પાડવા માટે કરવામાં આવે છે. facebook જેવી કંપનીઓ વળી એવો આરોપ મૂકે છે કે પેગસસનો ઉપયોગ તેમની જાસૂસી માટે થાય છે. સરકારો તો એમ જ કહે છે કે આતંકવાદને ડામવા અને દેશની સુરક્ષા માટે આનો ઉપયોગ કરીશું. કોઈ સામેથી થોડું કહેવાનું છે કે અમે અમારા હરીફોની જાસૂસી આનાથી

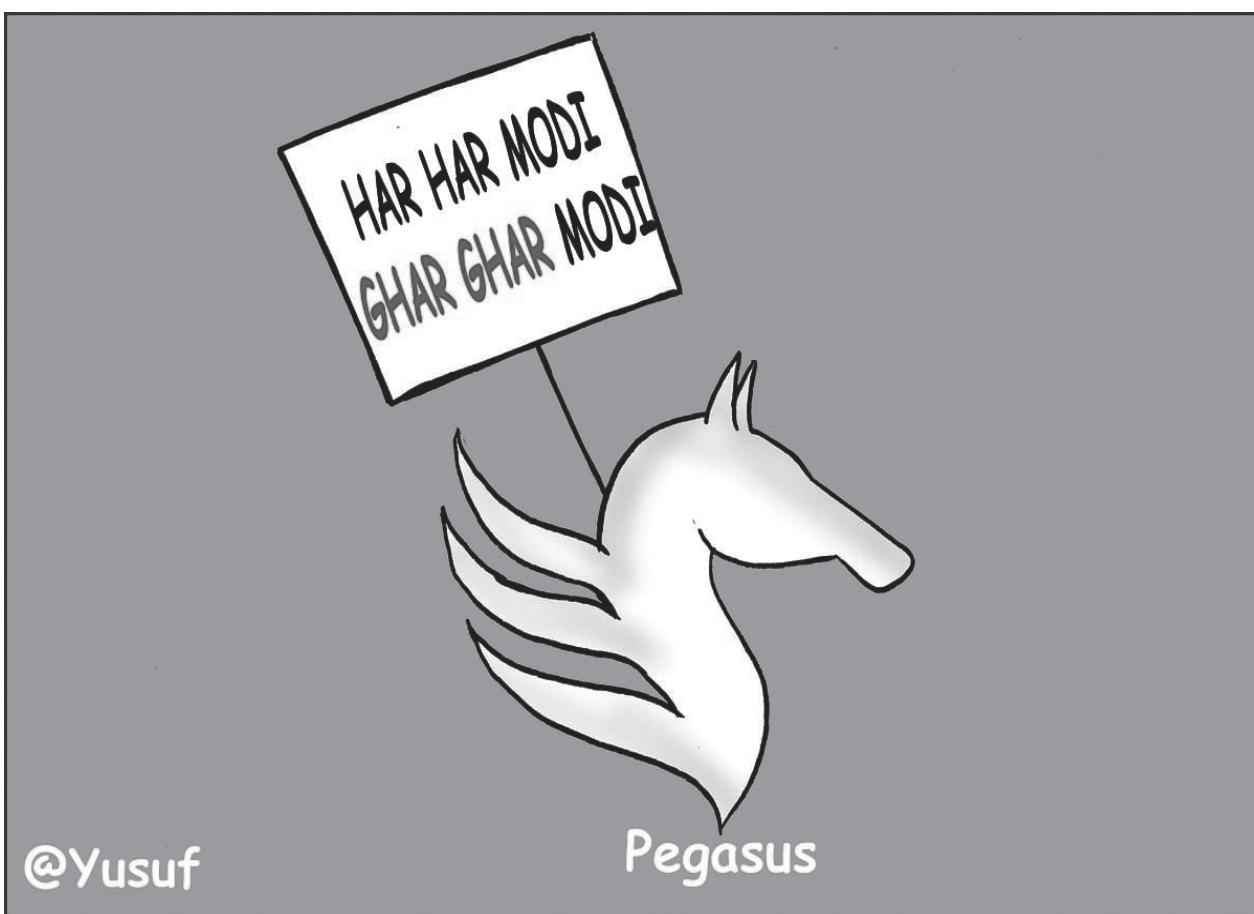
કરીશું. અમેરિકાએ પણ ચીનની વાહરે કંપની ઉપર એટલે જ પ્રતિબંધ મુકેલો કે તેના મોબાઈલમાંથી વપરાશકર્તાની સંવેદનશીલ વિગતો સીધી ચીન પહોંચી જતી હતી. એકિપ્ટેડ મેસેજ મોકલનાર અને મેળવનાર આ બે જણા સિવાય બીજો કોઈ જોઈ નથી શકતો. જે કંપની થકી મેસેજ કર્યો હોય તે પણ અને નથી જોઈ શકતી. પરંતુ પેગાસસ આ એકિપ્ષનાનો ભંગ કરી નાખે છે. એપલની ઓપરેટિંગ સિસ્ટમ સૌથી સલામત મનાય છે અને વારંવાર સુધારા કરી ને આવા માલવેરથી પોતાની પ્રોડક્ટને સુરક્ષિત કરવાનો દાવો કરતી રહે છે. પરંતુ આ સ્પાયવેર તેના પણ છોતરા કાઢી નાખે છે.

કોંગ્રેસ પણ દૂધે ધોયેલી નથી. UPA-2 સરકાર સમયે RTIમાં ખુલાસો થયેલ કે રોજના 300 ફોન અને 20 ઈમેલ અલગ અલગ એજન્સી દ્વારા ટેપ થતા હતા. અલજા જેટલીએ આ મુદ્દે સરકારનું રાજ્યના મું રાજ્યસભામાં માંગેલ, તે કંઈ બહુ જૂનો ઈતિહાસ નથી.

હવે, સવાલ ઉભો થાય છે કે આ કાંડમાં ખુલ્લા પડી ગયા પછી પણ શું ભારત સરકાર વિરોધની સામે ઝૂકશે? શું સરકાર પોતે સ્વીકારશે કે હા અમે જાસૂસી કરી હતી. તો તેનો જવાબ છે, સ્પષ્ટ ના. જો કદાચ કોઈ પણ રીતે

સાબિત પણ થઈ ગયું કે આમાં સરકારનો હાથ હતો તો પણ અહીં કાનૂની રીતે સીધા કોઈ પગલાં લઈ શકતા નથી, તે સમજવું રહ્યું. વોટરગેટ કૌભાડમાં પ્રેસિડેન્ટ નિકસને રાજ્યના મું આચ્છું હતું, કારણ ત્યાં સર્વોચ્ચ વડા ઉપર પગલાં લેવાની જોગવાઈ હતી. અહીં સુપ્રીમ કોર્ટ પણ છેલ્લે લાયારી દર્શાવી આનું ફિનડલું વાળી દેશે તેવું લાગી રહ્યું છે. અને આમેય આપણા બંને સાહેબોએ જે માહોલ દેશમાં ઉભો કર્યો છે તેમાં નૈતિકતાને વળી શું લેવાઈવા? ઉધારો અને દરેક સ્તરે ખૂબ મોટો બ્રાથાચાર, ધારાસભ્યો સંસદસભ્યો ની ખરીદી અને હેરાફેરી, આ બધું ઉઘાડેછોગ કરવામાં આવી રહ્યું છે. અને પ્રજાને તેની કોઈ જ તમા રહી નથી. પ્રજા જ આંખ આડા કાન કરેછે એટલે સત્તાધીશો બેફામ છે. પનામા પેપર્સમાં અમિતાભ અને ઐશ્વર્ય બચ્યનના સીધા નામ ખુલ્યા પછી પણ શું થયું? મીડિયા નો ઉપયોગ કરી ફાલતું ઈસ્યુ ને ખૂબ ચગાવવામાં આવે છે અને સાચા પ્રશ્નોથી ધ્યાન ભટકાવવામાં આવેછે. આશા રાખીએ કે પ્રજા આવા પ્રહારો અને પદ્ધાંશ પછી જાગે અને સત્તાવિશોને સીધા થવા મજબૂર કર. ►►

(મો. ૮૮૨૫૨ ૧૨૪૫૩)

ઓગસ્ટ ૨૦૧૮માં
યુવાસાથીના પૈગામ લેખમાં
ઇપાયેલ આ લેખ આજે પણ
કદાચ એટલો જ પ્રાસંગિક લાગે...
આપણા વાંચન માટે...

પૈગામ

શકીલઅહુમદ રાજ્પુત

જનસંખ્યા વૃદ્ધિ

આશીર્વાદ કે અભિશાપ?

એક વિશેષ વિચારધારા ધરાવતું “સામાજિક” સંગઠન રાજકીય રીતે ખૂબ જ સક્રિય છે. કોઈ પણ સમસ્યાને વિકરાળ રૂપ આપવા અથવા જન આંદોલન ચલાવવા તેમની પાસે પૂરતા સંસાધન છે. વર્તમાન સરકાર પણ તેના સંકેતોને અનુસરી ચાલાકી અને આયોજન બદ્ધ રીતે તેના “ગુમ” એજન્ડાને અંજામ આપવા રૂપરેખા તૈયાર કરી હોય તેવું સ્પષ્ટ દેખાય છે. હાલમાં જ “જનસંખ્યા સમાધાન ફાઉન્ડેશન” દ્વારા એક કાર્યક્રમનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. સંસ્થાના નામથી જ તેનું ધ્યેય સ્પષ્ટ દેખાય છે. તે કાર્યક્રમમાં યુનિયન મિનિસ્ટર ગીરીરાજ સિંહે હાજરી આપી હતી, જ્યાં તેમણે વૈચારિક રીતે

સંસ્થા સાથે હોવાનું કહ્યું તેમજ જનસંખ્યા નિયંત્રણ કાનૂન માટે આંદોલન ચલાવવાની વાત કરી હતી. તેમના નિવેદન મુજબ જનસંખ્યા વૃદ્ધિથી દેશનો વિકાસ અને કોમી સૌણાઈ ખોરવાય છે. જનસંખ્યા ઝડપથી વધી રહી છે, પરંતુ જળ અને જમીનના સંસાધન સીમિત છે. આવી વાતો કરવાનો એક માત્ર હેતુ મુસ્લિમોને નિશાન બનાવવાનો દેખાય છે, કેમકે ગીરીરાજે કહ્યું હતું કે ૨૨ ઈસ્લામી દેશોમાં આ કાનૂન છે, પરંતુ ભારતમાં તેને ધર્મ સાથે જોડી જોવામાં આવે છે. અગાઉ સાક્ષી મહારાજે પણ જનસંખ્યા નિયંત્રણ માટે મુસ્લિમોની નસબંધી કરવાનું નિવેદન આપ્યું હતું અને બાબા

રામદેવે તો ગજા બાળકો ધરાવનારનો મતાધિકાર તેમજ સરકારી સવલતો ઝૂટવી લેવાની ભલામણ કરી હતી.

તેઓ કોઈ પણ બાબતમાં નિખાલસ નથી તેની એક દલીલ આ પણ છે કે એક બાજુ જનસંખ્યા નિયંત્રણની વાત કરવામાં આવે છે બીજી બાજુ હિંદુઓને ૪ કે ૮ બાળકો પેદા કરવા માટે પ્રોત્સાહિત કરવામાં આવે છે. એટલે ક્યારેય એવું લાગે છે કે સમસ્યા જનસંખ્યા વૃદ્ધિની

ઓછી મુસ્લિમોની સંખ્યા વધવાની વધારે છે. હિંદુ હોય કે મુસ્લિમો અથવા બીજા કોઈ ધર્મના લોકો બધા ભારતના નાગરિક છે અને સમાન બંધારણીય અવિકાર ધરાવે છે. બંધારણે જે સ્વતંત્રતા આપી છે તેમાં પક્ષપાત કે

બેવું માપદંડ રાખી શકાય નહીં. કેટલા બાળકો પેદા કરવા એ વ્યક્તિ પોતાની પસંદગી છે અને “રાઈટ ટુ ચિલ્ડ્રન” એ દરેક વ્યક્તિને મળવો જોઈએ. બાળકો પેદા કરવા કે ન કરવા, કેટલા કરવા એ વ્યક્તિની પોતાની પસંદગી ઉપર આધારિત છે. એમાં કોઈ બળજબરી કરી શકાય નહીં. અમારા પૂર્વજીઓ બેબાળકોની નીતિ અપનાવી હોત તો કદાચ ભારત રવિન્દ્રનાથ ટાગોર અને ડૉ. બાબા સાહેબ આંબેડકર જેવી વિભૂતિઓથી વંચિત રહી ગઈ હોત. અને ગાંધીજીએ પોતે મતાધિકાર ગુમાવી દીધું હોત.

બુદ્ધિજીવી લોકો એવો ભય ઊભો કરે છે કે ભારતની જનસંખ્યા આ રીતે વધતી રહેશે તો ભવિષ્યમાં ભારત માટે સંકટ ઊભું થશે. ભૂખમરો વધશે કારણ કે અનાજનું ઉત્પાદન મર્યાદિત છે. વાસ્તવમાં થોમસ મેથ્યુએ એવી રજૂઆત કરી હતી કે જનસંખ્યા ૨,૪,૬,૮ના પ્રમાણમાં વધે છે અને અનાજનું ઉત્પાદન ૧,૨,૩,૪ના પ્રમાણમાં વધે છે. જ્ઞ જનસંખ્યા નિયંત્રણ લાદવામાં નહીં આવે તો આગામી સો વર્ષોમાં ગંભીર સમસ્યાઓનો સામનો કરવો પડશે. પરંતુ દુનિયાએ જોયું કે એવી કોઈ સમસ્યા પેદા થઈ નથી. અમુક લોકો ચિંતા વ્યક્ત કરતા કહે છે કે દુનિયાની ૧૮૮૮ જનસંખ્યા એકલા ભારતમાં જ છે. પરંતુ તેઓ ભૂલી જાય છે કે દુનિયાનું ૨૫ ટકા ઘઉં સાથે વિશ્વમાં બીજા નંબરનું અને ઉપ ટકા ચોખા સાથે વિશ્વમાં પ્રથમ નંબરનું ઉત્પાદન પણ ભારત કરે છે.

ધાર્મિક વ્યક્તિ તો એવું માને છે કે જે સજ્જવ પણ પૃથ્વી પર પેદા થાય છે. અત્યાહ તેના માટે અનાજ પણ પેદા કરે છે. અરે! આપણે સાધારણ

દાખલાથી આ વાત સમજી શકીએ. બાળકનો જન્મ થતા પહેલાં તેના માટે દૂધની વ્યવસ્થા ઈશ્વર માતાની છાતીમાં કરી આપે છે, અને કૃષિ વિજ્ઞાને પાછલા વર્ષોમાં જે પ્રગતિ કરી છે તે આપણે સારી રીતે જાણીએ છીએ. ખેડૂત ૫૦ વર્ષ પહેલાં તેના ખેતરમાંથી જેટલી ઉપજ મેળવતો હતો આજે તેનાથી ઘડી વધારે ઉપજ મેળવે છે. જનસંખ્યા સાથે કૃષિ ઉત્પાદન પણ વધું છે કચાંય ભૂખમરાથી કોઈ વ્યક્તિ મૃત્યુ પામી હોય તેવું સંભળાયું નથી અને જો ભૂખમરાથી મૃત્યુ પામી હોય તો તેનું કારણ કૃષિ ઉત્પાદનની કમી નથી બલ્કે વ્યવસ્થાની ખામી છે. મૂડીવાદીઓ અનાજનો સંગ્રહ કરીને રાખે છે, અને સરકારી ગોડાઉનોમાં હજારો ટન અનાજ સડી જાય છે, પરંતુ તેને જરૂરતમંદો સુધી પહોંચાડવામાં આવતું નથી. કોપેરિટ કંપનીઓનું હુંકું પીણું અને બિસલેરીનું પાણી રણપ્રદેશ સુધી પહોંચી શકતું હોય તો છેવાડાની એક જરૂરતમંદ વ્યક્તિ સુધી અનાજ કેમ ન પહોંચી શકે????!!

જનસંખ્યાની સમસ્યા નથી આપણા પાડોશી દેશ ચીનથી પણ આપણે બોધ લેવો જોઈએ. તેમણે એક બાળકની નીતિ અપનાવી હતી અને તેના કારણે જ આજે તેને તકલીફ પડી રહી છે. યુવાનોની સરખામણીનીમાં વૃદ્ધો વધારે છે. હવે તે તેની પોલીસીમાં છૂટ આપી રહ્યું છે. મ્યાન્મારમાં ગર્ભનિયંત્રણ સાધનો પર પ્રતિબંધ લાદવામાં આવી રહ્યું છે. આપણે તો પહ ઈચ્છાની છાતી કરી દુનિયા સમક્ષ આ વાસ્તવિકતા મૂકવી જોઈએ કે ભારત સૌથી વધુ યુવાનો ધરાવતો દેશ છે. આ યુવાનોને સારી રીતે પ્રશિક્ષિત કરવામાં આવે, તેમને સુવિધાઓ આપવામાં આવે તો સમગ્ર જગતને

સ્ક્રિલ યુવાનો આપવાનું સ્વમ મોઢી સરકાર પૂર્ણ કરી શકે છે. ૨૨ ઈસ્લામિક દેશોમાં જનસંખ્યા નિયંત્રણની વાત કરનાર લોકો ને બબર હશે જ કે દુનિયાના કેટલા દેશો છે જે જનસંખ્યા વધારવા નીતિઓ ધરે છે. પ્રોત્સાહન અને ઈનામો આપે છે. બાળ વૃદ્ધિ માટે “Do It For Denmark.” ના સૂત્રથી જાહેરાતો બનાવવામાં આવે છે, તો સિંગાપુરમાં National Night ઉજવવામાં આવે છે. જનસંખ્યા વૃદ્ધિ માટે I’m a patriotic husband, you’re my patriotic wife, let’s do our civic duty and manufacture life, જેવા વાક્યો વાઈરલ કરવામાં આવે છે. ફાંસમાં બાળકો મુજબ નાણાની ફાળવણી કરવામાં આવે છે બે બાળકો પર ૧૩૧,૫૫ • પ્રતિમાસ, ત્રાણ બાળકો પર ૩૦૦,૧૦ • પ્રતિમાસ અને ૪ બાળકો પર ૪૬૮,૬૬ • પ્રતિમાસ આપવામાં આવે છે. આવી જ રીતે તુર્કીમાં પ્રથમ બાળક પર ૧૦૮ ડોલર, બીજા પર ૧૪૪ ડોલર, ચોથા પર ૬૦૦ ડોલર આપવામાં આવે છે અને જરૂરતમંદ કુટુંબને વધુ સવલતો પૂરી પાડવામાં આવે છે. રશિયા, જાપાન, તેન્માર્ક, સિંગાપુર, સાઉથ કોરિયા, ઈટાલી, હોંગ કોંગ, રોમાનિયા, સ્પેન વગેરે દેશો બાળ ઉત્પાદન વધારવા પ્રાત્સાહિત કરી રહ્યા છે. ૪૮થી વધુ દેશો જનસંખ્યા નિયંત્રણ કાયદાના કારણે હ્યુમન રિસોર્સનું કાઈસિસ અનુભાવી રહ્યા છે. વિકસિત દેશો પણ જ્યારે હ્યુમન રિસોર્સ કાઈસિસથી ગુજરી રહ્યા હોય તેવા સમયમાં આ યુવા શક્તિ આપણા માટે અમૃત્ય સંપત્તિ સમાન છે. તેમને પોંચ રીતે પ્રશિક્ષિત કરવામાં આવે તો આ જનસંખ્યા આપવા માટે

આશીર્વાદરૂપ બની શકે છે. શું જમાનો છે એક દેશમાં જનસંખ્યા નિયંત્રણને રાષ્ટ્રભક્તિથી જોડવામાં આવી રહ્યું છે અને બીજા દેશમાં જનસંખ્યા વૃદ્ધિને રાષ્ટ્રવાદથી.

ભારત સ્વતંત્ર થવું તો જનસંખ્યા નિયંત્રણ કરતા આર્થિક વિકાસ પર ભાર મૂકવામાં આવ્યું હતું અને નેહરજી તો વિશ્વાસ ધરાવતા હતા કે No country can be overpopulated, if there is work for everyone. અને તેમના મૃત્યુ સુધી underproduction અને over population વચ્ચે સંતુલન જાળવવાનો પ્રયત્ન કરતા હતા. વાસ્તવિકતા આ જ છે કે જનસંખ્યાની સાથે સંસાધનો પણ વધ્યા છે. એક સમય હતો જ્યારે અર્થોપાર્જનના સીમિત સંસાધનો હતા. આજે કૃષિ ક્ષેત્રમાં, ઇન્ફર્મેશન ટેકનોલોજીમાં, ટ્રાન્સપોર્ટેશનમાં, ટુરિઝમ, ઉધોગો વગેરેમાં એવા હજારો લાખો રિસોર્સ પેદા થયા છે જે આજથી ૫૦ વર્ષ પેહલાં કોઈ વિચારી પણ ન હોતું શકતું. મૂળ સમસ્યા આપણા દેશમાં નીતિઓની છે, દેશ સમાજવાદ કે જનકલ્યાણથી હટીને મૂડીવાદ તરફ જઈ રહ્યો છે તેના કારણે સંપત્તિ કેટલાક હાથોમાં જમા થઈ રહી છે. આર્થિક અસંતુલનના કારણે ઘણી સમસ્યાઓ ઉભી થઈ છે.

એક યુવા ચિંતક કહી રહ્યા હતા કે લોકો ટ્રાફિક, ગરીબી, હુમન ટ્રાફિકિંગ, બેરોજગારી, વાયુ પ્રદૂષણ, બાળલગ્ન, વગેરે જેવી સમસ્યાઓ પર ચર્ચા કરે છે પરંતુ સૌની મૂળ જનસંખ્યા વૃદ્ધિ છે તેના ઉપર વિચારતા નથી. મૂળ સમસ્યા પરથી ધ્યાન હટાવવા માટે ભક્તો આવા લખાણ લખે છે. એવું કરી શકીએ કે એકી સાથે બધા નાગરિકોને પરલોક

પહોંચાડી દો, “ના રહે બાસ ન બજે બાંસુરી.” માનવ હશે તો સમસ્યા તો રહવની જ. તેનું નિરાકરણ લાવવા યોગ્ય વિચાર કરવા પડે. જગતમાં કોને રહેવાનું અને કોને નહીં રહેવાનું તે આપણે નક્કી નથી કરી શકતા.

બીજી મહત્વની વાત આ છે કે જનસંખ્યાથી સમસ્યા નથી સર્જતી, બલ્કે સમસ્યા સર્જય છે જનસંખ્યાના પ્રશિક્ષણના અભાવથી. જે દેશોમાં જનસંખ્યા કાઈસિસ છે ત્યાં પણ હિંસા અને હત્યા, કાઈમ અને બીજા દૂષણો છે જ. કચાં રંગબેદ, કચાંયક વંશવાદ, કચાંયક કોમવાદના કારણે શૂટડાઉનની ઘટના બનતી રહે છે. આપણે જો બાળકોની સારી કેળવણી કરીશું, તે મને પ્રશિક્ષિત કરીશું, નાગરિકશાસ્ત્ર શીખવાડીશું, નૈતિક સિંચન કરીશું અને દેશ પ્રતિ તેમને જવાબદાર અને ઈમાનદાર બનાવીશું તો સમસ્યા આપમેળે હલ થઈ જશે. મારું માનવું છે કે મોટા પરિવારમાં જ બાળકો ત્યાગ, સહજીવન, સમરસતા, વૈર્ય, સહનશીલતા, પ્રેમ આદર, સહકાર અને ભાઈચારાના ગુણ શીખી શકે છે.

લોકો કહે છે કે વધારે બાળકો ધરાવતા કુટુંબમાં બાળકોનું પોષણ સારી રીતે નથી થતું. તેઓ કુપોષીત હોય છે. તેમને શિક્ષણ સારું મળતું નથી. તેમજ સ્વાસ્થ્ય સારું રહેતું નથી. આ વાહિયાત દલીલ છે. વધુ બાળકોના કારણે કદાચ કોઈ કુટુંબને આવી પરિસ્થિતિનો સામનો કરવો પડ્યો હોય તો તેને આધાર બનાવી બીજી વક્તિનો અધિકાર તો છીનવી શકાય નહીં અને કોઈ મોટા કુટુંબને આવી સમસ્યા હોય તો તે માટે જવાબદાર સરકાર પણ છે. કેમકે કોઈપણ વેલ્ફેર સ્ટેટમાં નાગરિકને

શિક્ષણ અને સ્વાસ્થ્ય પ્રદાન કરવું તેની જવાબદારી છે. ગરીબ અને મોટા પરિવારોમાંથી ઘણાં મોટા વિદ્ધાનો, સાહસિકો અને બુદ્ધિજીવીઓ પેદા થાય છે. પરંતુ જો બાળકોને સંસ્કાર નહિં મળે તો સાક્ષી જેવા લોકો જ પેદા થશે.

ત્રીજી વસ્તુ આ કે એશિયા ખંડ સહિત ભારતની એક મોટી સમસ્યા ભૂણ હત્યા છે. દર વર્ષ લાખો ગર્ભપાત કરાવવામાં આવે છે. સ્વીભૂણ હત્યાની સમસ્યા સાથે જોડાયલી એક સમસ્યા છે, છોકરાની સરખામણીમાં છોકરીઓની અધિત. ભારતના અમુક વિસ્તારોમાંથી ૧૦૦૦ છોકરાઓ સામે ૮૫૦ જેટલી છોકરીઓ છે. ગુજરાત, હરિયાણા, પંજાબ વગેરે રાજ્યો પણ આ સમસ્યાનો સામનો કરી રહ્યા છે. આનું મૂળ કારણ જનસંખ્યા નિયંત્રણમાં જ છૂપાયેલું છે. બીજું જે માતા-પિતા કે દાદા-દાદી પોતાના સુખચેનમાં પોતાના જ્વાલાસોયને ભાગીદાર બનાવી શકતા નથી, તો તેઓ દેશનું શું ભલું કરશે. આવા લોકો બાળકોને સ્વાર્થ અને સ્વધંદતાનું શિક્ષણ આપશે. આજે આપણે આવા જ સમાજમાં જીવી રહ્યા છીએ જ્યાં માનવતા મરી પરવરી છે.

ચોથું, કોમોની ચડતી અને પડતીનો આધાર જનસંખ્યા પર નથી બલ્કે તેમના કર્મો અને સિદ્ધાંતો, સાહસ અને સંધર્ષ પર છે.

સિકંદર વિશ્વ વિજય કરવા નિકલ્યો હતો, તો કોઈ મોટી જનસંખ્યા લઈને ન હોતો નીકલ્યો. તેમ છાતાં ઘણાં બધા દેશોને પોતાને આધીન કરી લીધા. મધ્ય એશિયાથી આર્યો જન બળ લઈને ન હોતા આવ્યા પરંતુ ભારતના બહુ સંખ્યક મૂળનિવાસીઓ પર હુમલા કરી તેમને દાસ (શુદ્ર) બનાવ્યા. પ્રતિકાર કરવા છાતાં જેઓ આધીન ન થયા તેઓ જંગલોમાં જતા રહ્યા. જેમને આજે

આપણે આદિવાસીઓ કહીએ છીએ. આરબમાં જનસંખ્યાના બળે મુહમ્મદ સ.અ.વ. કાંતિ ન હોતા લાવ્યા. તારિક બિન જિયાહે જનસંખ્યાના બળે સ્પેન વિજય ન હોતુ કર્યું. આજે ભારતમાં પણ ચાવીરૂપ અને પ્રતિષ્ઠિત હોકાઓ પર બહુસંખ્યક મૂળનિવાસી લોકો કેટલાં છે! ઈજરાયલ જનસંખ્યાના બળે દુનિયાના દેશો પર પોતાનો પ્રભાવ નથી ધરાવતો. મોગલોએ ભારત પર રાજ સંખ્યાના બળે ન હોતું કર્યું. અંગેજોએ આપણને સંખ્યાના બળે ગુલામ ન હોતા બનાવ્યા.

એક ગેરસમજ બહુ ઝડપથી ફેલાવવામાં આવી રહી છે કે મુસ્લિમો પોતાની સંખ્યા વધારીને આ દેશ પર કળજા કરવા માંગે છે. બલિયાના બીજેપી વિધાયક સુરેન્દ્રસિંહએ તો અહીં સુધી કહી દીધું કે મુસ્લિમ ધર્મમાં લોકો પઠ પત્તીઓ રાખે છાએ અને ૧૦૫૦ બાળકો પેદા કરે છે. બાળકો પેદા કરે છે તેથી દરેક હિંદુને ઓછામાં ઓછા ૫ બાળકો પેદા કરવા જોઈએ. આશ્રયમ !! કોઈ નિષ્ણાત ગણિતજ્ઞની મદદ લીધી હોત તો કદાચ કાચું કાપવું ન પડત. આ વાત તદ્દન ખોટી છે. તેના માટે જે આંકડાઓ દર્શાવવામાં આવે છે તે બધા ઉપજાવી કાઢેલા છે. આપણા પી.એ.મ. જ્યારે ગુજરાતના સી.એ.મ હતા ત્યારે તેમણે પણ “હમ પાંચ હમારે પચ્ચીસ” જેવા વાહિયાત આંકડા આપ્યા હતા. મુસ્લિમો જનસંખ્યા વૃદ્ધિ સેન્સેક્સ જોતા દેખીતી રીતે વધારે લાગે છે, પરંતુ તેમની વૃદ્ધિમાં કમી આવી છે દા.ત. ૧૯૮૧-૨૦૦૧ના દશકમાં હિંદુઓનો વૃદ્ધિ દર ૧૮.૮૨ હતો, જ્યારે ૨૦૦૧-૨૦૧૧ના દશકમાં ૧૬.૭૬ હતું એટલે ૩.૧૬ની કમી આવી જ્યારે તે મુસ્લિમોની વૃદ્ધિ દર ૨૮.૫૨ થી ઘટી ને ૨૪.૬ થઈ એટલે

૪.૮૨ની કમી આવી, જે દર્શાવે છે કે મુસ્લિમો દેશમાં હિંદુઓ કરતાં ૨.૬૬ ટકા વધારે ઝડપથી ઓછા થઈ રહ્યા છે. આવા સામુદ્રાયિક નિવેદનો કરવાથી સમાજમાં ઘૂણાની ભાવના પેદા થાય છે.

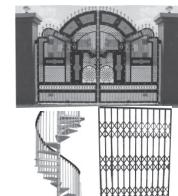
મુસ્લિમો આ જ દેશના મૂળનિવાસી છે, આર્યોની જેમ બહાર થી આવ્યા નથી અને ક્યાય જવાના નથી. તેથી હિંદુ ભાઈઓ એ ગભરાવવાની જરૂર નથી કે મુસલમાનોની સંખ્યા વધી રહી છે તેથી મુસલમાનોનો નરસંહાર કરાવવા ઘૂણા ફેલાવવાની જરૂર છે. “હિંદુ ધર્મ ખતરે મે હે”, “ભારત મે લધુમતિ સુરક્ષિત ઔર બહુમતિ અસુરક્ષિત હૈ” જેવા કુપ્રચાર કરાવવાની જરૂર નથી. નરી આંખે જોઈ શકાય છે કે આજે દરેક ક્ષેત્રમાં મુસ્લિમો પછાત છે. ઘણી બધી કમિટીઓ અને કમિશનોના રિપોર્ટ જોઈ શકાય છે. નાનામાં નાના સ્તરથી લઈને મંત્રી, સંત્રી, તંત્રી અને પી.એમ પ્રમુખ સુધી બધા હિંદુ ભાઈઓ જ બિરાજમાન છે. તેમણે શાંતિથી વિચારવું જોઈએ કે જ્યારે મોગલો અને અંગેજાનો રાજ તેમને સમામન ન હોતો કરી શક્યો. તો હવે તો સત્તા આપણી પોતાની છે તો કોણ ન એ કરશે. અસુરક્ષાનો ભાવ મનની અશાંતિથી થાય છે અને મનની અશાંતિ અસત્યના કારણે ઉદ્ભબે છે. સત્યવાદી વ્યક્તિ કોઈથી ડરતી નથી. ગભરામણ અનુભવતી નથી. જ્યાં સત્ય છે ત્યાં ભયને અવકાશ નથી, અને સત્યની ખાસિયત એ છે કે તે પ્રાકૃતિકરૂપે ફેલાય છે. જેમ બીજ કમશા: વટવૃક્ષ બની જાય છે તેમ સત્ય કમશા: ઉચ્ચસ્થાને પહોંચે છે. જેની પ્રકૃતિમાં જ વિસ્તરરાશ છે. કુઆર્નફરમાવે છે, “શું તમે જોતા નથી કે અલ્લાહે ‘કલિમએ તૈયિબહ’ (પવિત્ર વાત) ને કઈ વસ્તુ સાથે

સરખાવેલ છે? આનું ઉદાહરણ એવું છે કે એક ઉચ્ચ પ્રકારનું વૃક્ષ જેના મૂળ જમીનમાં ઉત્તે સુધી જમેલા છે અને શાખાઓ આકાશ સુધી પહોંચેલી છે. પ્રત્યેક ક્ષણે તે પોતાના રબના હુકમથી પોતાના ફળ આપી રહ્યું છે. આ ઉદાહરણો અલ્લાહે એટલા માટે આપે છે કે લોકો તેનાથી બોધ ગ્રહણ કરે. અને ‘કલિમએ ખબીસા’ (અપવિત્ર વાત) નું ઉદાહરણ તે ખરાબ પ્રકારના વૃક્ષ જેવું છે જે જમીનમાંથી ઉખાડીને ફેંકી ફેલાવ્યા આવે છે, તેના માટે કોઈ સ્થાયિત્વ નથી.” (સૂર: ઈશ્વાહીમ-૨૪ થી ૨૬)

બંધારણે આપણને ‘રાઈટ ટુ ચોઈસ’ અને ‘રાઈટ ટુ લિબર્ટી’ આપી છે. કોઈ નાગરિકથી કોઈપણ મામલામાં બળજબરી કરી શકાય નહીં. દરેક નાગરિકને પોતાની મરજ મુજબ જીવન જીવવાનો અધિકાર છે. એક જ દેશના સમાન નાગરિકો માટે બે માપદંડ કે બે કાયદા હોઈ શકે નહીં. આ વસ્તુ બિલકુલ હાસ્યાસ્પદ છે. એક વિશેષ કોમ્પ્યુનિટીને વધુ બાળક પેદા કરવા પ્રોત્સાહન અપાય અને બીજા ટાઈટ સમુદ્દરને પ્રતિબંધિત કરવામાં આવે. આ બેવીની નીતિ નાગરિકો વચ્ચે અન્યાયની લાગણી પેદા કરે છે, જે ભારત જેવા બિન સાંપ્રદાયિક દેશમાં લાંબા સમય સુધી ચાલી શકે નહીં. ■■■

Prince Fabrication

AKIL BHAI	M. 9426584514
IBRAHIM BHAI	M. 9723713519
ISMAIL BHAI	M. 9409407917

ALL KIND OF
GATE, GRILL,
CHANAL
GATE,
SPIRAL
STAIR, STAIR
RAILING

205, LOKHANDWALI'S CHAWL, OPP. MOHAMMADI
MASJID, RAKHIYAL ROAD, BAPUNAGAR,
AHMEDABAD - 380024 (O) : 079 - 22742658

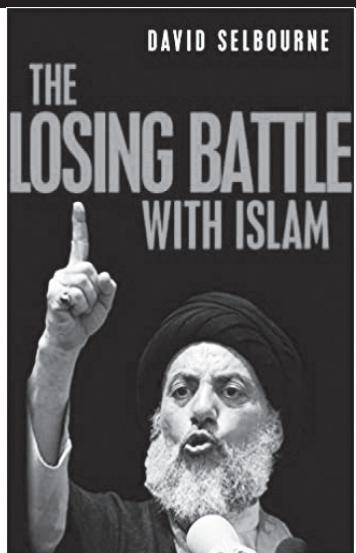

ଓଜ୍ଜ୍ବଣ

ମୁହମ୍ମଦ ଇକବାଲ

ମଜ୍ବୂତ କୁଟୁଂବ ଯ୍ୟାପନୀଁ: ମୁସିଲିମ ସମାଜନୀ ମୋଟି ତାକତ

ଡେଵିଡ ସେଲବୋର୍ନ ପଶ୍ଚିମୀ ଜଗତନୋ ବିଭ୍ୟାତ ଲେଖକ ଛେ. ତେଣେ ଏକ ପୁସ୍ତକ ଲାଗୁ ଛେ. "The Losing battle with Islam". ଆ ପୁସ୍ତକମାଂ ତେଣେ ଲାଗୁ ଛେ ପଶ୍ଚିମୀ ଜଗତ ଈସ୍ଲାମଥି ପରାଜିତ ଥାଇ ରହୁଣ୍ଟିରେ ହାରନା ଘଣା କାରଣେ ଗଣାଯା ଛେ, ଜେମାଂ ଈସ୍ଲାମନୀ ମଜ୍ବୂତ କୁଟୁଂବ ଯ୍ୟାପନାରେ ପଣ ଏକ କାରଣ ଗଣାଯିବୁଣ୍ଟିରେ ହାରନା ଘଣା କାରଣେ ଗଣାଯାଇଛି.

ପଶ୍ଚିମୀ ଜଗତମାଂ କୁଟୁଂବ ଯ୍ୟାପନୀଁ ନାହିଁ ଚୂକି ଛେ. ଲୋକେ ଶାଦୀ କରିବାକୁ ପରାଜିତ କରିବାକୁ ନାହିଁ କରିବାକୁ. ସମବୈଳଙ୍ଗିକତା, ଅଵୈଧ ସଂବନ୍ଧ, ଲିଵ ଇନ ରୀଲେଶନ ଜେବା ଅନିଷ୍ଟ ଫେଲାଵାନା କାରଣେ କୁଟୁଂବ ଯ୍ୟାପନୀଁ ତୁଟି ରହି ଛେ. ରୋଜବରୋଜ ଏବା ବାଜକୋନୀ ସଂଘ୍ୟା ବଧତି ରହି ଛେ କେମନେ ଖବର ନଥି କେ ତେବେ ମନୋ ପିତା କୋଣା ଛେ? ବୃଦ୍ଧ ମାଂବାପନେ ଧରମାଂ ସାଥେ ରାଖିବା କୋଈ ତୈୟାର ନଥି. ବୃଦ୍ଧାଶ୍ରମମାଂ ତେମନୀ ଉମର ଗୁଜରତି ରହେ ଛେ.

ପଶ୍ଚିମନା ସମାଜମାଂ ଆ ଏବା ସାମାଜିକ ପରିଵର୍ତନ ଆବି ଚୁକ୍ଯା ଛେ

ଜେନା ପରିଣାମେ ପଶ୍ଚିମନୋ ସମାଜ ବର୍ବାଦୀନା କିନାରେ ପଛିଂଚି ଗାୟୋ ଛେ. ପଶ୍ଚିମୀ ଜଗତମାଂ କୁଟୁଂବ ଯ୍ୟାପନୀଁ ଏଟଲି ଭରାବ ରୀତେ ବର୍ବାଦ ଥାଇ ଚୂକି ଛେ କେ ତ୍ୟାନୀ ରାଜକୀୟ ପାର୍ଟିଆଁ କୁଟୁଂବ ଯ୍ୟାପନୀଁ ବାଚାଵାନା ବାଯଦାଆଁ ପୋତାନା ଚୁଣ୍ଟଣି ଢଂଢେରାମାଂ କରେ ଛେ. ଓସ୍ଟ୍ରେଲିଆମାଂ ତୋ "ଫେମୀଲୀ ଫସ୍ଟ" ନାମକ ଏକ ରାଜକୀୟ ପକ୍ଷ ଜୁଭୋ ଥାଇ ଗାୟୋ ଛେ. କୁଟୁଂବ ଯ୍ୟାପନୀଁ ବାଚାଵାନୀ ପଶ୍ଚିମନା ଜଗତନୋ ସୌଥି ମୋଟୋ ମୁଦ୍ରା ଛେ. କେମକେ ତେମନେ ହେଲାଗି ରହୁଣ୍ଟିରେ କେ ଜୋ କୁଟୁଂବ ନାହିଁ ବ୍ୟାପନୀଁ ତୋ ସମାଜ ପଣ ଆଜି ନାହିଁ ତୋ କାଳେ ଧ୍ୟାନ ଥାଇ ଜଶେ.

અમેરિકાનો ઈસ્લામોફોબિક લેખક બિલ વોર્નર જે પોતાને પોલીટિકલ ઈસ્લામનો ટીકાકાર કહે છે, તેણે પોતાના તાજેતરના એક પ્રોગ્રામમાં પ્રેશનનો જવાબ આપતા કહ્યું કે અમેરિકન ખીઓ મુસલમાનોથી લગ્ન કરવાનું પસંદ કરે છે, કેમકે આવું કરવાથી તેમને એક પતિ મળે છે, તેમના બાળકોને પિતા મળે છે આ કારણસર અમેરિકન ખીઓ મુસલમાનોથી શાદી કરવા માટે આકર્ષય છે.

એક અન્ય સવાલનો જવાબ આપતા તેણે કહ્યું કે ઈસ્લામ કુટુંબને સત્યતાનો આધાર માને છે. અને હું આ વાતથી સંમત હું અમેરિકામાં વૃદ્ધો અને મોટી ઉમરના લોકો સાથે ખરાબ વર્તના સામાન્ય વાત છે. પરંતુ મુસલમાનો વૃદ્ધો અને આધેડ લોકો સાથે સારો વ્યવહાર કરે છે. ભલે તે વૃદ્ધો અને મોટી વયના લોકો વિધમી જ કેમ ન હોય..

પદ્ધિમના વિચારકો આ વાત સારી રીતે જાણે છે કે સમગ્ર વિશ્વમાં ઈસ્લામ અને મુસ્લિમ સમાજ પાસે જ સૌથી ઉત્તમ કુટુંબ વ્યવસ્થા છે. ઈસ્લામ એક એવી ઈકો સિસ્ટમ ડેવલપ કરે છે જ્યાં કુટુંબ વ્યવસ્થા રોજબારોજ વૃદ્ધિ પામે છે. જ્યાં બાળકોનું સારું પાલન પોષણ થાય છે અને વૃદ્ધો સાથે સન્માન અને સદ્ગ્રહિતન થાય છે.

કુર્અન મુસલમાનોને તેમના મા-બાપ સાથે સદ્ગ્રહિતનનો આદેશ આપતા કહે છે કે, “તારા રબે ફેસલો કરી દીધો છે કે તમે કોઈની ઉપાસના ન કરો, પરંતુ કેવળ તેની. માતા-પિતા સાથે સારો વ્યવહાર કરો. જો તમારા પાસે તેમાંથી કોઈ એક, અથવા બંને, વૃદ્ધ થઈને રહે તો તેમને ઊહકારો પણ ન

કહો, ન તો તેમને ધુત્કારીને જવાબ આપો, બલ્કે તેમના સાથે આદરપૂર્વક વાત કરો, અને નમ્રતા અને મહેરબાની સાથે તેમના સામે નમીને રહો અને આ હુાં કર્યા કરો કે, પાલનહાર ! આમના ઉપર દ્યા કર જે રીતે તેમણે મમતા અને સ્નોહપૂર્વક મને બાળપણમાં ઉછેર્યો હતો.” (સૂર: બની ઈસરાઈલ, ૨૩-૨૪)

ઈસ્લામ પતિ-પત્ની વચ્ચે પારિવારિક સંબંધને સંતોષ, પ્રેમ, સહાનૂભૂતિ, સ્નોહ, મમતા અને બંનેના અધિકાર અને જવાબદારી અને પરંપરા અનુસાર હળીમળીને સાથે રહેવાના નિયમ પર ભાર મૂકે છે. કુર્અન કહે છે, “... તેમના સાથે ભલી રીતે જીવન વિતાવો. જો તેઓ તમને પસંદ ન હોય તો બની શકે છે કે એક વસ્તુ તમને પસંદ ન હોય પરંતુ અલ્લાહે તેમાં જ ધણીબધી ભલાઈઓ મૂકી દીધી હોય.” (સૂર: નિસા, ૧૮)

કુર્અન અને હઠીસમાં ઈસ્લામની વિસ્તૃતા અને સ્પષ્ટ શિક્ષાઓ મુસલમાનોને આ વાતનો આદેશ આપે છે કે તેઓ પોતાના બાળકો, પત્ની, માં-બાપ અને સગાવ્હાલા સાથે સદ્ગ્રહિત કરે, તેમનું ધ્યાન રાખે, તેના બદલામાં તેઓ આધિકરિત (પરલોક) માં ઉત્તમ ઈનામના હકકાર બનશે.

પરલોકની સફળતાને પ્રામ કરવાની પ્રેરણ મુસલમાનોને સદ્ગ્રહિતન કરવા પ્રેરે છે. જેના ફળસ્વરૂપે સારા અને સુખી કુટુંબ તેમજ સારા અને સ્વચ્છ સમાજનું નિર્માણ થાય છે. જેમાં સંતોષ, રાહત અને આનંદ પ્રામ થાય છે. જે કુટુંબ અને સમાજને સ્થિરતા અને સ્થાયિત્વ અર્પણ કરે છે.

આ જ કારણ છે કે ડેવિડ સેલબોર્ડ અને બિલ વોર્નર જેવા લેખક પણ એમ

કહેવા વિવશ થઈ જાય છે કે ઈસ્લામની મજબૂત કુટુંબ વ્યવસ્થાના કારણો જ પદ્ધિમ વહેલુ કે મોડુ ઈસ્લામથી પરાજિત થઈ જશે.

આ થોડા દિવસોથી મલાલા યૂસુફ જઈનું આ નિવેદન ખૂબ ચર્ચિત છે જેમાં તેણીએ કહ્યું કે લગ્ન કરવા જરૂરી નથી. (બિચારી આ અફઘાન છોકરીને પદ્ધિમે ક્યાંથી ક્યાં પહોંચાડી દીધી!!) તેનું આ નિવેદન વાસ્તવમાં સમાજના પાયા ઉપર પ્રહાર છે. કેમકે જો મનુષ્ય લગ્ન નહીં કરે તો કુટુંબ નહીં બને અને કુટુંબ જ નહીં બને તો સમાજનું નિર્માણ કેવી રીતે થશે!! મલાલા યૂસુફજઈને પદ્ધિમે ઈસ્લામ સામે ઊભી કરી દીધી છે તો પછી તે પોતાના લાભ માટે તેનો ઉપયોગ કરતું રહ્યું છે અને કરતા રહેશે. મલાલા હોય કે તેના સમર્થક હોય, તે બધાનું ટાર્ગેટ ઈસ્લામ અને મુસ્લિમ સમાજમાં મૌજૂદ મજબૂત કુટુંબ વ્યવસ્થાને તોડી નાંખીને ખતમ કરી દેવું છે. લગ્ન વિષયક મલાલાનું તાજેતરનું નિવેદન આ સિલસિલાની એક કરી છે.

મલાલા અને તેના સમર્થક વાસ્તવમાં સત્યતાઓ વચ્ચેના યુદ્ધમાં પદ્ધિમના મોહરા છે, તેમના એજન્ટ છે. જેઓ સત્યતાની લડાઈમાં પદ્ધિમની પરાજિત બાળ્યને જીતમાં બદલવા માટે પાંખો ફફડાવી રહ્યા છે. પરંતુ તેમના હાથમાં પરાજય સિવાય કંઈ જ આવશે નહીં. કેમકે ઈસ્લામની આદર્શ કુટુંબ વ્યવસ્થા કુદરતના પ્રાકૃતિક નિયમો મુજબ માનવીના અંતરાત્માનો અવાજ છે. જેને તરણોડી શકાય તેમ જ નથી. પદ્ધિમ જો તેની પોતાની ભલાઈ ઈચ્છતુ હોય તો તેણે ઈસ્લામે બતાવેલ આ કુટુંબ વ્યવસ્થા જ નહીં બલ્કે સમગ્ર જીવન વ્યવસ્થાને અપનાવવી જ રહી... ►►

ઉત્તર પ્રદેશ હંમેશાથી રાજકીય પ્રવૃત્તિઓનું કેન્દ્ર રહ્યું છે, જે વિવિધ વિચારધારાઓનું ઉદ્ગમ સ્થાન છે. અહીંની રાજકીય હલચલ રાષ્ટ્રીય મીઓનું ધ્યાન આકર્ષિત કરતી રહી છે. અહીંની રાજકીય ભૂમિ સમાજવાદી ચળવળ, રામ જન્મભૂમિ આંદોલન અને કાશીરામના બહુજન આંદોલનની પ્રયોગશાળા તરીકે પણ જાણીતી છે.

ઉત્તર પ્રદેશના વર્તમાન મુખ્ય પ્રધાન યોગી આદિત્યનાથ છે, જે હિન્દુત્વની છબીના નેતા છે અને ગોરખનાથ પીઠના મહંત છે, જે તેમની

અલહાબાદ, બનારસ, જૈનપુર અને અન્ય શહેરોમાં ગંગામાં તરતા સેંકડો મૃતદેહોના અને ગંગાના કાંઠે દર્શનાવવામાં આવેલા હજારો મૃતદેહોના ડ્રોન ફોટોગ્રાફ્સે તેમની દાસ્તાન કહી હતી. આ પછી પણ, મીઓયા મેનેજમેન્ટ અને એડમિનિસ્ટ્રેશનની સહાયથી, વિરોધના તમામ અવાજોને દબાવવામાં આવ્યા અને કોરોના રોગચાળામાં સંઘ અને ભાજપ દ્વારા યોગી આદિત્યનાથના સારા પ્રદર્શન માટે પ્રશંસા કરવામાં આવી.

ઉત્તર પ્રદેશનું યોગી મોડેલ; વાસ્તવિકતાની તપાસ

ભાષા, નીતિ અને ઉત્ત્ર રાજકારણી તરીકે જાણીતા છે. ઉત્તર પ્રદેશમાં ભાજપ સરકાર અને યોગી આદિત્યનાથના કાર્યકાળને સાડા ચાર વર્ષ પૂરા થઈ ચૂક્યા છે. આ ચાર વર્ષથી વધુ સમય દરમિયાન યોગી સરકારનો કાર્યકાળ વિવાદોથી ભરપુર રહ્યો છે, જેની વિપક્ષ ઉપરાંત પાર્ટીની અંદર અને બહાર પણ ટીકા થતી રહી છે, પરંતુ દર વખતે યોગી આદિત્યનાથ પરિસ્થિતિને પોતાની તરફે ષામાં લાવવામાં સફળ થયા છે. જો કે આમાં મીઓયા અને વહીવટીતાંત્રની મોટી ભૂમિકા રહી છે.

કોરોનાની બીજી લહેર દરમિયાન બગડતા આરોગ્ય તંત્રએ દેશ જ નહીં પરંતુ વિશ્વનું ધ્યાન આકર્ષિત કર્યું. ઓક્સિજનના અભાવને કારણે મૃત્યુ પામેલા લોકો અને હોસ્પિટલ બેડ અને દવાઓ માટે મુશ્કેલીમાં મુકાપેલા, સ્વજનોની પીડા કોઈથી છુપાયેલી નથી.

વિમર્શ

મસીહુગુરુમા અંસારી

પર વાતાવરણને ખલેલ પહોંચાડવા માટે NSA અને અન્ય ગંભીર કલમો હેઠળ કેસ દાખલ કરાયો હતો.

ઉત્તર પ્રદેશની ભાજપ સરકાર અને મુખ્યમંત્રી યોગી આદિત્યનાથ પર પક્ષની નીતિઓની ટીકા કરતા પત્રકારો વિરુદ્ધ કાર્યવાહી કરવાના આરોપ લાગતા રહ્યા છે.

ઉત્તર પ્રદેશમાં ભાજપ સરકારના પૂર્વ સાથી રહેલા સુહેલદેવ ભારતીય સમાજ પાર્ટી (સુભાસપા)ના પ્રમુખ ઓમપ્રકાશ રાજભરે મુખ્ય પ્રધાન યોગી આદિત્યનાથ અને ભાજપ પર આરોપ લગાવતા કંઈ હતું કે, સરકાર તેમની સામે બદલા ભાવનાથી કાર્યવાહી કરીને પત્રકારોને નિશાન બનાવી રહી છે.

ઓમપ્રકાશ રાજભરે આરોપ

લગાવ્યો હતો કે મુખ્યમંત્રી યોગી આદિત્યનાથ અને તેમની સરકારે એક વર્ષમાં ૪૦ પગાકારો સામે એફઆઈઆર દાખલ કરી છે.

ઓમ પ્રકાશ રાજ્યભરે ટ્રૂવીટ કરીને કહ્યું હતું કે યોગી સરકારમાં મિડ-૩ ભોજનના નામે નિર્દોષ બાળકોને મીઠાની રોટલી પીરસવાના સમાચાર લખનારા મિર્પુર સ્થિત પગાકાર પવન જ્યયસ્વાલ, આગમગઢના સંજ્ય જ્યયસ્વાલ, પ્રશાંત કનોજિયા, બ્રસ્ટાચાર ઉજાગર કરવાવાળા મનીષ પણે વગેરે સાથે યુપી સરકારે જે કરી રહી હતી તે શું હતું? ઈમર્જન્સી કે રામરાજ?

તેવી જ રીતે યોગી સરકારમાં ઘણા પત્રકારોની હત્યા કરવાનો મામલો પણ સામે આવ્યો છે.

ઉત્તર પ્રદેશના પ્રતાપગઢ જિલ્લામાં ૧૩ જૂન ૨૦૨૧ની રાત્રે પત્રકાર સુલભ શ્રીવાસ્તવની હત્યા કરવામાં આવી હતી. બીબીસીના જણાવ્યા અનુસાર, તેમની પતી રેણુકા શ્રીવાસ્તવ કહે છે કે તેમણે દારુ માર્કિયાઓ વિરુદ્ધ સમાચાર ચલાવ્યા ત્યારથી કેટલાક લોકો તેમની પાછળ હતા. આ ઘટનાના એક દિવસ પહેલા સુલભ શ્રીવાસ્તવે અલ્હાબાદ ઝોનના એડિશનલ ડિરેક્ટર જનરલ અને પોલીસ અધિકારી, પ્રતાપગઢને પત્ર લખીને તેની હત્યાની સંભાવના વ્યક્ત કરી હતી, જોકે તેમને કોઈ મદદ મળી ન હતી.

વિરોધના અવાજને દબાવવાનો પ્રયાસ:

યોગી આદિત્યનાથ પર વિરોધના અવાજોને દબાવવાનો આરોપ લાગતા રહ્યા છે. નાગરિકતા સુધારો કાયદાના વિરોધમાં થયેલા પ્રદર્શનોમાં ૧૮ ડિસેમ્બર, ૨૦૧૮ના રોજ, પોલીસ ફાયરિંગને કારણે ઉત્તર પ્રદેશમાં ૧૮ વિરોધીઓ માર્યા ગયા હતા અને રાજ્યભરના હજારો વિરોધીઓ સામે

કેસ નોંધાયા હતા અને તેઓને મહિલાઓ સુધી જેલમાં રાખવામાં આવ્યા હતા.

સરકારે દલીલ કરી હતી કે આ પ્રદર્શનકારીઓ આગજની અને હિંસા આદરી હતી અને સરકારી સંપત્તિને નુકસાન પહોંચાડ્યું હતું, જ્યારે વિરોધ પ્રદર્શનમાં સામેલ ડાનબંધ સામાજિક કાર્યકરોએ આક્રેપ કર્યો હતો કે યોગી સરકારનો દાવો ખોટો છે અને પોલીસે શાંતિપૂર્ણ વિરોધીઓ પર ગોળીબાર કર્યો હતો, તેનો વીરીયો પણ વાયરલ થયો હતો.

ભાજપ પર ચૂંટણીમાં અરાજકતાનો આરોપ:

ઉત્તરપ્રદેશમાં તાજેતરની પંચાયતની ચૂંટણીમાં ભાજપના નબળા પ્રદર્શન પછી, જિલ્લા પંચાયત પ્રમુખ અને બ્લોક પ્રમુખની ચૂંટણીમાં ધાંધલીઓ કરવામાં આવી, ગોળીઓ અને બોમ્બ ચલાવવામાં આવ્યા હતા અને પોલીસના અધિકારીઓએ થપ્પડ મારવામાં આવી અને વિપક્ષી ઉમેદવારોના નામાંકન દાખલ કરવામાં વિક્રેપ કરવામાં આવ્યો.

બ્લોક પ્રમુખની ચૂંટણીમાં, મહિલાઓ સાથે અશલીલ વર્તન કરવામાં આવ્યું હતું અને ભાજપના કાર્યકર્તાઓ દ્વારા તેઓને માર મારવામાં આવ્યા હતા, તેમની સાડીઓ ખેંચવામાં આવી હતી અને તેમની સાથે અમાનવીય વર્તન કરવામાં આવ્યું હતું, જેની રાષ્ટ્રીય સ્તરે ટીકા થઈ હતી.

કોંગ્રેસના મહાસચિવએ ભાજપના આ વર્તન પર ટ્રિવેટ કરીને કહ્યું હતું કે, “લોકોએ મતો આપીને બીડીસીની પસંદગી કરી હતી, યોગીજીના જંગલરાજે તેમને બુલેટ, બોમ્બ, પથ્થર, લાકડીઓથી ધમકી આપી હતી, અપહરણ કર્યું હતું,

મહિલા સભ્યો સાથે ગેરવર્તન કર્યું હતું. યોગીજીના જંગલ રાજે મતની લોકશાહીને પરાજિત કરી છે. તેઓએ ધ્યાનમાં રાખવું જોઈએ કે આ દેશ, તેની લોકશાહી, તેના લોકો તેમના કરતા મોટા છે.”

‘બોલીથી નહીં, ગોલી દ્વારા સત્તા ચલાવવાનો પ્રયાસ:

યોગી સરકાર કાર્યકાળની શરૂઆતથી જ બંધારણની ભાવના વિરુદ્ધ બધાનો કરી રહી છે. તેમણે કહ્યું હતું કે ‘બોલી’ દ્વારા જે સુધરશે નહીં તેને ‘બુલેટ’ દ્વારા સુધારવામાં આવશે. આ નિવેદન અંગે રાજકીય વર્તુળોમાં ઘણી ટીકા થઈ હતી.

તેવી જ રીતે યોગીએ ગુનેગારો સામે એન્કાઉન્ટર કલ્યાર શરૂ કર્યું હતું અને ‘ઠોકી દો’ની પ્રથાને જન્મ આપ્યો હતો. એવો દાવો કરવામાં આવ્યો હતો કે ગુનેગારોએ કાં તો સુધરી જવું પડશે અથવા રાજ્ય છોડી દેવું પડશે. જો કે, આંકડા દર્શાવે છે કે આટલા બધા એન્કાઉન્ટર પછી પણ ગુનાઓ વધ્યા છે.

ઉત્તરપ્રદેશ ગૃહ વિભાગના અધિક મુખ્ય સચિવ અવનીશકુમાર અવસ્થીએ તાજેતરમાં જણાવ્યું હતું કે રાજ્ય સરકારના કાર્યકાળ દરમિયાન સંગઠિત ગુનાઓ દૂર કરવામાં આવ્યા છે. ઉપરાંત, ૨૦ માર્ચ ૨૦૧૭થી ૨૦ જૂન ૨૦૨૧ ના ?? ગાળામાં પોલીસ એકાઉન્ટરમાં કુલ ૧૩૮ ગુનેગારો માર્યા ગયા છે અને ૩,૧૮૮ ઘાયલ થયા છે.

જોકે, આ દાવાઓ છતાં, ઉત્તર પ્રદેશમાં અપરાધોની સંખ્યામાં અનેકઘણો વધારો થયો છે, ખાસ કરીને મહિલાઓ વિરુદ્ધ ગુનાહિત બનાવોમાં વધારો થયો છે. રોજગાર માટે યુવાનો રોજ લખનૌમાં પ્રદર્શનો કરી રહ્યા છે:

યોગી સરકાર દ્વારા લાખો

August 2021

નોકરીઓ આપવાનો દાવો કરવામાં આવી રહ્યો છે, પરંતુ ઉત્તર પ્રદેશના યુવાનો દરરોજ લખનૌ આવે છે અને ક્યારેક શિક્ષકની ભરતી તો ક્યારેક પોલીસ ભરતીની માંગ માટે પ્રદર્શનો કરી રહ્યા છે.

છેલ્લા થોડાં સમયમાં બેકારીના લીધે અલ્લાબાદ અને લખનૌમાં યુવાનો દ્વારા આત્મહત્યાના ડિસ્સા પણ પ્રકાશમાં આવ્યા છે.

કોંગ્રેસ મહિલાચિવ પ્રિયંકા ગાંધીએ પોતાની ટ્રિવટમાં કહ્યું કે, “યોગી સરકાર ઉત્તર પ્રદેશ ભાજપ સરકાર યુવાનો સાથે ઘણું ખોટું કરી રહી છે. સરકારે રોજગાર આપવા માટે ખોટો પ્રચાર કર્યો છે, પરંતુ જ્યારે યુવાનો તેમનો હક માંગવા જાય છે ત્યારે તેમને પીટવામાં આવે છે. ગઈકાલે શિક્ષક ભરતીમાં સામાજિક ન્યાયની જોગવાઈઓનો યોગ્ય અમલ કરવાની માંગ કરતા યુવાનોને માર મારવામાં આવ્યો હતો. અહેવાલો મુજબ મહિલાઓને પેટમાં લાત મારી હતી.”

દલિતો પર અત્યાચાર:

સામાજિક કાર્યકરો દ્વારા દાવો કરવામાં આવ્યો છે કે યોગી સરકાર હેઠળ દલિતો પર અત્યાચાર વધ્યા છે. હાથરસની ઘટનાએ ઉત્તર પ્રદેશમાં દલિતોની હાલત અને તેમની સાથે વર્તનિને દેશ અને વિશ્વ સામે ઉજાગર કરી છે.

વર્ષ ૨૦૨૦માં, ઉત્તર પ્રદેશના ભૂતપૂર્વ મુખ્ય પ્રધાન અને બસપા સુપ્રીમો માયાવતીએ કહ્યું હતું કે, “યુપી સરકારની અનંત ધોષણાઓ અને સૂચનાઓ છિતાં, દલિતો અને મહિલાઓ પર અન્યાય-અત્યાચાર, બળાત્કાર અને હત્યાની ઘટનાઓ અટકતી નથી. આવી સ્થિતિમાં સરકારના ઈરાદા ઉપર સવાલ ઉંઠવો સ્વાભાવિક છે. ખાસ કરીને છોકરીઓ

માટે ઘરની બહાર આવવાનું મુશ્કેલ બની ગયું છે, તો આવા કાયદા અને વ્યવસ્થાનો શું ઉપયોગ?”

દલિત નેતા તરીકે ઓળખ બનાવી ચૂકેલા ચંદ્રશેખર આજાદે યોગી સરકારને મનુવાઈ સરકાર ગણાવીને અનેક વખત મીઠિયા સમક્ષ નિવેદનો આપ્યા છે અને દલિતો પર અત્યાચારનો આરોપ લગાવ્યો છે. **મહિલાઓ સામેના અપરાધોમાં વધારો:**

ઉત્તર પ્રદેશના મુખ્યમંત્રીએ તેમના કાર્યકળાના ત્રણ વર્ષથી દાવો કર્યો હતો કે પ્રદેશમાં અપરાધનું પ્રમાણ ઓછામાં ઓછું છે. પરંતુ NCRBના ડેટા રાજ્યમાં ગુનાનો અલગ અંકડો રજૂ કરે છે. યોગી આદિત્યનાથે દાવો કર્યો હતો કે, “યુપીમાં ગુનાઓનું પ્રમાણ ન્યૂનતમ છે, કાયદો અને વ્યવસ્થા વધુસારી સ્થિતિમાં છે અને તે આગળ પણ વધુસારી સ્થિતિમાં રહેશે.

જો કે, જાન્યુઆરી ૨૦૨૦ માં નેશનલ કાઇમ રેકોર્ડસ બ્યુરો (એનસીઆરબી)ના વાર્ષિક અહેવાલમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે મહિલાઓ સામેના ગુનામાં ઉત્તર પ્રદેશ મોખરે છે. દેશમાં

મહિલાઓ વિરુદ્ધ ૨૦૧૮ માં કુલ ૩૭૮,૨૭૭ કેસ નોંધાયા હતા અને એકલા યુપીમાં ૫૮,૪૪૫ કેસ નોંધાયા હતા. એટલે કે, દેશની કુલ મહિલાઓ પરના અપરાધોના લગભગ ૧૫.૮% ગુનાઓ.

આ દાવાઓ અને આવા સેંકડો દાવાઓ ઉત્તર પ્રદેશની યોગી સરકારની વાસ્તવિક તસવીર દર્શાવી રહ્યા છે. મીઠિયા મેનેજમેન્ટની સહાયથી ચિત્રને સુધારવાના પ્રયાસમાં, પ્રતિકારનો અવાજ દબાવવામાં આવી રહ્યો છે, બેરોજગારો પર લાટી વરસાવવામાં આવી રહી છે, રાજકીય વિરોધીઓને કેદ કરવામાં આવી રહ્યા છે, પત્રકારો ઉપર NSA લાદવામાં આવી રહી છે અને ભાજપના કાર્યકરો દ્વારા લોકશાહી સંસ્થાઓના સાર્વભૌમત્વને ખંડિત કરવામાં આવે છે.

આ બધું એ સ્વધોષિત રાષ્ટ્રવાદી પાર્ટી દ્વારા કરવામાં આવી રહ્યું છે જે હિન્દુત્વના નામે સત્તા પર આવી હતી અને ‘રામ રાજ્ય’ના સપના બતાવ્યા હતા. શક્ય છે કે તેમના માટે ‘રામ રાજ્ય’ ની વ્યાખ્યા આ જ હતી, પરંતુ જનતાને કંઈક બીજું સમજાયું હશે. ■■■

અસલ રાંદેરના જુના અને જાડોતા હાડવેચ™

ડૉ. હરમાઈલભાઈ લાલા

ડૉ. એ.એ. એ.મ., એન.ડી., એ.મ.ડી. (એન્સ)

નસ તથા હાડકાના રોગોના નિષ્ણાંત, ઓપરેશન વગાર સારવાર

M. 98241 82055, 97126 55055

કેકચર, હાડકાનોનું ગંભીર રીતે ભાંગી જવું, હાડકાના ચૂરેચૂરા થઈ જવા, સાંધાઓનું ઉત્તરથું, હાડકાનો જુનો દુઃખાવો, સ્લીપ ડિસ્ક તથા ખોડ ખાંપણની ખાંતીપૂર્વક ઉપચાર કરી આપીશું.

Choose with no Regrets

અડાણ કિલનીક :

એલ-૮, શાહુતલ કોમ્પ્લેક્સ,
સંધ્વી ટાવરની બાજુમાં,
અડાણ રોડ, સુરત - ૩૬૦૦૦૮
(ગુજરાત) ભારત.
સમય : સવારે ₹૮.૦૦ થી ₹૧.૦૦
(રવિવારે રાબેતા મુજબ, શુક્રવારે બંધ)

ફોન: ૦૨૬૧ - ૨૭૮૬૦૫૫

એપોઇન્ટમેન્ટ લઈને આવશું.

ક
લ
ય
ા
ર
ક
લ
ન
ી
ક

An ISI 9001 : 2015 Certified Clinic

સાંદેર કિલનીક:

જી-૧, અમન એપાર્ટમેન્ટ,
નાની પારસીવાડ, રાંદેર ગામ,
સુરત - ૩૬૫ ૦૦૫ (ગુજરાત) ભારત.
સમય : સાંજે ₹૮.૦૦ થી ₹૧.૦૦
(રવિવારે ₹૮.૦૦ થી ₹૧.૦૦, ગુરુવારે બંધ)

ફોન: ૦૨૬૧ - ૨૭૭૬૦૫૫

અન્ય કોઈ શાખા નથી.

મૂળ પ્રશ્ન

શિબ્લી અરસાલાન

વર્તમાન યુગની સૌથી મોટી વિંબણા આછે કે વ્યક્તિગત સ્વતંત્રતાના ગગનચુંબી સૂત્રોની વચ્ચે સૌથી વધુ વ્યક્તિગત સ્વતંત્રતા પર જ પ્રહારો થઈ રહ્યાં છે. આધુનિક લોકંત્ર અને ઉદારવાદનો દુનિયાભરમાં ઢોલ નગારની સાથે આ પ્રચાર કરવામાં આવ્યો હતો કે આમાં વ્યક્તિનું વ્યક્તિત્વ અને તેની સ્વતંત્રતા અતૂટ રાખવામાં આવશે. પરંતુ થયું તેનાથી ઉલ્ટું, સૌથી વધુ વ્યક્તિગત સ્વતંત્રતા જ પાયમાલ થઈ રહી છે. દુનિયાભરમાં લોકંત્રના નામ પર મેળવેલી મોટી મોટી રાજ્યસત્તા, વ્યક્તિની સ્વતંત્રતા પર હુમલો કરનાર છે. લોકંત્રની સ્થાપનાના નામ પર પદ્ધિમી દેશોએ ગરીબ અને નબળા દેશોને જે વિનાશ લીલા દેખાડી છે, તે આધુનિક દુનિયાની ભયજનક કડવી વાસ્તવિકતા છે. અફ્ઘાનિસ્તાન, ઈરાક જેવા ઘણાં દેશોનાં મોટા ભાગોને કબ્રસ્તાનમાં પરિવર્તિત કરીને નવસાઓ જાયવાદી શક્તિઓ અહૃદાસ્ય કરતી રહી. આ જ પદ્ધિમી દેશોમાં અશેતો વિરુદ્ધ કેવો જીતિ ભેદભાવ થતો રહ્યો, તે હાલમાં ગત મહિને અમેરિકાના ઓકલાહોમા શહેરમાં અશેતોની વિરુદ્ધ થનારા સૌથી મોટા નરસંહારની ૧૦૦મી વર્ષગાંઠ

આધુનિક દુનિયામાં વ્યક્તિગત સ્વતંત્રતા :

સૂત્રો વિરુદ્ધ વાસ્તવિકતા

મનાવવામાં આવી તે પરથી જાણી શકાય છે. 'black lives matter' કેષણ હેઠળ પદ્ધિમી દુનિયામાં સતત આંદોલન ચાલતું રહ્યું છે. ગત વર્ષે એક નિહિત્થા અશેત યુવક જોર્જ ફલાયડનો અમેરિકન શેત પોલીસ ઓફિસર દ્વારા પીડાદાયક હત્યાનો વિદ્યો દુનિયાભરમાં વાયરલ થયો હતો. દુનિયાની મોટી મોટી લોકતાંત્રિક સરકારો વૈચારિક વિરોધ અને અસહમતીની અવાજનો જે તીવ્રતાથી દમન કરે છે, એવું સંગઠિત અને ખતરનાક દમન કદાચ ઈતિહાસમાં કર્વારેય થયું હોય. વિંબણા જુઓ, આ બધું 'સ્વતંત્રતા'ના સૂત્રો, ઘોષણાઓ અને શિખર સંમેલનોની સાથે સાથે ચાલી રહ્યાં છે.

ગત વર્ષ G7ના શિખર સંમેલનના અવસર પર, જેમાં પ્રધાનમંત્રી નરેન્દ્ર મોટી પણ વિશેષ અતિથિ તરીકે શામેલ હતાં, દ્વારા સંયુક્ત નિવેદન જારી કરવામાં આવ્યું હતું, "અમેરિક મહત્વપૂર્ણ વળાંક પર છીએ, જ્યાં વધતાં સરમુખત્યારશાહી, ચૂંટણીમાં હસ્તક્ષેપ, ભાષાચાર, સૂચનાની હેરફરના ચાલતા સ્વતંત્રતા અને લોકંત્ર માટે ખતરાઓનો સામનો કરવો પડી રહ્યો છે..." મહાકવિ અલ્લામા ઈકબાલ એ કહ્યું હતું,

યે ઈલ્યા, યે હિકમત, યે તદબ્બુર, યે હુકમત
પીતેહેં લહુ, દેતેહેં તાલીમ-એ-મસાવત

૨૦૦૩માં ઈરાકના યુદ્ધ દરમ્યાન યુએસ આર્મી અને સીઆઈએના ઓફિસર્સ દ્વારા ઈરાકની અધુની ગરીબની જેલમાં કેદીઓને જે રીતે ફીજીકલી,

સેક્સ્યુઅલી અને મેન્ટલી રીતે પ્રતાંતિત કર્યા હતા, જેનો ખુલાસો એમનેસ્ટી ઈન્ટરનેશનલ અને એસોસીએટ પ્રેસની રિપોર્ટમાં બાદમાં થયો હતો, એવું કદાચ દુનિયાએ ક્યાંય સાંભળ્યું હોય કે જોયું હોય. જવાંતાનામો-બે જેલની યાતનાને કોણ ઓળખતુંનથી. જવાંતાનામો-બે અમેરિકી સરહદની બહાર એક દરિયાઈ તર છે, જેની પર અમેરિકાનો કબજો છે. આ જેલને ૧૧ સપ્ટેમ્બર ૨૦૦૧માં અમેરિકામાં થયેલા આતંકવાદી હુમલા બાદ બનાવવામાં આવી હતી.

જ્યોર્જ બુશ જુનિયરની સરકાર દરમ્યાન પકડાયેલા કથિત આતંકવાદીઓને અહીં એટલા માટે રાખવામાં આવ્યાં હતાં કે જેથી અમેરિકી કાયદા હેઠળ, જે નાગરિક અધિકારોની વ્યવસ્થા છે, તેના લાભથી તે વંચિત રહે. જો બાઈડન સરકારની સ્પષ્ટ ઘોષણા છતાં વધુ પડતાં નિરીક્ષકોને આ વાત પર વિશ્વાસ નથી કે આ વખતે ખરેખર જવાંતાનામો-બે જેલને બંધ કરી દેવામાં આવશે. સ્વતંત્ર ભારતમાં સત્તા અને વ્યવસ્થાતંત્રનું વ્યક્તિગત સ્વતંત્રતાના મામલામાં જે જાતિવાદી, ગરીબ વિરોધી અને સાંપ્રદાયિક વલણ રહ્યું છે, તેનું નિલજીજ પ્રદર્શન તમામ સરકારોમાં નજર આવે છે.

અમેરિકી વ્યવસ્થાતંત્ર પ્રત્યે વફાદારી પ્રદર્શિત કરવા માટે ભારતીય સરકાર દ્વારા ૮/૧૧ બાદથી કથિત 'આતંકવાદ વિરુદ્ધ જંગ' ના નામ પર પોતાના જ દેશનાં હજારો ગરીબ અલ્પસંખ્યક નાગરિકોને જે રીતે સંગીન

કલમો હેઠળ વર્ષો સુધી જેલમાં રાખીને તેમની જિંદગીઓને બરબાદ કરી નાખવામાં આવી, જેને ૨૦ ૨૦ વર્ષો પછી આપણી ન્યાય વ્યવસ્થા ‘આ ઈજ્ઝ્ટ બરી’ કરી રહી છે, હવે ઓપન સિકેટ છે, પરંતુ રમત ચાલુ છે. હાથરસ કેસ થકી પ્રકાશમાં આવેલા કેરળના પત્રકાર સિદ્ધીક કષ્પનને કોરોના પોઝિટિવ હોવાં છતાં હોસ્પિટલના બેડમાં સાંકળથી બાંધીને રાખવામાં આવ્યો. હાલ થોડાં દિવસો પહેલા અલ કાયદાના સંદિગ્ધ આતંકવાદી જણાવીને જે ગરીબ લાચાર લોકોની લખનાથી ધરપકડ કરવામાં આવી હતી, જેની પર ગંભીર સવાલ ઉઠાવવામાં આવી રહ્યાં છે, આ સંબંધમાં સ્વયં યુપીના એડીજી લો એન્ડ ઓર્ડર આમ કહી રહ્યાં છે કે હજુ અવલોકન બાકી છે, પરંતુ વ્યક્તિગત સ્વતંત્રતાથી બેદરકાર લગામ વગરનું વ્યવસ્થાતાંગ અને સત્તાએ દેશવિરોધી ષડ્યંત્ર હેઠળ સંગીન કલમો લગાવી દીધી છે. વ્યક્તિગત સ્વતંત્રતાનું ખૂબ જ મહત્વનું પાસું ‘અભિવ્યક્તિની સ્વતંત્રતા’ છે, જેની પરિસ્થિતિ આ છે કે ઇન્ટરનેટ અને સોશિયલ મીડિયાને અંકુશ કરવામાં આવી રહ્યા છે. ઘણાં સ્વતંત્ર ઓડિટર્સ દ્વારા એકઠા કરવામાં આવેલા આંકડા પ્રમાણે ફક્ત ૨૦૧૮ અને ૨૦૨૦માં જ ૧૩,૦૦૦ કલાકથી વધુ સમય માટે ઇન્ટરનેટ બંધ રાખવામાં આવ્યું હતું અને આ દરમાન ૧૬૪ વખત ઇન્ટરનેટ બંધ કરવામાં આવ્યું હતું. વર્ષ ૨૦૧૮માં ભારત સરકારે ૪૧૮૮ કલાક માટે ઇન્ટરનેટ પર પાબંદી લગાવી હતી, જેને ચાલતા ૧.૩ અરબ ડોલરનો પ્રમાણ પડ્યો હતો. વર્ષ ૨૦૨૦માં આ આંકડો બમણો થઈ ગયો અને આ દરમાન સરકારે ૮૮૨૭ કલાક માટે ઇન્ટરનેટ પર પાબંદી લગાવવામાં આવી. આ આંકડા વૈશ્વિક વચ્ચેઅલ પ્રાઇવેટ નેટવર્ક (VPN) રિવ્યુ વેબ સાઈટ

"Top10VPN.com" દ્વારા એકઠા કરેલાં છે.

પ્રશ્ન આ છે કે આધુનિક દુનિયાની આ વિડબણી અને લોકતંત્ર તેમજ સ્વતંત્રતાના ધ્વજવાહકોના દંભીપણાનો ઈલાજ શું? વ્યક્તિગત સ્વતંત્રતા ત્યાં સુધી સુનિશ્ચિત થઈ શકતી નથી જ્યાં સુધી માનવોની વચ્ચે જ્યાં સુધી જન્મ અને રૂંગ તથા જીતિના આધાર પર ભેદભાવ બાકી રહેશે, વ્યક્તિગત સ્વતંત્રતા ફક્ત સૂત્ર જ રહેશે. ‘મોટા’ અને ‘નાના’ માટે અલગ અલગ દંડ ક્રોડ અને ન્યાયના સરર હશે. વ્યક્તિગત સ્વતંત્રતા સિલેક્ટેડ હશે. માનવ ઈતિહાસમાં હજરત મહેમદ સહલલ્હાહુ અલયહિ વ સહલમના આ સુવર્ણ શબ્દો આજે પણ દુનિયા માટે માર્ગદર્શક છે, જે આપે કુરેશ કબીલાની એક ખીની ચોરીમાં સંલિમ હોવા પર હજરત ઓસ્માન રાછિ. (એક સહાબી)ની ભલામણમાં આ જવાબ આપ્યો હતો, “તમારા પહેલા જે કોમ અને સમૂહ ગુજર્યા, તે આ માટે વિનાશ પામ્યાં કે તે નીચા તબક્કાના લોકોને કાયદા પ્રમાણે સજ આપતાં હતાં અને ઊંચા તબક્કાનાં લોકોને મુક્ત કરી દેતાં, સોંગંદ એ હસ્તીના જેના કબજામાં મારા પ્રાણ છે મુહેમદની દીકરી પણ આવું કરતી તો તેને પણ દરગુજર કરવામાં ન આવતી.” આ જ કારણ છે કે વ્યક્તિની વ્યક્તિગત સ્વતંત્રતા માટે માનવો વચ્ચે તમામ દીવાલો તોડી પાડી. ‘ગુલામી’ની સદીઓ જૂની મજબૂત સામાજિક વ્યવસ્થા ધ્વસ્ત કરી નાંખી, સ્વામી અને દાસ બંને એક સમાન ઉભા રહી ગયાં, ફક્ત મણિદોમાં નમાજ માટે નહિ બલ્કે જિંદગીના દરેક મેદાનમાં. ગુલામને આજાદ કરીને તેને માનવ ગરિમા આપી અને આપણા બરાબર દરજો આપી નેતી અને પ્રતિષ્ઠાની વાત માનવામાં આવી. આનું પરિણામ આ હતું

કે સેંકડો ગુલામો ઈસ્લામી રાજનૈતિક વ્યવસ્થામાં મોટા હોદા પર સ્થાપિત થયા. ઈસ્લામ વ્યક્તિની સ્વતંત્રતાના સંબંધમાં એટલું સંવેદનશીલ છે કે તે વ્યક્તિની પ્રતાડના અને અપમાન સહન નથી કરતો. પ્રસિદ્ધ લેખક મુહેમદ સલાહુદીન લખે છે કે, “ઈસ્લામનો વિચાર આ સંબંધમાં આ છે કે સજાથી યથાસંભવ પરહેજ કરવામાં આવે. કારણ અને પ્રમાણ સજ માટે નહિ મુક્ત માટે શોધવામાં આવે.” (બુનિયાદી હુકુક, એમએમાઈ પબ્લિશર્સ, દિલ્હી). ઈસ્લામ વ્યક્તિના વ્યક્તિગત આદર અને ગરિમાના મામલામાં મુસ્લિમ અને નોન મુસ્લિમનું જરા પણ અંતર કરતું નથી. પ્રસિદ્ધ ઈસ્લામી વિચારક ડૉ. અહુલ કરીમ જૈદાન કહે છે, “આ સંબંધમાં ઈસ્લામિક જ્યુરિસ્ટે આ સિદ્ધાંત રજૂ કર્યો છે કે જે અધિકારો મુસ્લિમોના છે, તે જ અધિકારો નોન મુસ્લિમોના છે, મુસ્લિમ લોકોની જવાબદારીઓ અને તેમની જવાબદારીઓ બંને એક જેવી જ છે.” (Individual and state).

અંતમાં....

પ્રત્યેક વ્યક્તિ પરમાત્માની અનુપમ કૃતિ છે, સ્વતંત્રતા વ્યક્તિનો નેસર્જિક અધિકાર છે અને આ પ્રકારના નેસર્જિક અધિકારને કોઈપણ સત્તા દ્વારા છીનવી શકતું નથી. વ્યક્તિગત સ્વતંત્રતાના અધિકારને મૂળ અધિકારોમાં સર્વોચ્ચ માનવામાં આવે છે. કારણકે સ્વતંત્રતા જ જીવન છે અને સ્વતંત્રતા વગરનાં જીવનની તો કલ્યાણ જ થઈ શકતી નથી. તમેશુંછો, એ જાગ્રત્તા માટે તમારી આત્મા પર કોઈ પણ પ્રકારનું બંધન હોવું જોઈએ નહિ. વાસ્તવમાં, આધ્યાત્મિક સુખની પ્રાપ્તિ માટે પણ સ્વતંત્ર વિચારોની મોટી આવશ્યકતા રહે છે. આથી કોઈએ સાચું કહું છે કે વ્યક્તિગત સ્વતંત્રતા મોકાની પ્રાપ્તિનો પહેલો પડાવ છે. ■■■

યિતન-મનન

અનસ બદામ

સોશયલ મીડિયાના હકારાત્મક પાસા પૈકી જો કોઈ સૌથી ઉપયોગી કહી શકાય એવું કોઈ પાસું હોય તો તે છે, ત્યાંથી મળતું કંઈકને કંઈકનવું અને તાજું વાંચન છે. પાછલા ટિવિસોમાં ફેસબુક ઉપર એક સામયિકનો લેખ કોઈ એશેયર કર્યો હતો. લેખનું મથાળું હતું: “મિનિમાલિઝમ: એક વિચાર.”

લેખમાં જીવનશૈલી અંગેની એક અનોખી ગુંબેશ અને તેના પરથી બનેલી એક ડોક્યુમેન્ટ્રી ફિલ્મ વિશેની વાત હતી. અમેરિકાના બે યુવાનોની વાત, જેઓ પોતાના જીવનમાં બધી જ સુખ-સગવડો હોવા છતાં ખુશન હતા. એમને સતત એવું લાગતું કે કંઈક ખૂટેછે. એમને સમજાતું નહોટું કે જીવનમાં શું મહત્વાનું છે? આ બધી ભૌતિક વસ્તુઓ કે આંતરિક સમૃદ્ધિ? આ દરમિયાન તેઓ “Living with less” (ઓછામાં ઓછી અને જરૂરત પૂરતી જ વસ્તુઓ પર જીવન ગુજરવું) એવી સંકલ્પનાના પરિચયમાં આવ્યા અને એમનું જીવન બદલાયું. એમણે ઘરમાં થી લગભગ બધી જ બિનજરૂરી વસ્તુઓનો નિકાલ કર્યો, ઘરમાં રહ્યાં માત્ર જરૂર પૂરતાં કપડાં, ખૂબ ઓછું ફર્નિચર અને રસોડાનો જરૂરી સામાન. અને આમ કરવાથી એમણે

વૈકલ્પિક જીવનશૈલી: સમયની માગ

કદાચ વર્ષાવી ન શકાય પણ અનુભવી શકાય એવી નિરાંત અને માનસિક હળવાશ અનુભવી. અત્યારે બંને યુવાનો પોતાની જાતને મિનિમલિસ્ટ તરીકે ઓળખાવે છે. એમણે ‘મિનિમાલિઝમ’ નામની બુક લખી છે, અને ‘મિનિમલિસ્ટ ડોટ કોમ’ નામની વેબસાઇટ પણ ચલાવે છે.

લેખમાં આગળ લખ્યું છે કે;

“અમેરિકામાં થયેલા એક સર્વે પ્રમાણે લોકો એમના ધરનો માત્ર ૪૦% હિસ્સાનો જ ઉપયોગ કરે છે, બાકીનો ૬૦% હિસ્સો લગભગ કચારેક જ વપરાય છે. આ સર્વે થયા પછી એવા લોકોનું પ્રમાણ વધ્યું જે નાના પણ સગવડવાળા ઘર ખરીદવા માંગતા હોય. આ ડોક્યુમેન્ટ્રીમાં એવા કેટલાય લોકોના ઈન્ટર્વ્યુ છે, જે ભૌતિકતાના અતિરેકથી હતાશાનો ભોગ બનેલા અને છે વટે મિનિમલિસ્ટ બન્યા. મિનિમાલિઝમને લઈને થયેલા કેટલાક પ્રયોગો પણ દર્શાવ્યા છે, જે જોવાની ખરેખર મજા આવશે. કેટલાક મિનિમલિસ્ટ ચેલેન્જ જુદા જુદા લોકો દ્વારા કરવામાં આવ્યા એ પણ ખૂબ રસપ્રદ છે, દા.ત. ‘પ્રોજેક્ટ તરૂરું’. આ ચેલેન્જ લેનાર વ્યક્તિએ તરૂર વસ્તુઓ ત મહિના માટે વાપરવાની. એમાં વ્યક્તિ કપડાં, ચખ્પલ, પર્સ કે અન્ય વસ્તુઓ પોતાની રીતે પસંદ કરી શકે, પણ એ તરૂર જ હોવી જોઈએ! આ ચેલેન્જ એક મહિલાએ લીધી, જે માર્કેટિંગ વિભાગમાં

કામ કરતી હતી અને એના માથે પ્રોડક્ટના પ્રેઝન્ટેશનની જવાબદારી પણ હતી. એ ત્રણ મહિના સુધી ૪ કે ૫ જોડી કપડામાં ઓફિસ આવી અને એને એટલી બધી નવાઈ લાગી કે તેના આ ફેરફારની કોઈ એનોંધ પણ નાલીધી. આ ચેલેન્જ લીધા પહેલાં એ મહિલાનો સૌથી વધારે સમય કપડાં અને મેચિંગ ચખ્પલ પસંદ કરવામાં જતો હતો. અત્યારે આ મહિલા પોતાની જાતને મિનિમલિસ્ટ તરીકે ઓળખાવે છે. આ ઉપરાંત, એપલ કંપનીના પ્રણેતા સ્ટીવ જોબ્સને કોણ ના ઓળખે! એમના બધા જ ટી-શર્ટ બ્લેક કલરના હતા. તેઓ એવું માનતા કે એક જ કલરનાં બધાં કપડાં હોય તો પસંદ કરવામાં સમય નાબગડે. જીવનમાં કરવામાં આવતા કેટલાક નાના-નાના ફેરફારો કચારેક ખૂબ જ મહત્વના સાબિત થતા હોય છે.

આ નવો પ્રવાહ અત્યારે દેશ-વિદેશમાં ખૂબ આવકાર્ય અને સ્વીકાર્ય બન્યો છે. ધીરેધીરે લોકો હવે સમજતા થયા છે કે ખરેખર જીવનમાં આંતરિક સંતોષ અને માનસિક શાંતિ કેટલાં જરૂરી છે!” (કોડિયું, એપ્રિલ-૨૦૨૧)

લેખની વાત અહીં પૂરી થાય છે. અતે આ વિચાર કે જીવનશૈલીના વાજબી કે પ્રેક્ટિકલ અને નેચરલ હોવા વિશે કોઈ વાત કરવાનો મારો હેતુ નથી, આ જીવનશૈલીના પણ કેટલાક ફાયદા-ગેરફાયદા હોય શકે. પરંતુ જે મુખ્ય વાત છે તે એછે કે લોકોની આંખો હવે ભૌતિક

જીવનની માત્ર ઉપરી ચમક-દમકથી ખુલવા લાગી છે, અનેક રૂંબેશો અને અભિયાનો એક નવી, સરળ અને નેચરલ લાઈફ સ્ટાઇલના વિકલ્યની દાવેદાર બનીને ઊભરી આવી છે. તમે વિચારો કે શું મિનિમાલિઝમની આ ચળવળ એમ જ પેદા થઈ હશે? ના! તેના ઉદ્ધવની પાછળ પણ મની ભૌતિક અને મૂડીવાદી સંસ્કૃતિના મૂળિયાં ઊરે સુધી રોપાયેલા છે. તે પણ મની ભૌતિકવાદી જીવનશૈલીનું એક તીવ્ર રિઅક્શન છે, જ્યાં ભૌતિકવાદી વિચારસરણી જીવનને માત્ર ભોગ-વિલાસનું એક ચ્યક માને છે. એ વિચારધારામાં સુખની વ્યાખ્યા છે પેસા અને ભૌતિક સુખ-સમૃદ્ધિ. જ્યારે જીવનની ઈમારત જ આ પાયા ઉપર ચણાયેલી હોય તો સ્વાભાવિક છે કે, માનવીનું અંતિમ લક્ષ્ય ઉપભોગની ઈંટોથી જીવનના ભવ્ય મહેલનું નિર્માણ કરવાનું જ હોય!

હવે ઉપરોક્ત વાતને જરા પ્રેક્ટિકલી સમજવાનો પ્રયત્ન કરીએ.

ભૌતિકવાદી સંસ્કૃતિની પાયાની એક વિશેષતા ‘ઉપભોગતા’ છે, એટલે કે વધુને વધુ ભૌતિક ચીજ-વસ્તુઓનો ઉપયોગ કરવો, અને જીવનની સફળતાનો ઘ્યાલ પણ આ જ પરિમાણો પર આધાર રાખે છે કે કોણ કેટલું કર્માય છે? અને તેને કેટલું ભોગવે છે? તેમજ તેનો કેટલો લખાવો લે છે? પરિણામે અહીંથી એક ખતરનાક વિચાર જન્મ લે છે કે કઈ રીતે વધુને વધુ કર્માવી શકાય? આ છે મૂડીવાદી વિચારધારાના નિર્માણનું પ્રથમ પગથિયું.

મૂડીવાદીઓ અને મોટી મોટી મલ્ટીનેશનલ કંપનીઓના માલિકો પોતાના ફેલાવ અને અસ્તિત્વને ટકાવી રાખવા માટે એ જરૂરી સમજે છે કે દુનિયાભરમાં લોકોની ખરીદારીની વૃતીને એક જાતના જન્મન અને ઘેલણામાં

પરિવર્તિત કરી દેવામાં આવે. તેમની પાસેથી એવિવેકશક્તિ છીનવી દેવામાં આવે કે ચીજ-વસ્તુ ઓની ખરીદી જરૂરત મુજબ અને તેની ગુણવત્તાને આધારે જ કરવી જોઈ છે, આ માનસિકતાને બદલી તેમાં બને તેટલી અન્ય લાગણીઓ અને માનવ ઈચ્છાઓને સામેલ કરી ભૌતિકતાને તેમના જીવનની મંજૂલ બનાવી દેવામાં આવે. જે મકે ખરીદી માત્ર દેખાવ ખાતર કરવી, ક્યારે સ્ટેટ્સ ખાતર તો ક્યારેક માત્ર બ્રાન્ડને જોઈને કરવાના રિવાજને પ્રચયલિત કરી દેવામાં આવે. આ માટે ભવ્ય શોર્પિંગ મોલ્સ, ગ્રાહકોને આકર્ષણ માટેના નિતનવા પેંતરા રચવા, વિજ્ઞાપનો અને જાહેરાતો દ્વારા પ્રોડક્ટની રજૂઆત તેમજ સમાજની રોલ મોલ્સ ગણાતી વિવિધ હસ્તીઓ, ફિલ્મ કલાકારો અને બ્રાન્ડ એભેસેડ રોનો સહારો લઈ લોકોને જેતે પ્રોડક્ટની ખરીદી કરવા લુભાવવામાં આવે છે. જેના પરિણામે આજે જરૂરત સિવાયની કેટલીય બિનજરૂરી વસ્તુઓ આપણા કિચન, બાથરૂમ, ડ્રેંચિંગ રૂમ, વોર્કરોબ, ડ્રેસિંગ ટેબલ જેવી જગ્યાઓ એ જોવા મળે છે, જેનો આજથી થોડાક વખ્ટો પૂર્વે કચાંય અતોપતો નહોતો. એક સર્વે મુજબ ઈ.સ. ૧૮૮૦થી ૨૦૦૦ સુધીના માત્ર દસ વર્ષના ગાળામાં કોસ્મેટિક ઈન્ડસ્ટ્રી લગભગ દસ ગણી વિકાસ પામી હતી.

સૌઠ્યપ્રસાધનો માંવર્ષોથી સાદી અને અસરકારક ધરેલું ચીજ-વસ્તુઓનો રિવાજ હતો, પરંતુ હવે તેની જગ્યાએ મૌંઘાદાટ લોશન, કીમ, ફેસવોશ, બોડીવોશ વગેરે જેવી વસ્તુઓનો ઉપયોગ થાય છે, જેની આડઅસરો વિશે અવાર નવાર વિવિધ રિપોર્ટો અને સંશોધનો પ્રકાશિત થતાં રહે છે. એક-એક ધરમાં દરેકની અલગ અલગ ગાડી,

હાઈફાઈ અને ઊંચા મોડલના મોબાઇલ, ગેજેટ્સ, કિસમ કિસમના ગાલીચાઓ, સોફિસેટ, બાથરૂમમાં વિવિધ પ્રકારના સાબુઓ, શેખ્પુ, લોશન અને કીમ વગેરે જેવી વસ્તુઓ આ ઉપભોગતાવાદી સંસ્કૃતિ (Consumerist Culture) ની દેણ છે.

મલ્ટીનેશનલ કંપનીઓ અત્યંત વ્યૂહાત્મક અને આયોજનબદ્ધ રીતે ફૂત્રિમ અને બનાવટી જરૂરતો ઊભી કરે છે. ટીવી, અખબારી જાહેરાતો, ડિજિટલ માર્કેટિંગ અને બ્રાન્ડ એ મ્બે સેડરોની મદદથી કીમતી વસ્તુઓ નું ગ્લેમર પેદા કરવામાં આવે છે અને આપણો મિડલ ક્લાસ સરળતાથી મળી રહેતી કુદરતી વસ્તુઓને અવગણી આવી પ્રોડક્ટ્સનો ગુલામ બનતો જાય છે. આનું સીંહું પરિણામ એ આયું કે કુદરતી વસ્તુઓની માગ ઘટવા લાગી, જેના પરિણામે ગ્રામ્ય સ્તરે અને સ્થાનિક સ્તરે લોકોની રોજરોટી પર અસર થતાં બેરોજગારી વધી. મલ્ટીનેશનલ કંપનીઓની જાહેરાતો અને પ્રલોભનોમાં આવીને લોકો આવા જ મોલ્સ અને કંપનીઓ માંથી ખરીદી કરવા લાગ્યા અને પરિણામે દોલત ખૂબ જડપથી આખી દુનિયામાંથી સમેટાઈને કેટલાક ગણતરીના મૂડીવાદીઓના હાથોમાં કેન્દ્રિત થતી ગઈ. આજે વિશ્વની ૮૫ ટકા જેટલી સંપત્તિ આવા ૫ ટકા જેટલા મૂડીવાદી અભજપતિઓ ધરાવે છે, તેની પાછળ પણ આ જ ખેલ છે.

હાલમાં જ જગ્યારે એમેજોનના જેઝ બેઝેસ અને વર્જિન કંપનીના માલિક રિચાર્ડ બ્રાન્સને અવકાશયાત્રા આ એ જવાની જાહેરાત કરી ત્યારે વિશ્વભરમાંથી લાખો લોકોએ આ મૂડીવાદીઓ વિશ્વદ્વારા એક ઓનલાઈન ગુંબેશ શરૂ કરી છે અને આ ધનકુભેરોના

પંજમાંથી વિશ્વને છોડાવવાનું અભિયાન ચલાવ્યું છે. તેમની લડત જ એ વાતે હતી કે મૂડીવાદીઓ દ્વારા સમગ્ર હુનિયામાં પોતાની ઈજારાશાહી ઉભી કરવામાં આવી છે, અને આર્થિક, સામાજિક અને સાંસ્કૃતિક વૈવિધ્યને ખતમ કરી પોતાની મોનો પોલીને ટકાવી રાખે એવી જીવનશૈલીને પ્રયત્નિત કરી છે.

આમ, પણ્ણી હુનિયામાં પણ આ ધિક્કારપાત્ર જીવનશૈલી વિરુદ્ધ અનેક શક્તિશાળી સૂર બુલંદ થઈ રહ્યા છે અને કેટલાય અભિયાનો વૈકલ્પિક જીવનશૈલી (ઇઝ્ઝીલિફ્ટ ટ્રી નેકી જુંઅઝી) નો પ્રચાર-પ્રસાર કરવાના પ્રયત્નો કરી રહ્યા છે. એક મુસ્લિમ તરીકે આપણી પણ એ કોશિશ હોવી જોઈ એ કે ઈસ્લામ દ્વારા સૂચિત આસાન, કુદરતી અને સાદગીપૂર્ણ જીવનશૈલીને એક વિકલ્પ તરીકે રજૂ કરવામાં આવે અને ઉપભોગતાવાદી અને ભૌતિકવાદી સંસ્કૃતિ અને લાઈફ સ્ટાઇલના મુકાબલામાં સાદગી પર આધારિત, પ્રકૃતિ સાથે સુસંગત, માનવ મિત્રતાની હિમાયતી, સિદ્ધાંતવાદી અને સખાવત અને ઉદારતા જેવા મૂલ્યો પર આધારિત ઈસ્લામી લાઈફ સ્ટાઇલને પરિચિત કરાવીએ. ઈસ્લામે સૂચવેલ લાઈફ સ્ટાઇલ વિશે આવતા અંકમાં ઈન્શાઅલ્લાહ વાત કરીશું. ■■■

Eye Guard Opticals

Irfan Saiyad Mo.: 98252 84358

We make spectacles as per Dr. Prescription. Fitting of spectacles will be done on Japan Automatic Machine

S-B-3, Sunrise Point, Hanuman Gali, Opp. Kumar Sala No. 1, Raopura, Vadodara

YUVA SAATHI

કુર્ચાનિ બોધ

(પમાં પાનાનું ચાલુ)

કોઈને રોકે ટોકે નહીં. તો અતે શાંતિ અને પ્રગતિ ધપી શકે છે. નહીં તો, વિનાશકતા પ્રસરી જશે. બંધારણે જે બધા ધર્મોમાં માનનારાને તેના ધર્મ પ્રમાણે જીવવાનો અધિકાર આપ્યો છે તેનું ઉલંઘન ન કરવામાં જ ડાહપણ છે.

વળી કુર્ચાનિમાં મુસ્લિમોને સ્પષ્ટ આદેશ આપવામાં આવ્યું છે કે,

દીન (ધર્મ)માં બળજબરી નથી એટલે કે પ્રચાર-પ્રસાર કરવો પણ કોઈને બળજબરીથી દીન-ધર્મ અંગીકાર કરવા જ બરદસ્તી ન કરી શકાય.

અતે આપણા બંધારણમાં પણ બધાને પોત પોતાના ધર્મનો પ્રચાર-પ્રસાર કરવાનો હક્ક આપ્યો છે. હવે દરેકને એ છૂટ અપાઈ છે કે પોતાની મરજીથી પસંદ પડતો ધર્મ અંગીકાર કરી તે મુજબ જીવી શકે છે.

આમ બંધારણમાં અને કુર્ચાનિમાં પણ બળજબરીથી ધર્મોત્તરણની મનાઈ છે.

કુર્ચાનિમાં આ પણ ઉલ્લેખ છે કે, “તમારા માટે તમારો દીન (ધર્મ) છે અને મારા માટે મારો દીન (ધર્મ). (સૂરા:અલ-કાફિરુન આયત-૬) ■■■

સંસ્થા પરિચય (ઉત્તમાં પાનાનું ચાલુ)

પર આપવામાં આવે છે. ખાતામાં જમા કરવાની રકમ હોય કે પછી લોનની રકમ સોસાયટીના ટર્ન ઓવરના હિસાબથી તેમની રકમની સીમા બદલાતી રહે છે, જે બ્રાન્ચ મેનેજમેન્ટ કમિટી ફાઈનલ કરે છે.

સોસાયટીનો આ એક નાનકડો પરિચય છે વધુ જાણકારી માટે તમે બ્રાન્ચની વિઝીટ પણ કરી શકો છો અથવા બ્રાન્ચના ફોન નંબર પર કોલ કરીને વધુ માહિતી મેળવી શકો છો.

આપના સમક્ષ સોસાયટીનો પાછલા માસનો પરફોર્મન્સ રિપોર્ટ મૂડી રહ્યો છું જેનાથી તમે સોસાયટીના ગ્રોથને સારી રીતે સમજ શકશો. અત્યાર સુધી કુલ મેઝબની સંખ્યા પદ્ધતિ છે. કુલ paid up share capital રૂ.૧૮,૫૬,૪૦૦ છે.

સોસાયટીએ અત્યાર સુધીમાં કુલ પદ્ધતિ લોન આપી છે, જેમાં simple loan અને ગોલ્ડ લોન બંને સામેલ છે. જેની કુલ રકમ રૂ.૧૨,૫૩,૭૫૬ છે. સોસાયટીએ શરિયા કંપલાઈન્ટ વ્યવસાયમાં કુલ રૂ.૨૪,૨૧,૭૩૮ બિઝનેસ લોન માટે આપેલ છે.

આના સિવાય ઘણી બધી પ્રોડક્ટ જેવી કે ટુ લીલર લોન, શ્રી લીલર લોન અને બીજી ઘણી સ્કીમો પણ સોસાયટી તરફથી લોન્ચ કરવામાં આવશે. આશા છે કે તમને અલ બરકા કેરિટ એન્ડ કન્યુમર કો-ઓપરેટીવ સોસાયટીનો પરિચય પસંદ આવશે અને તમે વધુ જાણકારી માટે સોસાયટીની બ્રાન્ચ પર વિઝિટ કરી શકો છો અને આપેલ નંબર ઉપર કોન્ટેક્ટ પણ કરી શકો છો.

બી-૧ ૨૫, સુમેલ ૮, અણતમીલ ચાર રસ્તા પાસે, રખિયાલ,

અહમદાબાદ - ૩૮૦૦૨૩ | મો. ૭૯૮૪૮૩૮૨૫૮

albarkah.finance@gmail.com

www.albarkah.in

■■■

ਹਜ਼ਰਤ ਈਬ੍ਰਾਹੀਮ (ਅਲੈਹਿਸ਼ਸਲਾਮ)

ਅਨੇ ਦੀਨਾਂ ਦਾ ਵਤ

ਜਿਲਹਜ਼ਆਨੋ ਮਹੀਨੋ ਹਜ਼ਰਤ ਈਬ੍ਰਾਹੀਮ (ਅਲੈਹਿਸ਼ਸਲਾਮ) ਅਨੇ ਤੇਮਨਾ ਵਾਲਸੋਧਾ ਪੁਗ ਹਜ਼ਰਤ ਈਸਮਾਈਲ (ਅਲੈਹਿਸ਼ਸਲਾਮ) ਨੀ ਬੇਨਮੂਨ ਕੁਰਬਾਨੀ ਯਾਦਗਾਰਨੋ ਮਹੀਨੋ ਛੇ।

ਹਜ਼ਰਤ ਈਬ੍ਰਾਹੀਮ (ਅਲੈਹਿਸ਼ਸਲਾਮ) ਨੀ ਜਵਨਗਾਥਾ ਦਾ ਵਤੇ ਤੌਹਿਦ (ਏਕ ਈਥਰ ਤਰਫ ਆਮਤ੍ਰਾਣ) ਨੋ ਸੰਪੂਰਨ ਅਭ്യਾਸਕਮ ਛੇ। ਤੇਮਨੁੰ ਆਪੁੰ ਜਵਨ ਦਾ'ਵਤੀ ਸੰਘਰਖੀ ਕਥਾ ਛੇ। ਵਕਿਤਗਤ ਅਨੇ ਸਾਮੂਹਿਕ ਬੰਨੇ ਸ਼ਤੇ ਤੇ ਅਓਏ ਦਾ'ਵਤਨੁੰ ਆ ਮਹਾਨ ਕਾਰ੍ਯ ਕਿਉਂ। ਅਨੇ ਤੇ ਸਾਡੇ ਜਾਤ-ਜਾਤਨੀ ਮੁਸ਼ਕਲੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਤਕਲੀਫ਼ਾਨੋ ਸਾਮਨੋ ਕਿਹੜੀਆਂ, ਤਾਂ ਸੁਧੀ ਕੇ ਪੋਤਾਨਾ ਪਤੀ ਅਨੇ ਬਾਣਕੋਨਾ ਪ੍ਰਾਣ ਸੁਝਾਂਨੀ ਪਰਵਾ ਨ ਕਰੀ ਅਨੇ ਦੀਨਨੀ ਦਾ'ਵਤ ਖਾਤਰ ਤੇ ਸੌਨੇ ਪਣ ਹੋਮੀ ਟੇਵਾਨੀ ਤੈਧਾਰੀ ਬਤਾਵੀ। ਦੀਨਨਾ ਦਾਈਓ (ਆਵਾਹਕੋ) ਮਾਟੇ ਹਜ਼ਰਤ ਈਬ੍ਰਾਹੀਮ (ਅਲੈਹਿਸ਼ਸਲਾਮ) ਨੁੰ ਜਵਨ ਏਕ ਆਦਰਣ ਨਮੂਨੋ ਛੇ।

ਕੁਅੰਨਮਾਂ ਬੇ ਪਧਗਂਬਰੋਨਾ ਜਵਨ ਚਰਿਤਰੇ ਮੁਸਲਿਮੋ ਮਾਟੇ ਉਮਦਾ ਨਮੂਨੋ ਕਿਵੇਵਾਮਾਂ ਆਵਾ ਛੇ। ਏਕ ਤੋ ਅੰਤਿਮ ਪਧਗਂਬਰ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹਮਦ (ਸਲਵਲਵਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵ ਸਲਵਮ) ਜੇ ਸਾਂਸਾਰਨਾ ਦਰੇਕ

ਜਨਸਮੁਹ ਅਨੇ ਕਧਾਮਤ ਸੁਧੀ ਦਰੇਕ ਯੁਗ ਮਾਟੇ ਮੋਕਲਵਾਮਾਂ ਆਵਾ ਹਤਾਂ। ਅਨੇ ਬੀਜਾ ਹਜ਼ਰਤ ਈਬ੍ਰਾਹੀਮ (ਅਲੈਹਿਸ਼ਸਲਾਮ) ਨਾ ਜਵਨ ਚਰਿਤਰੇ। ਆਨੁੰ ਕਾਰਣ ਏ ਹੋਈ ਸ਼ਕੇ ਕੇ ਤੇਓ ਪਣ ਮਾਤਰ ਪੋਤਾਨੀ ਕੋਮ ਮਾਟੇ ਜ ਮੋਕਲਵਾਮਾਂ ਨਹੀਤਾ ਆਵਾ ਪਣ ਤੇ ਸਮਧਨੀ ਬਧੀ ਕੋਮੋ ਅਨੇ ਮਾਨਵ ਸਮੂਹੋਨਾ ਪ੍ਰਸ਼ਿਕਾਣ ਕਾਝੇ ਮੋਕਲਵਾਮਾਂ ਆਵਾ ਹਤਾ ਅਨੇ ਤੇਮਨੋ ਪ੍ਰਬਾਵ ਵਿਚਨਾ ਮੋਟਾ ਭਾਗਨਾ ਜਨਸਮੂਹੋ ਉਪਰ ਪੜਿਆ ਹਤੋ। ਸਾਥੇ ਜ ਹਜ਼ਰਤ ਈਬ੍ਰਾਹੀਮ (ਅਲੈਹਿਸ਼ਸਲਾਮ) ਨੁੰ ਜਵਨ ਅਨੇ ਤੇਮਨੋ ਸੰਘਰਖ ਜਵਨਨਾ ਵਿਵਿਧ ਪਾਸਾਓਨੇ ਆਵਰੀ ਦੇਂਦੇ। ਕੁਅੰਨੇ ਤੇਮਨਾ ਜਵਨਨਾ ਵਿਵਿਧ ਸੰਘਰ੍ਖਾਂ ਨੁੰ ਵਿਸਤਾਰਪੂਰਵਕ ਵਿਸ਼ਾਨ ਕਿਉਂ ਛੇ। ਜੇਮਕੇ ਏਕ ਬਹੁਦੇਵਵਾਈ ਅਨੇ ਮੁਖ ਪੁਰੋਹਿਤ ਏਵਾ ਪਿਤਾਨੋ ਏਕੇਥਰਵਾਈ ਪੁਤ੍ਰ, ਪਿਤਾ ਸਾਮੇ ਪੂਰਾ ਸੰਨਮਾਨ ਅਨੇ ਆਦਰ ਪਣ ਪੂਰੀ ਮਕਕਮਤਾ ਸਾਥੇ ਵਿਵਾਦ ਕਰਨਾਰ ਪੁਤ੍ਰ, ਸ਼ਿਕਮਾਂ ਗਯਾਡੂਬ ਕੋਮਨੀ ਸਾਮੇ ਜੁਸ਼ਾਬਰ ਉਲੇਲ ਨਵਧੁਵਾਨ, ਅਸਤਿ ਵਿਰੁਦ਼ ਨਿਲੁਤਰ ਕਰੀ ਦੇਨਾਰ ਤਥਾ ਵਿਵਹਾਰੁ ਤਕੀ ਮੂਕਨਾਰ ਬੌਦਿਕ, ਪੋਤਾਨਾ ਸਿਦਾਂਤੋ ਮਾਟੇ ਅਜਿਨਜਵਾਣਾ ਓਫਨਾਰ ਧੋਫਾ, ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਰਾਜਵੀਨਾ ਦਰਬਾਰਮਾਂ ਛਾਤੀ

ਲਾਈਟ ਹਾਊਸ

ਡੋ. ਮੁਹਮਦਸਲੀਮ ਪਟਿਆਲਾ

ਕਾਫੀ ਸਤਿ ਵਚਨ ਕਿਵੇਨਾਰ ਮੁਜਾਹਿਦ, ਦੀਨਨੀ ਵਾਤ ਪਛੋਂਚਾਵਾ ਸਾਰੂ ਦਰ ਦਰ ਭਟਕਤੋ ਮੁਹਾਜ਼ਿਰ, ਏਕ ਪ੍ਰੇਮਾਣ ਇਤਾਂਧ ਅਲਵਾਹਨੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੇ ਸ਼ਿਰੋਧਾਰ ਕਰੀ ਵਾਲਸੋਧਾ ਪੁਤ੍ਰਨੁੰ ਬਲਿਦਾਨ ਆਪਨਾਰ ਪਿਤਾ, ਏਕ one man army ਨੀ ਜੇਮ ਪੋਤਾਨੀ ਜਾਤਮਾਂ ਏਕ ਕੋਮ-ਸਮੁਦਾਯ ਅਨੇ ਸੌਥੀ ਮੋਟੀ ਵਾਤ ਤੋ ਏ ਕੇ ਏਕ ਵਿਸ਼ੁਦ਼ ਏਕੇਥਰਵਾਈ, ਜੇਨਾ ਮਾਟੇ ਅਲਵਾਹ ਪਣ ਕੁਅੰਨਮਾਂ ਪ ਵਾਰ ਸਾਕ਼ੀ ਆਪੇ ਛੇ ਕੇ “ਵਮਾ ਕਾਨਾ ਮਿਨਲਭੁਸ਼ਾਰਿਕੀਨ” ਅਰਥਾਤ “ਈਬ੍ਰਾਹੀਮ ਮੁਸ਼ਿਕੋ ਪੈਕੀਨੋ ਨ ਹਤੋ”

ਹਜ਼ਰਤ ਈਬ੍ਰਾਹੀਮ (ਅਲੈਹਿਸ਼ਸਲਾਮ) ਸਮਾਜਨਾ ਵਿਵਿਧ ਵਗੋਂਮਾਂ ਜੇ ਰੀਤੇ ਸਤਿਨੁੰ ਆਕਾਨ ਕਿਉਂ, ਕੁਅੰਨੇ ਵਿਸਤਾਰਪੂਰਵਕ ਤੇਨੋ ਚਿਤਾਰ ਆਖ੍ਯੋ ਛੇ। ਏ ਦਾਵਤਨਾ ਸ਼ਬਦੀ, ਤੇਨੀ ਸ਼ੈਲੀ ਜੋਈ ਏਤੋ ਘਾਲ ਆਵੇਂਦੇ ਕੇ ਟੇਲੀ ਸਿਫ਼ਤਥੀ ਹਜ਼ਰਤ ਈਬ੍ਰਾਹੀਮ

(અવૈહિસ્સલામ) પોતાની વાત જુદી જુદી રીતે આ બધા વર્ગોમાં મૂકી હતી.

હજરત ઈખ્રાહીમ (અવૈહિસ્સલામ) નું સંભોધન પોતાના પિતાને:

હજરત ઈખ્રાહીમ (અવૈહિસ્સલામ) કેટલા પ્રેમ અને આદરભાવથી પોતાના પિતાને દા'વત આપે છે અને તેમણે સમજાવવાના પ્રયત્નો કરે છે. તેમના શર્જોમાં તેમનો પ્રેમ અને નિખાલસત્તા સ્પષ્ટપણે જોઈ શકાય છે.

“ઇખ્રાહીમનો કિસ્સો યાદ કરો જ્યારે તેણે પોતાના પિતા આજરને કહ્યું હતું, ‘શુંતું મૂર્તિઓને ખુદા બનાવેછે? હું તો તને અને તારી કોમને સ્પષ્ટ પથબ્રાષ્ટામાં જોઉંછું.’” (૧૮:૪૭)

“(આમને જરા તે પ્રસંગની યાદ અપાવો) જ્યારે તેણે પોતાના પિતાને કહ્યું કે, ‘પિતાજ! તમે શા માટે તે વસ્તુઓની પૂજા કરો છો જે ન સાંભળે છે, ન જુએ છે અને ન તમારું કોઈ કામ પાર પાડી શકે છે?’”

“પિતાજ! મારા પાસે એક અનુંજ્ઞાન આવ્યું છે જે તમારા પાસે નથી આવ્યું, તમે મારા પાછળ ચાલો, હું આપને સીધો માર્ગ બતાવીશ.”

“પિતાજ! તમે શેતાનની ઉપાસના ન કરો. શેતાન તો રહમાન (કૃપાળું અલ્લાહ) નો અવજ્ઞાકારી છે.

પિતાજ! મને ડર છે કે કચાંક તમે રહમાનની યાતનામાં સપડાઈ ન જાઓ અને શેતાનના સાથી બનીને રહો.” (૧૮:૪૨-૪૫)

અને આવા પ્રેમાળ શર્જો અને તાર્કિક સંભોધન પછી પણ પિતાશ્રી ગુસ્સે થઈ ધમકી આપે છે.

“પિતાએકહ્યું, ‘ઇખ્રાહીમ! શુંતું મારા ઉપાસ્યોથી વિમુખ થઈ ગયો છે? જો તું આમ કરવાનું નહીં છોડે તો હું તને પથરોથી મારી નાખીશ. બસ તું હંમેશ માટે મારાથી અલગ થઈ જા.’” (૧૮:૪૬)

પોતાના પિતાજ તરફથી આવી ખુલ્લી ધમકી અને ઘૃણાની લાગણી છતાય હજરત ઈખ્રાહીમ (અવૈહિસ્સલામ) શાંત ચિંતે જવાબ આપે છે અને સાથે જ અલ્લાહ પાસે તેમના માટે હુઅા કરવાનો પણ વાયદો આપે છે.

“ઇખ્રાહીમે કહ્યું, ‘સલામ તમને, હું મારા રબ (પ્રભુ) ને હુઅા કરીશ કે તમને માફ કરીએ, મારો રબ મારા ઉપર ઘણો જ મહેરબાન છે’” (૧૮:૪૭)

પણ વિચારવા જેવી વાત તો એકે તે પોતાના ઘર અને કુંભને છોડવા તૈયારી બતાવે છે પણ પોતાના સત્ય વિચારો અને સિદ્ધાંતો છોડવા તૈયાર થતાં નથી, જે તેમની દા'વતી ચરિત્રનું એક વિશિષ્ટ પાસું છે. તે કહે છે:

“હું આપ લોકોને પણ છોડું છું અને તે હસ્તીઓને પણ, જેમને તમે લોકો અલ્લાહને છોડીને પોકારો છો. હું તો પોતાના રબને જ પોકારીશ, આશા છે કે હું પોતાના રબને પોકારીને નિષ્ફળ નહીં રહું.” (૧૮:૪૮)

હજરત ઈખ્રાહીમ (અવૈહિસ્સલામ) નો સંવાદ તેમના સમાજના લોકો સાથે:

હજરત ઈખ્રાહીમ (અવૈહિસ્સલામ) જે રીતે પોતાની કોમને સંબોધે છે તે પણ ઘણું સુંદર છે. તે તેમને પ્રેમથી સંબોધે છે અને હદ્યમાં સૌસરવી ઉત્તરી જાય તેવી દલીલો રજૂ કરે છે. કોમ તેને સમજે તો છે પણ ખોટી જીદ અને હઠધર્મના ચાલતાં તેને સ્વીકારતી નથી. કુઅાન આ વાતચીત આપણી સન્મુખ મૂકે છે:

“તેની કોમ તેના સાથે જઘડો કરવા લાગી તો તેણે કોમને કહ્યું, ‘શું તમે અલ્લાહની બાબતમાં મારા સાથે જઘડો કરો છો? જો કે તેણે મને સન્માર્ગ બતાવી દીધો છે અને હું તમારા કેરવેલા ભાગીદારોથી નથી ડરતો. હા, જો મારો રબ ચાહે તો તે જરૂર થઈ શકે, મારા રબનું જ્ઞાન દરેક વસ્તુને આવરી લે છે.

પછી શું તમે ભાનમાં નહીં આવો?” (૬:૮૦)

“અને છેવટે હું તમારા કેરવેલા ભાગીદારોથી શા માટે ડરું, જ્યારે કે તમે અલ્લાહ સાથે તે વસ્તુ ઓને ખુદાઈ (ઈશ્રરત્વ) માં ભાગીદાર બનાવતા નથી ડરતા, જે તેમના માટે તેણે તમારા પર કોઈ સનદ ઉતારી નથી? આપણા બંને પક્ષો માંથી કોણ વધુ નિર્ભયતા અને સંતોષનો હક્ક દાર છે? બતાવો, જો તમે કંઈ જાણતા હોવ.” (૬:૮૧)

“યાદ કરો તે પ્રસંગ જ્યારે તેણે પોતાના પિતા અને પોતાની કોમને કહ્યું હતું, ‘આ મૂર્તિઓ કેવી છે જેના તમે મોહિત થઈ રહ્યા છો?’ ‘તેમણે જવાબ આપ્યો, ‘અમે અમારા બાપ-દાદા ઓને તેમની પૂજા કરતા જોયા છે.’ ‘તેણે કહ્યું, ‘તમે પણ પથબ્રાષ્ટ છો અને તમારા બાપ-દાદા ઓ પણ સ્પષ્ટપણે પથબ્રાષ્ટ હતા.’” (૨૧:૫૨-૫૪)

હજરત ઈખ્રાહીમ (અવૈહિસ્સલામ) એવી બુદ્ધિગમ્ય દલીલો આપે છે જેનો કોઈ જવાબ કોમ પાસે હોતો નથી:

“તેમણે પુછ્યું ‘શું એ તમારું સાંભળે છે જ્યારે તમે એને પોકારો છો?’ અથવા આ તમને કોઈ ફાયદો કે નુકસાન પહોંચાડે છે? (૨૬:૭૨-૭૩)

તેણે જવાબ આપ્યો, “નહીં, બલ્કે વાસ્તવમાં તમારો રબ તે જ છે જે ધરતી અને આકાશોનો રબ અને તેમને પેદા કરવાવાળો છે. આના પર હું તમારા સમક્ષસાક્ષી આપુંછું.” (૨૧:૫૪-૫૬)

“મારા તો આ સૌદુશ્મનો છે, એક સૂચિના માલિક અને પાલનહાર સિવાય, જેણે મને પેદા કર્યો, પછી તે જ મારું માર્ગદર્શન કરે છે. જે મને ખવડાવે અને પીવડાવે છે અને જ્યારે બીમાર પણ છુંતો તે જ મને સાજો કરે છે. જે મને મૃત્યુ આપશે અને ફરી બીજીવાર મને જિંદગી આપશે.” (૨૬:૭૭-૮૦)

છેવટે જ્યારે કોમ તેમની સ્પષ્ટ દલીલો છતાંય વાત માનવા તૈયાર થતી નથી, તો સ્પષ્ટ શબ્દોમાં કોઈની પણ શેહ શરમ રાખ્યા વિના સાચી વાત કહી દેછે:

“ધિક્કાર છે તમારા પર અને તમારા આ ઉપાસ્યો પર જેમની તમે અલ્લાહને છોડીને પૂજા કરી રહ્યા છો. શું તમે સહેજ પણ બુદ્ધિ ધરાવતા નથી? ” (૨૧:૬૭)

અને જ્યારે કોમ પાસે તેમની આ દલીલોનો કોઈ જવાબ નથી હોતો તો આનું પરિણામ એ જ આવે છે કે કોમ કાયદો પોતાના હાથમાં લઈ તેમને કઠોર દંડ આપવા ઊભી થઈ જાય છે:

“તેમણે કહ્યું, ‘‘બાળી મૂડો આને અને મદદ કરો પોતાના આ ઉપાસ્યોની જો તમારે કંઈ કરવું હોય. ’’ (૨૧:૬૮)

હજરત ઈબ્રાહીમ (અલૈહિસ્સલામ) નમરૂદના દરબારમાં:

હજરત ઈબ્રાહીમ (અલૈહિસ્સલામ) નમરૂદ જેવા તાનાશાહના દરબારમાં પણ કોઈ પણ જાતના ડર વિના સત્ય વચન ઉચ્ચારતા ખચકાતાં નથી અને નિભીક રીતે પોતાની વાત રજૂ કરે છે અને એવી દલીલો આપે છે જેનો કોઈ જવાબ એ તાનાશાહ પાસે હોતો નથી. નમરૂદ જે પોતાની જાતને ભગવાન તરીકે ઓળખાવતો હતો, તેના એતર્કના ઉત્તરમાં કે મારી પ્રજાનું જીવન અને મૃત્યુ મારા હાથમાં છે, ઈબ્રાહીમ (અલૈહિસ્સલામ) કહે છે કે શું આકાશ, સૂર્ય અને ચંદ્ર ઉપર પણ તાસું આધિપત્ય છે? જો આવું હોય તો સૂર્યને પુર્વની જગ્યાએ પણ્ચમાંથી કાઢી દેખાડ.

“શું તમે તે વ્યક્તિની દશા ઉપર વિચાર કર્યો નથી, જેણે ઈબ્રાહીમ સાથે વિવાદ કર્યો હતો? વિવાદ તે વાત માટે કે ઈબ્રાહીમનો રબ કોણ છે, અને તે કારણો કે તે વ્યક્તિને અલ્લાહે શાસન આપેલું હતું. જ્યારે ઈબ્રાહીમે કહ્યું, ‘‘મારો રબ (માલિક અને પાલનહાર)’’

તેછે, જેના અધિકારમાં જીવન અને મૃત્યુ છે. ‘‘તો તેણે જવાબ આપો, ‘‘જીવન અને મૃત્યુ મારા અધિકારમાં છે.’’ ઈબ્રાહીમે કહ્યું, ‘‘સારું, અલ્લાહ સૂર્યને પૂર્વમાંથી કાઢે છે, તું જરા તેને પણ્ચમાંથી કાઢી લાવ. ‘‘આ સાંભળી તે સત્યનો ઈકાર કરનાર ચકિત થઈ ગયો, પરંતુ અલ્લાહ જાલિમોને સીધો માર્ગદેખાડો નથી.’’ (૨:૨૫૮)

જ્યારે હજરત ઈબ્રાહીમ (અલૈહિસ્સલામ) કોમ સમક્ષ તેમના દેવતાઓની મૂર્તિઓનો ભંગ કરી સાબિતી આપે છે કે તમારા આ દેવતાઓ તેમનું પોતાનું રક્ષણ કરી શકતા નથી એ તમારી રક્ષા કેવી રીતે કરી શકે? પરિણામસ્વરૂપે કોમ તેમને અજિનું કુંડમાં નાખી દેહાંત દંડ આપી દેછે. પરંતુ અલ્લાહ તે અજિનું કુંડને ઉપવનમાં ફેરવી તેમને બચાવી લે છે. છતાંય દુષ્ટો તેમને દેશનિકાલ આપે છે. હજરત ઈબ્રાહીમ (અલૈહિસ્સલામ) જૈફ વયે આ સંકટને

પણ તકમાં ફેરવી ઘેર ઘેર સત્યનો સંદેશ પહોંચાડવા લાગી જાય છે. અને આ માટે પોતાના જયેષ પુત્ર હજરત ઈસ્માઈલ (અલૈહિસ્સલામ) ને અરબના મકાન પ્રદેશમાં, પોતાના નાના પુત્ર હજરત ઈસ્હાક (અલૈહિસ્સલામ) ને સિરિયા અને પેલેસ્ટ્રાઈનમાં અને પોતાના ભગ્રીજા હજરત લૂત (અલૈહિસ્સલામ) ને જોઈનમાં આ દા'વત માટે વસાવે છે.

આ છે હજરત ઈબ્રાહીમ (અલૈહિસ્સલામ) ની દા'વતી યાત્રા, તેની રીત, તેની શૈલી અને તેની વ્યાપકતા અને આ દા'વત માટે તે ઓઝે આપેલ કુરબાની !!! આ જ કારણે આલ્લાહે તેમને ઘણા નવાજ્યા અને તેમને ત્રણ પદવી ઓ એનાયત કરી:

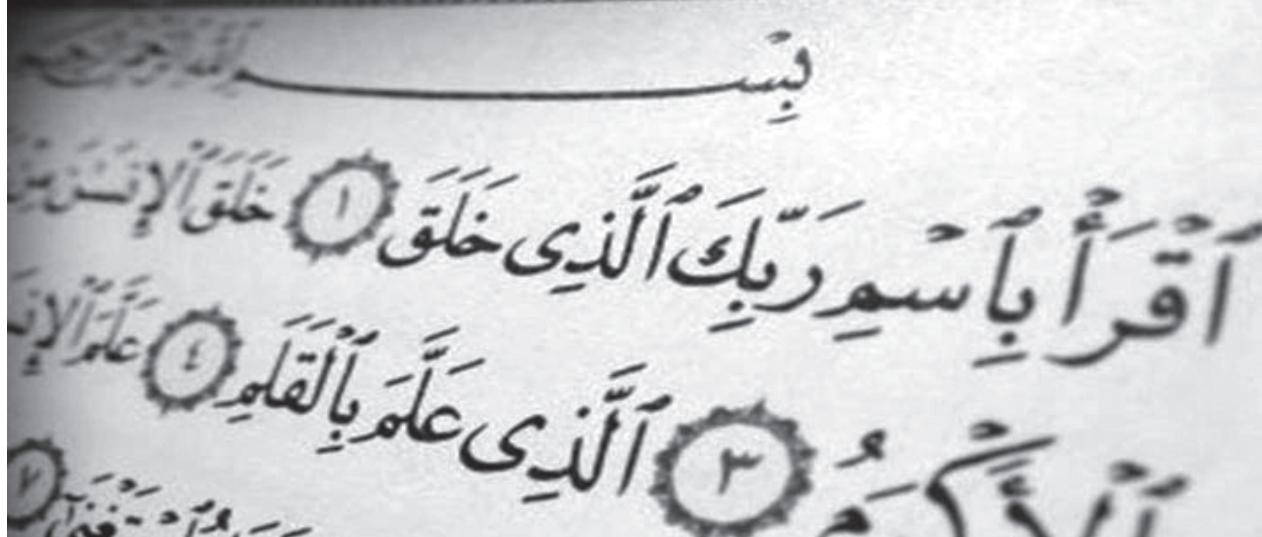
- ખલીલુલ્લાહ (અલ્લાહના મિત્ર),
- ઈમામુનાસ (મનુષ્યોના આગેવાન)
- અને ● અબુલ અંબિયા (પયગંબરોના પિતા). ■■■

વાચકો જોગ સૂચના

પ્રિય શ્રાહકો

- ★ “યુવાસાથી” માસિક દર મહિનાની ઉજી તારીખે પોસ્ટ કરવામાં આવે છે. જો તે મહિનાની ૧૦ તારીખ સુધીન મળે તો નજીકની પોસ્ટ ઓફિસમાં તપાસ કરવા અમારા વ્હાલા વાચક મિત્રોને વિનંતી છે.
- ★ “યુવાસાથી” માસિકનું લવાજમ પૂરું થઈ ગયું હોય તો તેમને નમ્ર વિનંતી છે કે તેઓ ઓફિસના સરનામે મનીઓર્ડર અથવા ચેકથી લવાજમ મોકલી આપે.
- ★ પોસ્ટમેન નિયમિત ડિલિવરી કરતાન હોવાથી વાચકોને કોપીઓ નિયમિત મળતી નથી. તેથી જે વાચક મિત્રો “યુવાસાથી” કુરિયરથી મંગાવવા ઈરજીતા હોય તો તેમણે લવાજમની રકમ રૂ. ૨૫૦ ઉપરાંત રૂ. ૧૨૦ વધારે આપવા.
- મેનેજર, “યુવાસાથી” ગુજરાતી માસિક

ઇસ્લામ અને શિક્ષણ

યુવા ચિંતન

આમિરખાન પઠાન (સુરત)

રોટી, કપડાં અને મકાન આ ત્રણ વસ્તુઓ દરેક માનવની મૂળભૂત જરૂરીયાતો અને અવિકાર છે. આ વાત તો? આપણે બધાં જાહીએ છીએ. પરંતુ એક ચોથી વસ્તુ છે, જે કદાચ આ ત્રણ જેટલું જ મહત્વ ધરાવે છે, એ છે “શિક્ષણ”. શિક્ષણ એ આજના સ્પર્ધાત્મક યુગમાં ખૂબ જ મહત્વ ધરાવે છે. આ જરૂરી જમાનામાં પોતાનું અસ્તિત્વ બચાવવા માટે અને જુદી-

જુદી સ્પર્ધાઓમાં ટકવા માટે શિક્ષણ એ અનિવાર્ય છે. નહિતર, આપણે આ હોડમાં પાછળ રહી જઈશું, ખરું ને? તમે બધા મારી વાતથી સહમત હશો જ એવું હું માનું દ્ધું, બરાબર.

પરંતુ આજે મારે તમારી સાથે શિક્ષણનાં મહત્વ વિષે વાત નથી કરવી. પણ એક એવી ભિન્ના વિષે વાત કરવી છે જે કદાચ તમે ઘણી વાર લોકોના મુખ દ્વારા સાંભળી હોય. ‘મુસલમાનો શિક્ષણ પ્રત્યે જાગૃત નથી, કે ઇસ્લામમાં શિક્ષણને મહત્વ અપાયું નથી’. તો ચાલો મારી સાથે, આજે સત્યને શોધવા જઈએ.

સૌપ્રથમ આપણે વાત કરીશું ઇસ્લામમાં શિક્ષણ વિષે શું કહેવાયું છે. ઇસ્લામ ધર્મના પવિત્ર પુસ્તક કુઅનમાં શિક્ષણ વિષે શું લખ્યુછે એ જોતા મજાની વાત માલુમ થાય છે કે જે ઇસ્લામ પર શિક્ષણ વિરોધી હોવાનો આરોપ લાગતો આવ્યો છે એ જ ઇસ્લામ ધર્મની પવિત્ર પુસ્તક કુર્અનની પહેલી વહી (અલ્વાહનો સંદેશ) એ શિક્ષણ પ્રામ-

કરવા માટે લોકોને પ્રેરે છે. “પઢો (હે પયગંબર !) પોતાના રબ (પ્રભુ)ના નામ સાથે જોણે સર્જન કર્યુ.” (૮૬:૧) એમાંય પહેલો શબ્દ ‘ઈકરા’ જેનો અર્થ ‘પઢો’ એટલે કે ભણો અથવા વાંચો. આમ આપણે જોયું તેમ ઇસ્લામની શરૂઆત જ જો શિક્ષણની પ્રેરણાથી થઈ હોય તો તેમાં શિક્ષણ વિરોધી વાતો હોય શકે ખરી?

આ ઉપરાંત બીજી ઘણી આયતોમાં શિક્ષણનું મહત્વ આવ્યું છે, જે આપણે હવે જોવાનાં છીએ. “તમારામાંથી જેઓ ઈમાનવાળા છે અને જેમને જ્ઞાન આપવામાં આવ્યું છે, અલ્વાહ તેમને ઉચ્ચ દરજા પ્રદાન કરશો, અને તમે જે કંઈ કરો છો અલ્વાહને તે ની ખબર છે.” (૫૮:૧૧) આ આયતમાં જ્ઞાન પ્રાપ્તિનું મહત્વ અલ્વાહને ત્યાં છે એ બતાવવામાં આવ્યું છે. આવી જ રીતે કુર્અનની આયત (૨૦:૧૧૪) પ્રમાણે જ્ઞાન કે શિક્ષણ પ્રાપ્તિ માટે અલ્વાહ દ્વારા પોતાના પયગંબર

(સ.અ.વ.) ને દુઅા કરવાનું સુચવવામાં આવ્યું, “અને દુઅા કરો કે હે પાલનહાર ! મને વધુ જ્ઞાન પ્રદાન કર.” આવી જ રીતે કુર્ચાનની આયત (ઉદ્ઘાટન) માં તો શિક્ષિત અને અશિક્ષિત વચ્ચે ભેદ કરવામાં આવ્યો છે, “આમને પુછો શું, જ્ઞાની અને અજ્ઞાની ક્યારેય સમાન હોય શકે? બોધ તો સમજદાર લોકોજ ગ્રહણ કરે છે.”

આપણે જ્ઞાણીએ છીએ તે મ વિજ્ઞાનનાં ક્ષેત્રમાં કોઈ પણ સંશોધન માટે અવલોકન એ ખૂબ મહત્વ ધરાવે છે, અહીં રસપ્રદ વાત આ છે કે કુર્ચાનની ઘણી બધી આયતોમાં આપણી આસ-પાસની વસ્તુઓ જેમકે આકાશ, વાતાવરણ તેમજ અનેક વસ્તુઓનું અવલોકન કરવા સુચવ્યું છે, દા.ત. અનેક આયતોમાં ‘તમે જોતાં નથી’, ‘તમે ધ્યાન દોરતાં નથી’, ‘શું એ લોકો જોતાં નથી’, વગેરે જેવા શબ્દોનો ઉલ્લેખ કરી પાલનહારે લોકોને આસ-પાસની વસ્તુઓનું અવલોકન કરી તેની નિશાનીઓ વિષે સમજવા પ્રેરીત કર્યા છે. આ ઉપરાંત એક આયતમાં કહેવામાં આવ્યું છે, “જો તમારી પાસે કોઈ વિષયનું જ્ઞાન ન હોય તો એ વિષયના જ્ઞાનીને પુછો.” અહીં આ આયતમાં કેટલી ઊંડાળપુર્વક વાત સમજવવામા આવી છે એ તમે જોઈ શકો છો.

આમ કુર્ચાનમાં શિક્ષણનું મહત્વ, શિક્ષિત લોકો અને શિક્ષણ પ્રામ કરવાં વિષે ઘણી બધી આયતો છે. વળી પૈગંબર મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) ની ઘણી હિંદિસોમાં (પયગંબર હજરત મોહમ્મદ સલ્લાહ્લાહુ અલ્યાહી વસ્તુલ્લમ એ કહેલી અને સૂચવેલી કુર્ચાન સિવાયની વાતો) પણ શિક્ષણનું મહત્વ સમજવવામાં આવ્યું છે,

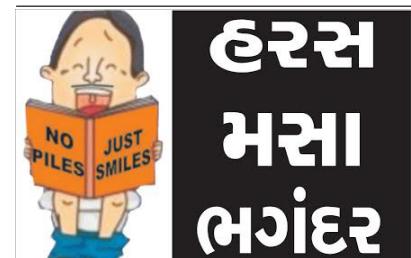
જેમાની એક અહીં તમને કહું છું, “જે વ્યક્તિ જ્ઞાનપ્રાપ્તિ ખાતર પ્રવાસ કે યાત્રા કરે છે, એણે જાણે કે જશત (સ્વર્ગ) માટે યાત્રા કરી.”

આ ઉપરાંત આપણે જ્ઞાણીએ છીએ તે મ ઈસ્લામના સુવર્ણ કાળ દરમિયાન ઘણાં મહાન વૈજ્ઞાનિકો અને વિચારકો થઈ ગયા, જેમણે આપેલી ભેટો આજે પણ જ્ઞાની લોકો માટે અમૂલ્ય છે. આવાં કેટલાક નામો છે જેમ કે જાબીર ઈજને હથ્યાન જેમને આજના લોકો ગેબરના નામથી જાણો છે, ઈજને શિના જે અવેશિના તરીકે જાણીતાં છે. ત્યારબાદ ઈજને ખુલ્હન, મુસા અલ ઘ્વારિઝૂમી અને એમનાં જેવા અનેક વૈજ્ઞાનિકો થઈ ગયાં જેમને તમે નેટ ઉપર પણ ચેક કરી શકો છો. વળી એમાંય જાફર બિન્નાં હથ્યાન તો ઈસ્લામના મોટાં ગુરુ મનાતાં એવા ઈમામ જાફર સાદિક (રદિ.) ના વિદ્યાર્થી રહી ચુક્કયાં હતાં. આનાથી એ વાત પણ સ્પષ્ટ થાય છે કે ઈસ્લામના સાચાં ગુરુઓ પણ શિક્ષણને ખૂબ મહત્વ આપતાં હતા.

અહીં, આ બધું જાણ્યા બાદ તમને સમજથી ગયું હશે કે ઈસ્લામને શિક્ષણ પ્રત્યે કોઈ વેર નથી. હાં, અમુક વર્ષો પહેલા અજ્ઞાનતાના લીધે અને ઈસ્લામનું અપુરતુ જ્ઞાન હોવાનાં કારણે કેટલાક, પૌંગા પંડિતોએ આ વાત ફેલાવવાની શરૂ કરી દીધી હતી કે ઈસ્લામમાં શિક્ષણને કોઈ ખાસ સ્થાન નથી. પરંતુ આજના જાગૃત જમાનામાં ઘણાં લોકોએ જાતે કુર્ચાનનો અભ્યાસ કરી અને લોકોને એ માટે પ્રેરીત કરી બતાવ્યું કે ઈસ્લામનો શિક્ષણ સાથે એવો સંબંધ છે જેવો માતાનો તેના બાળક સાથે હોય છે. આજે મુસ્લિમ યુવાઓ પણ આ વિષે ખૂબ જાગૃત બન્યાં છે, જે આપણે જોઈ રહ્યાં છીએ. વિજ્ઞાન હોય

કે ઈજનેરીની લાઈન હોય, કે પછી upsc, gpsc જેવી સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ હોય, મુસ્લિમ યુવાઓ દર વર્ષે આ બધી જગ્યાઓ ઉપર પોતાની દાવેદારી નોંધાવી રહ્યાં છે, જે મુસ્લિમ સમાજની સ્થિતિ સુધારવા અને અંતે દેશ માટે કંઈ કરી બતાવવા માટે ખૂબ જરૂરી છે.

આ બધું જાણ્યાં બાદ કદાચ હવે તમારા મનને સંતોષ થઈ ગયો હશે કે ઈસ્લામમાં શિક્ષણ વિષે તમે જે સાંભળ્યું છે એ મિથ્યા જ છે, હક્કિકત કંઈક જુદી અને મન લોભાવી લેય તેવી છે, ખરું ને? કોઈ શંકા હોય તો જરૂર કહેજો. બસ આટલું કહીને હું તમારાથી રજા માંગું છું. મારાથી જાણતાં અજાણતાંમાં કંઈ ખૂલ થઈ હોય તો માફ કરજો. અલ્લાહ આપણાં દિલોમાંથી જ બધું માફ કરાવી દે અને આ દેશમાં બધાએ સાથે રહી આ દેશને આગળ વધારવાના પ્રયાસો કરે તથા બધા સત્ય માર્ગ પસંદ કરે એવી મારી અલ્લાહથી દુઆ છે. આમીન. જિંદગી રહેશે તો ઈન્શાઅલ્લાહ આગળ મળીશું.

અધુનિક પદ્ધતિથી નિદાન-ઓપરેશન

ડેડીયો-સર્જરી, વીડીયોરેકટોસ્કોપ ડે-કેર દાખલ થવાની જરૂર નથી ડૉ. એમ.સાદીક કાઝી (M.B.B.S., M.S.) પેશન્ટ હાઉસ, ખમાસા, અમદાવાદ રૂ 8264004142, 65459513 પેશન્ટ હાઉસ નારોતમ અવેરી હોલ સામે, પાલકી, અહમદાબાદ રૂ 82640 04142, 90330 59513

August 2021

જો તમે બી.આર. ચોપરાની ‘મહાભારત’ ટીવી સીરીયલ જોઈ હોય તો ડો.રાહી માસૂમ રજા લિખિત સંવાદોમાંથી કેટલાક તો જરૂર યાદ હશે. એમાં એક યાદગાર સંવાદ હતો “ જો સ્વયં કો નહિ જત પાયા વહ વિશ્વ કો કયાં જત પાયેગા?” આના જેવી જ વાત ખેટોએ પણ કહી છે “પ્રથમ અને શ્રેષ્ઠ વિજય પોતાની જત પરનો વિજય છે.” (The first and

કઈ બાબતો તમને

શિસ્તબદ્ધ થવાથી રોકે છે?

best victory is to conquer self.) અહી પોતાની જત પર વિજય મેળવવાનો અર્થ છે.

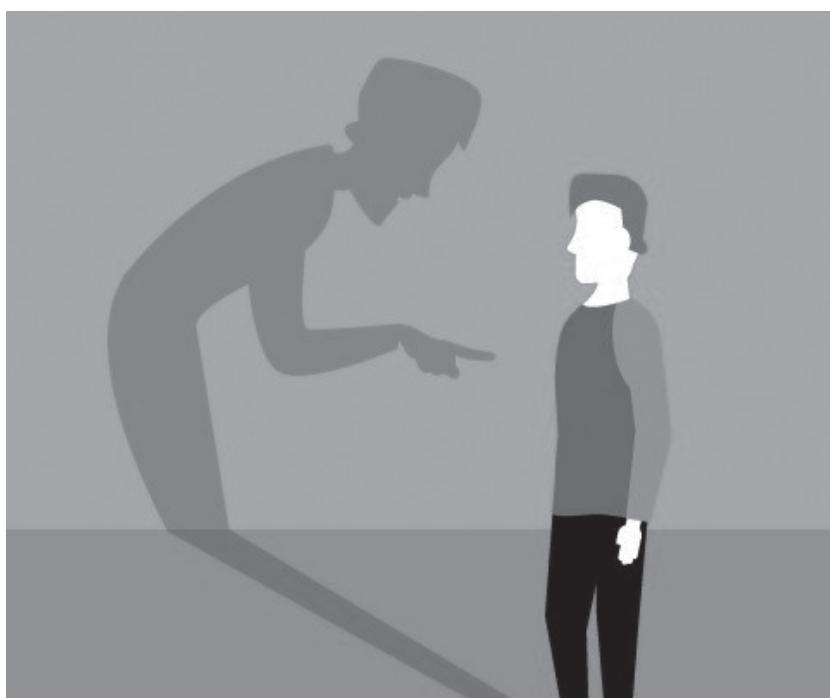
જીવનમાં સફળતા મેળવનાર લોકોની ટેવો વિષે કે એમના જીવન વિષે અભ્યાસ કરશો તો જણાશે કે તેઓ ગજબની ઈચ્છા શક્તિ અને સ્વયં – શિસ્ત પાળનારા લોકો હતા અથવા છે. સ્વયં શિસ્તને બીજા શબ્દોમાં ‘સેલ્ફ માસ્ટરી’ કહી શકાય. સફળતા ત્યારે જ મળે જયારે તમે તમારી લાગણીઓ, ઈચ્છાઓ અને વિચારો તથા લગાવ પર કાબૂ મેળવી શકો.

સ્વયં શિસ્તને બીજા શબ્દોમાં સેલ્ફ કંટ્રોલ કે સ્વ-નિયંત્રણ પણ કહી શકાય. તમારી જત પર અને તમારા

વર્તન પર, તમારી જીબ અને તમારા કાર્યો પર જો તમે કાબૂ મેળવી શકો તો તમે લાંબા ગાળાના લક્ષ્યોને પ્રાપ્ત કરી શકો. હાવર્ડ યુનીવર્સિટીના સમાજશાસ્કી ડૉ. એડવર્ડ બેન્ઝીલ્ડે અમેરિકામાં એક સોસીઓઈકોનોમિક સર્વે કર્યો હતો. એનું તારણ કાઢતા એમણે જણાવ્યું હતું કે જે લોકોએ જીવનમાં સફળતા મેળવી હતી તેઓ લાંબા ગાળા વિષે વિચારીને કાર્યો કરતા હતા. તમે ટૂંકા ગાળામાં અમૂક લાભ મેળવી શકો પરંતુ જો કાયમી લાભ મેળવવો હોય તો લાંબા ગાળા વિષે વિચાર કરીને જ કાર્યો કરવા જોઈએ. લાંબા ગાળાનું વિચારીને આગળ વધવા માટે તમારામાં સ્વયં શિસ્ત હોવી ખૂબ જરૂરી છે. લાંબા ગાળાના વિચારો માટે તમારે ઘણા બલિદાનો આપવાની તૈયારી રાખવી જોઈએ. એમાં શિસ્ત ઉપરાંત ધીરજ પણ જોઈએ. આ બધી બાબતો એકબીજા સાથે સંકળાયેલી છે. કેમ કે આપણું વ્યક્તિત્વ એક કોમ્પ્લેક્સ એલીમેન્ટ્સ કે ઘણા બધા તત્વોનું મિશ્રણ છે. જે લોકો ધીરજ રાખી શિસ્તપૂર્વક આગળ વધતા રહે છે તેઓ સફળતા મેળવે છે.

લોન્ગફેલોની આ કાય પંક્તિઓ યાદ રાખો :

“Those heights by great men,won and kept,
Were not achieved by
August 2021

sudden flight.

But they, while their
companions slept,
Were toiling upward in
the night."

એનો ભાવાર્થ આ છે કે જે મહા પુરુષોએ જીવનમાં ઉચ્ચાઈ (સફળતા) મેળવી હતી, એ એમણે માત્ર એક છલાંગ લગાવીને મેળવી ન હતી. પરંતુ જ્યારે એમના સાથીદારો રાત્રે ઊંઘતા ત્યારે તેઓ સખત પરિશ્રમ કરીને આગળ વધતા રહેતા હતા.

શિસ્ત અને (વિલ પાવર) ઈચ્છા શક્તિને કેટલાક લોકો એક જ બાબત તરીકે ગણે છે પરંતુ એવું નથી. કોઈ પણ મોટું કાર્ય નો પ્રારંભ કરવો હોય તો એ માટે ઈચ્છા શક્તિ ની જરૂર પડે છે, પરંતુ એ કાર્યને સારી રીતે પૂર્ણ કરવા માટે તમારામાં શિસ્ત હોવી જરૂરી છે. જો શિસ્તતાપૂર્વક તમે લાગેલા નહિ રહો તો એ કાર્ય રખડી પડશે, તમે એ કાર્યને નિશ્ચિત સમયમાં ક્યારેય પૂરું નહિ કરી શકો.

નેપોલિયન હિલે એમના બેસ્ટ સેલીગ પુસ્તકમાં લખ્યું છે કે "Self-discipline is the master key to riches." સ્વયં શિસ્ત સમૃદ્ધિની માર્ટર ચાવી છે. જે કોઈ પણ તાળાને ખોલી શકે છે. શિસ્ત તમારા આત્મ-ગૌરવ, આત્મ-સન્માન અને નીજ ગર્વની પણ ચાવી છે. આ શિસ્તમાંથી જ સારી ટેવો પડે છે.

શિસ્તનો અભાવ હોવાનો અર્થ એ છે કે તમારી જાત પર તમારો જ કાબૂ નથી. કોઈ મહત્વના કાર્યમાં તમે સરળતાથી ભટકી શકો છો. શિસ્તનો અભાવ તમને તમારા લક્ષ્યથી ભટકાવી નિષ્ફળતા તરફ લઈ જઈ શકે છે.

જો તમે સ્વયં-શિસ્ત ધરાવતા હશો તો કોઈ પણ કાર્ય પહેલા તમે

નકારાત્મક વિચારોથી દૂર હશો, તમારા કાર્ય પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરી શકશો અને નિર્ધારિત કાર્ય ઓછા સમયમાં કોઈ પણ જાતના ખલેલ વિના પૂરું કરી શકશો.

સ્વયં શિસ્ત તમને શાંત અને સુખી પણ બનાવે છે. ૨૦૧૩માં વિલ્લેમ હોફમેને એક અભ્યાસ કર્યો હતો એમાં જ્ઞાનવા મળ્યું કે જે લોકો ઉચ્ચ સ્વયં શિસ્ત ધરાવતા હતા તેઓ ઓછી કે નહીંવત શિસ્ત ધરાવનારા લોકો કરતા વધુ સુખી હતા. આ અભ્યાસ મુજબ સ્વયં શિસ્ત ધરાવનારા લોકો પોતાના લક્ષ્ય નિર્ધારણ માં આવતા વિધનોને સરળતાથી પાર પાડી લેતા હતા, તુચ્છ બાબતોમાં અને વર્તનમાં ઓછો સમય બગાડતા હતા, અને હકારાત્મક નિર્ણયો લેવામાં સમર્થ હતા. આના પરિણામ સ્વરૂપ તેઓ આંતરિક શાંતિ અને સુખની અનુભૂતિ કરતા હતા. યાદ રાખજો કે સ્વયં શિસ્ત જ તમને તમારા લક્ષ્ય સુખી પહોંચાડે છે. જે લોકો શિસ્ત અપનાવે છે તેઓ જે એ નથી અપનાવતા એમનાથી વધારે સફળ અને સુખી હોય છે.

સ્વયં-શિસ્ત તમારા સારા ચારિત્રણનું નિર્મિણ કરે છે, તમારી આંતરિક શક્તિ અને દ્રઢતામાં વધારો થાય છે, આ ઉપરાંત તમે વિચારો, અધીરાઈ, કોધ અને બીજી નકારાત્મક બાબતો પર કાબૂ મેળવી શકો છો. બીજા લોકોના વર્તન બાબતે તમે સમજ વિચારીને પ્રતિક્રિયા આપી શકો છો. પરિણામે તમે બીજા લોકો સાથે સારો સંબંધ કેળવી શકો છો. અને બીજા લોકોથી માન પણ મેળવી શકો છો.

આ બધી બાબતો તો ઠીક છે પરંતુ

સૌથી મહત્વનો પ્રશ્ન એ છે કે શા માટે મોટા ભાગના લોકોમાં આ શિસ્ત જોવા મળતી નથી?

આની ચર્ચા કરતા પહેલા આપણે પોતાની જાતને કેટલાક પ્રશ્નો પૂછીએ. આપણે જાણીએ છીએ કે સોફિયામાં બેસીને ટીવી જોવા કરતા બહાર ચાલવાથી સારી કસરત થશે જે શરીર માટે સારું છે. એમ ઇતાય આપણે કસરત કરતા નથી કે બહાર ચાલવા જતા નથી. શા માટે?

આપણા ધંધા-વ્યવસાયમાં કેટલાક કામો એવા હોય છે જે મને જરૂરથી કરવા પડે છે. નહીંતો મોટું નુકસાન થઈ શકે છે. એમ ઇતાય આપણે એ કામ પ્રત્યે દુર્લક્ષ સેવીએ છીએ અને કામ એમનું એમ જ પડ્યું રહે છે. શા માટે?

એવી કઈ બાબતો છે જે તમને સિગારેટ, દાડુ કે પાન મસાલાની ખોટી ટેવોને છોડવામાં બાધ્ય બને છે?

આ બધાનો જવાબ બહુ સાદો અને સરળ છે : તમારામાં સ્વયં શિસ્ત નથી જે તમારા લક્ષ્યોને અને ઈચ્છાઓને પૂરી કરવામાં મદદ કરે છે. ફરીથી પ્રશ્ન તો એ જ છે કે શા માટે તમારામાં શિસ્ત નથી?

એની ચર્ચા કરીએ તો સૌ પહેલી વાત એ જ્ઞાનાય છે કે સ્વયં શિસ્ત એ જન્મજાત કુશળતા કે લક્ષણ નથી. અને તમારે જાતે કેળવવી પડે છે. તમે જે કામ કરતા રહો એની ટેવ પડે છે. સ્વયં શિસ્ત અને સ્વ-નિયંત્રણની ટેવ પાડવી મુશ્કેલ છે પણ જો આ ટેવ પડી જાય તો આગળના કામ તમારા માટે સરળ થઈ જાય છે. એક સમય એવો આવે કે એ તમારા ચારિત્રણનો ભાગ બની જાય. એ પછી તમે જો અશિસ્તતા પૂર્વક વર્તવાનું વિચારો તો

તમારા માટે મુશ્કેલ થઈ જાય. કવિ ગાટે એ કહ્યું હતું “પ્રારંભમાં જે મુશ્કેલ હોય છે એ પછીથી સરળ હોય છે.”

બીજી બાબત એ છે કે આપણે બાળપણથી જ હકારાત્મક વિચાર સરણી લઈને જન્મતા નથી. મોટા ભાગના લોકો બાળપણમાં એવા સંજોગોના શિકાર બની જાય છે જેનાથી તેમના મન પર નકારાત્મક વિચાર સરણી કબજો કરી લે છે. લોકો ઘણી બધી નકારાત્મક લાગણીઓ ના શિકાર પણ થઈ જાય છે. જેનાથી હકારાત્મક વિચાર સરણી અને સ્વયં શિસ્ત કેળવવામાં મુશ્કેલી પડે છે.

આપણે જે જગ્યાએ રહીએ છે ત્યાં જો પ્રતિકૂળ વાતાવરણ હોય, નકારાત્મક વિચાર-સરણી ધરાવતા લોકો હોય, વાત વાતમાં ઝગડો કરતા પાડોશી હોય, આજુબાજુ શિક્ષણનો અભાવ હોય, તો આવા પ્રતિકૂળ સંજોગોમાં સ્વાભાવિક છે કે કોઈ તમને સહાય કરનાર કે મદદ રૂપ થનાર ન હોય, તો તમે નિરુત્સાહી થઈ જ જવાના. આવામાં તમારે પોતે જ હકારાત્મક વિચાર-સરણી કેળવવા અને સ્વયં શિસ્ત કેળવવા ઘણી મહેનત કરવી પડે.

ગીજી બાબત છે નિષ્ફળતાનો ભય. જો તમે કોઈ કાર્યના પ્રારંભમાં જ એના પરિણામથી અને ખાસ તો નિષ્ફળ જઈશ એવા વિચારથી જ ડરી જશો તો કોઈ પણ પગલું ઉઠાવવાની તમારી હિંમત નહિ થાય, તમે કોઈ કામ જુસ્સા સાથે નહિ કરી શકો, તમે હતોત્સાહી થઈ જશો. અને પરિણામે તમારા લક્ષ્ય સુધી પહોંચવા માટે તમે આગળ જ વધી શકશો નહિ.

ચોથી બાબત એ છે જો તમે

સ્વભાવથી જ આળસુ હશો તો તમે કશું કરવાના જ નથી, તમે દરેક કામને ટાળતા જ રહે શો. જ્યાં ટાલમટોલ હોય ત્યાં સ્વયં શિસ્ત હોઈ શકે જ નહિ. તેથી સ્વયં શિસ્ત કેળવવા માટે તમારે આળસનો ત્યાગ કરવો જ પડે.

પાંચમી બાબત આ છે કે જો તમે તમારી જાતને નીચી કે હલકી ગણતા હોવ અને તમારામાં આત્મ વિશ્વાસનો અભાવ હોય તો તમારામાં શિસ્તનો પણ અભાવ હોવાનો જ, જે તમને સફળ થતા રોકે છે. આવી સ્થિતિમાં શિસ્ત કેળવવા તમારે ખૂબ મહેનત કરવી પડે.

છીંડી બાબત આ છે જો તમે લાલચુ હોવ કે અમુક બાબતો એવી હોય જેનાથી તમે લોભમાં પડી જાવ જે તમને તમારા મૂળ લક્ષ્યથી દૂર લઈ જતી હોય, તો એનો અર્થ એ છે કે તમારામાં શિસ્ત નો અભાવ છે. સંકલ્પ શક્તિ અને મનની શક્તિ મેળવવા તમારે તમારી ગુટીઓ અને પ્રલોભનો ને દૂર કરવા કમર કસવી પડે.

સાતમી બાબત આ છે કે તો તમને

તમારું જીવન ધ્યેય જ ખબર ન હોય તો તમે કોઈ પણ કામ માં ઓતપ્રોત થઈ શકો નહિ, ન જ એ કામ તમે દિલથી કરશો ન જ એમાં તમારું કોઈ ઇન્વોલ્વમેન્ટ હશો. બસ કરવા ખાતર તમે કામ કરતા હશો, પણ એમાં કોઈ ભલી વાર પડે નહિ. જો તમે તમારું લક્ષ્ય જ નથી જાણતા અથવા તમે તમારી શક્તિઓને હજી સુધી ઓળખી જ નથી શક્યા તો એનું એક કારણ એ પણ હોઈ શકે કે તમારામાં સ્વયં શિસ્ત જ નથી. તમે વારંવાર ઓફિસે મોડા પહોંચો છો, કોઈ કાર્યક્રમમાં કે લગ્નમાં તમે મોડા પહોંચતા હોવ તો એનો અર્થ એ નથી કે તમે બહુ વ્યસ્ત છો પરંતુ એનો અર્થ એવો છે કે તમારો તમારી જાત પર કાબૂ નથી અને તમારામાં સ્વયં શિસ્ત જ નથી.

અને છેલ્લે આ વાત યાદ રાખજો કે જો તમે સમયસર ઓફિસે પહોંચી શકતા નથી તો જીવનની મંજીલે સમયસર કેવી રીતે પહોંચી શકશો? ■■■

Dr. Saba Baloch
B.D.S. (Dental Surgeon)

Dr. Saba Dental Clinic Multi Speciality Family Dental Care

:: Our Specialties ::

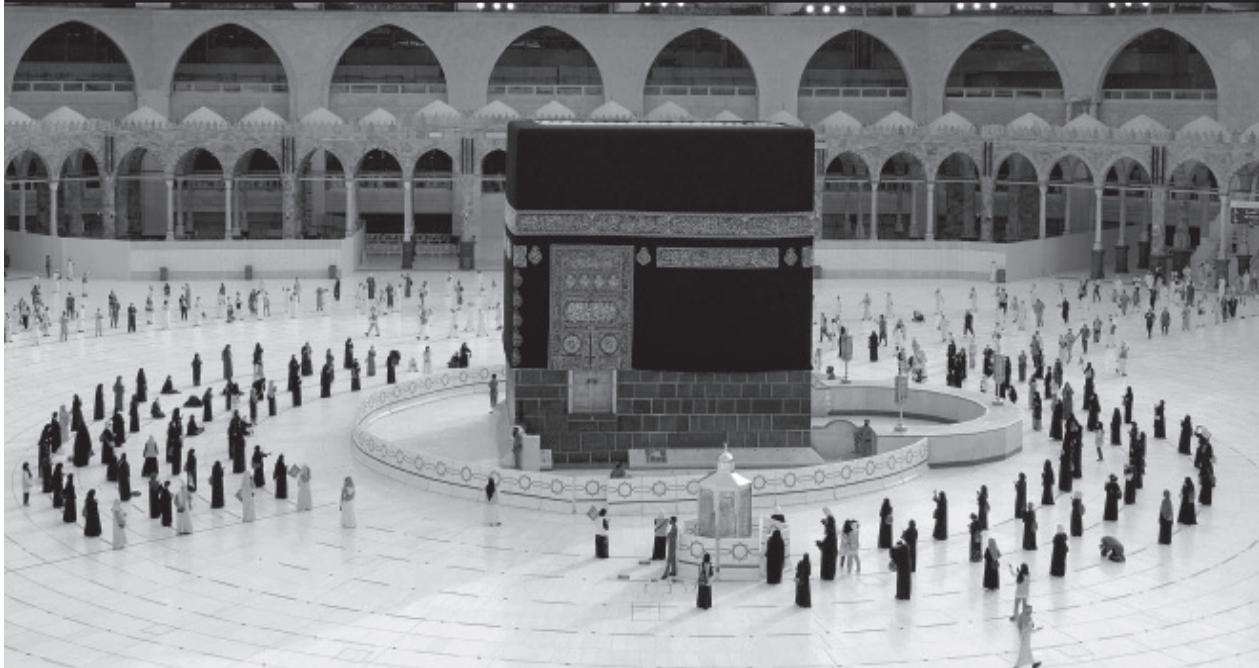
Dental Implants Surgery | Cosmetic Dentistry | Tooth Reshaping & Contouring | Cosmetic Gum Surgery
Veneers | Single sitting root canal | Tooth Whitening Treatment | Dental Crown and Bridge | Prosthesis
Cleaning | Tooth Jewellery | Inlays and Onlays | Extractions | Tooth Coloured Restoration

:: Facilities ::

Equipped with latest equipment | Digital X Ray | Endosonic Apex Locator
| Wave one rotary system | Imported Dental Chair

Available on Emergency Trauma Cases 99 98 36 05 03

AI-Arsh I, Nr. Bank of India, Gulzar Park, Sarkhej Road, Ahmedabad - 55
Phone: +91 9998360503 Email: smile@drsbabidentalclinic.com
Website: www.drsbabidentalclinic.com

અને ફ્રાલાની કાચા પલટ થઈ ગઈ...

● રજૂં મુહમ્મદ અમીન શેઠ

ફ્રાલા બિન ઉમૈર અલ્લાહના રસૂલ સ.અ.વ.ના પ્રખર દુશ્મનોમાંથી એક હતો. જ્યારે આપ મક્કા વિજય પછી મક્કામાં રહ્યા તો ફ્રાલાએ દેખાવ પૂરતો ઈસ્લામ તો સ્વીકારી લીધો પરંતુ મનમાં અલ્લાહના રસૂલથી સખત દ્વેષ અને ઈર્ષા ધરાવતો રહ્યો. તેણે પ્રોગ્રામ બનાવ્યો કે તેને જ્યારે પણ તક મળશે તે અલ્લાહના રસૂલ સ.અ.વ.ને કતલ તો કરીજ દેશે. અલ્લાહના રસૂલ સ.અ.વ.ની હત્યાનો મનસૂબો કંઈ સામાન્ય કામ ન હતું ! ફ્રાલાને ખબર હતી કે અલ્લાહના રસૂલ સલ્લ. સાથે દસ હજારનું લશ્કર છે. જો તે પોતાના નાપાક કામમાં સફળ થઈ પણ ગયો તો પછી તેના બચવાનો કોઈ માર્ગ હતો જ નહીં. તેને તરત જ પકડી લઈને કતલ કરી દેવામાં આવશે. પરંતુ ઈર્ષા, નફરત અને દ્વેષ એવી ખરાબ લાનતો છે કે માણસને પાગલ બનાવી દે છે. તેની વિચારવાની અને સમજવાની શક્તિઓ લુમ થઈ જાય છે. અને તે બુદ્ધિભ્રષ્ટ થઈને તદ્દન ખોટા કામ કરી બેસે છે.

ફ્રાલાએ વિચાર્યુ કે તેના નાપાક ઈરાદા પૂર્ણ થઈ જાય તે પછી તેને કતલ કરી દેવામાં આવે તો પણ કોઈ વાંધો નથી પણ આ મનસૂબા પર અમલ તો જરૂર થવો જ જોઈએ. વિચારો ! તે કેટલી હદે આપની દુશ્મનીમાં આંધળો બની ગયો હતો. જેણે વિચારવાનું શરૂ કર્યું તે કયા સમયે અને ક્યાં અલ્લાહના રસૂલ સલ્લ. પર હુમલો કરી શકે છે ? શૈતાની વિચારે તેના મગજમાં વાત નાંખી કે

જ્યારે અલ્લાહના રસૂલ સલ્લ. તવાફ કરી રહ્યા હોય ત્યારે આ કામ માટે શ્રેષ્ઠ તક મળી શકે છે. આપ તદ્દન એકલા હશે, આસપાસ અમૂક લોકો હોય પણ તો તે વધારે નહીં હોય, તેણે તલવારને પોતાના કપડામાં છૂપાવી દીધી. અને તે સમયની રાહ જોવા લાગ્યો જ્યારે અલ્લાહના રસૂલ સલ્લ. તવાફ (કાબાની પરિકમા) કરી રહ્યા હોય.

એક દિવસ ફ્ઝાલાને આ તક મળી ગઈ. તેણે જોયું કે અલ્લાહના રસૂલ સલ્લ. તવાફ કરી રહ્યા છે. તેણે પણ તવાફ કરવાનું શરૂ કર્યું. તે મોકાની શોધમાં હતો કે કયારે આપના ઉપર હુમલો કરે. તે તવાફ દરમ્યાન આપના સમીપ થતો જાય છે. આ તરફ અલ્લાહનો ફેસલો છે કે તે દરેક આપત્તિમાં પોતાના રસૂલને બચાવશે. અલ્લાહે તરત જ વહી દ્વારા પોતાના રસૂલને ફ્ઝાલાના નાપાક ઈરાદાની જાણ કરી આપ સલ્લ. ઈચ્છિતા તો તરત જ ફ્ઝાલાને પકડાવી શકતા હતા. કલ માટેનું શર્ખ તો તેના કપડામાં સંતાદેલુ હતું જ. પરંતુ અહીં તો માત્ર દ્યા અને કૃપા જ હતી, રહમત જ રહમત હતી. પોતાની ઉમ્મત સાથે ભલાઈ, સદવર્તન અને માફી જ હતા !

ફ્ઝાલા પાસેથી પસાર થઈ રહ્યો છે... અલ્લાહના રસૂલ સલ્લ. એ તેને સંબોધતા કહ્યું, “અરે શું તમે ફ્ઝાલા છો ?”

તેણે કહ્યું, “ હે અલ્લાહના રસૂલ સલ્લ. ! હા, હું ફ્ઝાલા છું’

આપ સ.અ.વ.એ માત્ર એટલું જ કહ્યું, “ હું તો અલ્લાહનો જીક કરી રહ્યો છું”

અલ્લાહના રસૂલ સ.અ.વ. ફ્ઝાલાની વાત સાંભળીને હંસી પડ્યા. કહ્યું પ્રેમથી... ફ્ઝાલા અલ્લાહથી ઈસ્તગફાર કરો, અલ્લાહથી માફી માંગો.. અને તે સાથે પોતાનો મુખારક હાથ ફ્ઝાલાની છાતી પર મૂકી દીધો... તરત જ ફ્ઝાલાનું મન સંતોષ પામ્યું અને ઘડયંત્રના વિચારથી તદ્દન પાક થઈ ગયું.

અલ્લાહ જ મહાન છે! આનાથી વધારે ભાગ્યશાળી કોણ હોઈ શકે જેની છાતી પર અલ્લાહના રસૂલ સ.અ.વ. પોતાનો સ્નેહાળ હાથ મૂકી દે? ફ્ઝાલાની તો કાયાપલટ જ થઈ ગઈ. આપના કલલનો મનસૂભો બનાવનાર, આપથી અનહદ દ્વેષ ધરાવતો ફ્ઝાલા કહે છે, જેવો અલ્લાહના રસૂલ સ.અ.વ.એ મારી છાતી પર હાથ મૂક્યો, મારા તો દિલની કેફિયત જ ધરમૂળથી બદલાઈ ગઈ, મને તો યાદ દ ન રહ્યું કે હું અહીં શું કરવા આવ્યો હતો? આવો, તેના જ શબ્દોમાં આ કેફિયત સાંભળીએ.

“અલ્લાહની કસમ! આપ સ.અ.વ.એ પોતાનો મુખારક હાથ મારી છાતી પરથી ઉઠાવ્યો જ હતો કે અલ્લાહ તાઓલાની તમામ મખૂક, તમામ સર્જનોમાં મારા માટે પછી અલ્લાહના રસૂલ સ.અ.વ.થી અધિક કોઈ પ્રિય ન રહ્યું..”

ફ્ઝાલા પવિત્ર કાબાથી રવાના થઈને પોતાના પરિવાર તરફ પાછો વળી રહ્યો છે. રસ્તામાં તેની અગાઉની પ્રેમિકા ઊભી હતી, તેણે રોકી લીધો, કહેવા લાગ્યી, આવો થોડા સમય મારા સાથે વિતાવો.

પરંતુ હવે તે અગાઉનો ફ્ઝાલા નહોતો રહ્યો... તેનું મન પવિત્ર અને સ્વચ્છ થઈ ચૂક્યુ હતું. મનની કેફિયત બદલાઈ ગઈ હતી. તેણે થોડી પંક્તિઓ ગણગણવા લાગ્યો, જેનો ભાવાર્થ કંઈક આમ થતો હતો.

મારી પ્રેમિકાએ કહ્યું, આવો વાતો કરીએ... મેં કહ્યું, ના.. અલ્લાહ અને ઈસ્લામ મને આવા કામોથી રોકે છે. જો તુ મુહમ્મદ સ.અ.વ. અને આપની જમાઅતને મક્કા વિજયના પ્રસંગે જોઈ લેતી, જ્યારે મૂર્તિઓ તૂટી તૂટીને નીચે પડી રહી હતી તો, તુ જોઈ લેતી કે અલ્લાહનો દીન તદ્દન સ્પષ્ટ થઈ ગયો છે અને શિર્કના ચેહરા પર કાલિમા છવાઈ ગઈ છે.

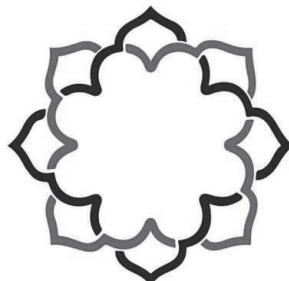
પ્રિય વાચકો! આપે આ પ્રસંગમાં જોયું કે અલ્લાહના રસૂલ સ.અ.વ.એ પોતાના કલ કરવાનો મનસૂભો કરનારને માફ કરીને તેને જહનમાં જવાથી બચાવી લીધો. શું આ વિશ્વમાં આવો મહેરબાન, મમતાળુ અને ઉચ્ચ ચારિત્ર્યવાળુ કોઈ બીજુ પણ છે?? ►►

સંસ્થા પરિચય

જવેદ અખર

અલ બરકા કેડિટ એન્ડ કંગ્ઝુમર કો- ઓપરેટીવ સોસાયટી લી. : એક પરિચય

البركـah
Al Barkah

Credit & Consumer Cooperative Society Ltd

વહાલા મિત્રો, તમારા બધાની સમક્ષ આ વાત મુક્તા ખુશી અનુભવી રહ્યો છું કે આ વ્યાજ વ્યવસ્થાની વિરુદ્ધ એક નાની પહેલ અહુમદાબાદના રબિયાલ વિસ્તારમાં થઈ છે. ભારતની સિલેક્ટેડ અને અસરકારક સંગઠનોમાંથી એક સંગઠન જમાઅતે ઇસ્લામી હિંદ અહુમદાબાદ પૂર્વની શાખાએ કેટલાક અસરકારક અને ઉભૂત સાથે સહાનુભૂતિ ધરાવનાર લોકો સાથે મળીને એક વ્યાજરહિત કો-ઓપરેટીવ સોસાયટી શરૂ કરવાની પહેલ કરી. જેની શરૂઆત વર્ષ ૨૦૨૧ની શરૂઆતમાં “અલ બરકા કેડિટ એન્ડ કંગ્ઝુમર કો-ઓપરેટીવ સોસાયટી લી.” ના નામથી થઈ. જેનો હેતુ ગરીબ, દૈનિક મજૂરી કરતા વ્યાજની લોનમાં ફંસાયેલા લોકોને વ્યાજરહિત લોન આપીને તેમની મદદ કરવાનું છે. આ એક રજીસ્ટર્ડ સોસાયટી છે. સોસાયટીનું કાર્યક્ષેત્ર અહુમદાબાદ શહેર સુધી સીમિત છે.

સોસાયટીમાં ગ્રાશ પ્રકારના એકાઉન્ટ ખોલવામાં આવે છે. જે નીચે પ્રમાણે છે.

૧. ડેઇલી સેવિંગ એકાઉન્ટ

૨. મંથલી સેવિંગ એકાઉન્ટ
૩. ગ્રોથ ફંડ એકાઉન્ટ
૪. ડેઇલી સેવિંગ એકાઉન્ટમાં તમે દરરોજ અમુક રકમ જમા કરાવી શકો છો. સોસાયટીનો કલેક્શન એજન્ટ તમારા ઘરે, ઓફિસ કે દુકાન તથા લારી-ગલ્લા ઉપર આવીને રકમ કલેક્ટ કરી અને તેને મોબાઈલ ટેક્સ મેસેજના માધ્યમથી તમને ડિપોजિટ થઈ ગયાનો મેસેજ મોકલી આપશે.

બીજો પ્રકાર મંથલી સેવિંગ એકાઉન્ટ છે. જેમાં દર મહિને ન્યુનતમ રૂ. ૧૦૦ અને મહત્તમ રૂ. ૫૦,૦૦૦ સુધી રકમ જમા કરાવી શકાય છે.
તૃજો પ્રકાર ગ્રોથ ફંડ એકાઉન્ટ છે, જેમાં દર મહિને ન્યુનતમ રૂ. ૧૦૦૦ રૂપિયા અને મહત્તમ રૂ. ૫૦,૦૦૦ સુધી જમા કરાવી શકાય છે.

ડેઇલી અને મંથલી બચત ખાતામાં જમા કરાવેલ રકમ સુરક્ષિત રહે છે. પોતાની સહૂલત પ્રમાણે ઉપાડી શકે છે. ગ્રોથ ફંડ એકાઉન્ટ ઉપરના બંને ખાતાથી અલગ છે. આમાં જમા કરેલ રકમ શરીયા કંપલાઈન્ટ (Shariah Complaint) બિઝનેસમાં નફા નુકસાનની ભાગીદારી સાથે રોકાણ

કરવામાં આવે છે અને વર્ષના અંતે કુલ નફા/નુકસાનનો કેટલોક હિસ્સો ગ્રોથ ફંડ એકાઉન્ટ હોલ્ડરના ખાતામાં તેમની જમા રકમનાં પ્રમાણમાં જમા કરવામાં આવે છે.

આવી જ રીતે બધા જ ખાતાધારકો માટે ગ્રાશ લોનની સુવિધા આપવામાં આવે છે.

૧. સિભ્પલ લોન

૨. ગોલ્ડ લોન

૩. બિઝનેસ લોન

સિભ્પલ અને ગોલ્ડ લોનની રકમ રૂ. ૫૦,૦૦૦ સુધી સીમિત છે. સિભ્પલ લોનમાં અરજદારને બે જામીનદારના (સોસાયટીના મેઝબર હોવા જોઈએ) નામ આપવા પડે છે અને ગોલ્ડ લોનમાં સોનું રાખીને કુલ સોનાની રકમના રૂ. ૫૦૦૦૦ જે ઓછી રકમ હોય તે મેળવી શકે છે. આ બંને લોન પર કોઈપણ પ્રકારનું વ્યાજ વસૂલવામાં આવતું નથી. ફક્ત નોર્મલ સર્વિસ ચાર્જ લેવામાં આવે છે.

બિઝનેસ લોન વ્યવસાય કરવા માટે રૂ. ૫,૦૦,૦૦૦ સુધીની લોન નફા નુકસાનના ભાગીદારીની શરત (અનુસંધાન રૂમાં પાને)

August 2021

ખાળજાત

સંપાદક મંડળ

સારા સમવયય આયુ અને મિત્રો જોડે કેવી રીતે રહે ? આ બધી બાબત બાળકોના ઉછેર માટે અગત્યની છે.

બાળકોને વ્યસ્ત રાખવાની અનેક રીતો છે. તેમને રૂચિ પ્રમાણેની વસ્તુઓ અને અવસર આપવામાં આવે. તેમને એ રમતો માટે રાજી કરવામાં આવે જેને 'ઈન્ડોર

કોરોનાની મહિમારી અને બાળકોની જવાબદારી

કોરોના વાયરસે સમગ્ર જગતને ભરડામાં લઈ લીધું છે. આ વિશ્વવ્યાપી મહિમારીથી બાળકોને પણ મુશ્કેલીનો સામનો કરવો પડે છે. વૈજ્ઞાનિકો અને તથીબોનો ખ્યાલ છે કે બાળકો ઘરમાં કેંદ્ર, સ્કૂલ જવાથી લાચાર અને ખેલકૂદ તથા મનોરંજનની પ્રવૃત્તિથી વંચિત છે. આ બાળકોના માનસિક બીમારીમાં સપદાવવાની બીક છે. તેઓ માનસિક રોગોથી પીડાઈ શકે છે. માતા-પિતાસામે આ બહુ મોટો પ્રશ્ન છે કે બાળકોને કેવી રીતે વસ્તા રાખવામાં આવે? તેઓ દુંધામણની આ હાલતમાં કેવી રીતે માનસિક પ્રવૃત્તિ, મનોરંજનના કાર્યો તથા શારીરિક પ્રવૃત્તિમાં પ્રવૃત્ત રાખવામાં આવે? આ પણ વિકટ પ્રશ્ન છે કે શાળાઓ બંધ હોવાના કારણો તેમના શિક્ષણને અસર ન પામે તેમજ બાળકો

ગેમ' ઘરમાં રમાતી રમતો કહેવાય છે. દા.ત. કેરમ, રમકડાંની રમવાને તૈયાર કરવો. મનોરંજનની એ પ્રવૃત્તિઓ માં જેમ કે વાર્તાવાંચવી, ચિત્રકામ, રંગપૂર્ણી પણ હોઈ શકે. આ જ કાલ ઓનલાઈન શિક્ષણ પર પણ ભાર મૂકવામાં આવે છે. જો કે આ શિક્ષણ પણ બાળકોને ગમતું નથી. તે ઉપરાંત ઓનલાઈન શિક્ષણ માટે માધ્યમ અર્થાત્ સ્માર્ટ ફોન, ઇન્ટરનેટ, કોમ્પ્યુટર વિગેરેની જરૂર પડે છે. આ દરેક કુટુંબ માટે લાવી આપવું સરળ નથી. શરળ પદ્ધતિ આ છે કે બાળકોને સવાર સવારે તૈયાર કરવામાં આવે. તેમને ઘરે જ કેટલોક સમય કોર્ષ પ્રમાણે ભાગવાનો ટાઈમટેબલ બનાવી આપવામાં આવે. ઘરના સત્યોની જવાબદારી છે કે બાળકો પોતાનું કોર્ષ નિયમિત રીતે કેટલોક સમય જરૂર ભણે. તેની દરકાર લેવામાં આવે. એમ કહી શકાય કે બાળકોની હોમ સ્કૂલીંગ થાય.

ઘરે ભલયા પછી રમત માટે પણ સમય હોય, કેટલીક રમતો એવી છે કે ઘરે જ રમી શકાય. દો ઓછા ખર્ચ શ્રેષ્ઠ કહેવાય. જો બેડમિન્ટન અથવા કોઈ ઘરનું જ ટેબલ પર ટેબલ ટેનિસની વ્યવસ્થા કરાય તો સારું થશે. સ્કોશ-રમત એટલે કે ઘરની ભીતો વચ્ચે પોલ દડાથી બે

અથવા ચાર જણ વચ્ચે રમાતી રમત છે. જે પણ ઓછા ખર્ચ વ્યવસ્થા કરી શકાય એમ હોય છે.

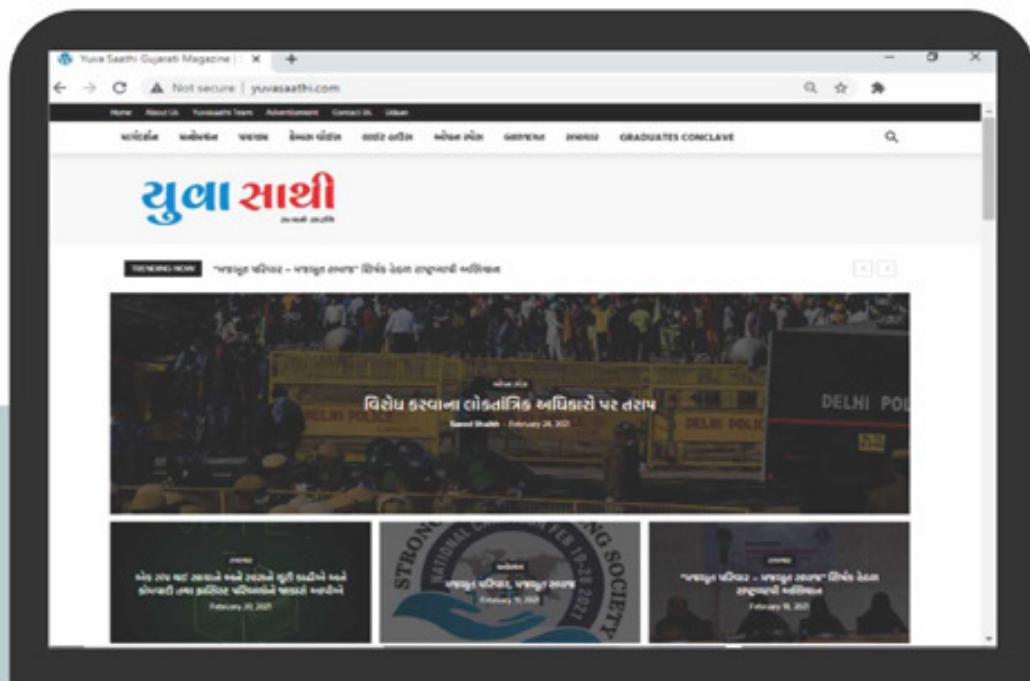
આપણે બાળકો અને મિત્રો સાથે પણ કેટલોક સમય પસાર કરી એ એની પણ અગ્રતા છે. સારી બાબત એ છે કે ખુલ્લી જગ્યામાં કે જ્યાં વાયરસનો જોખમ ઓછો હોય છે. પણ આમાં કાળજી એ લેવાયું એક બાળક પોતાના એક ચોક્કસ ચુપમાં રહે. એટલે કે તેની સાથે રમનારા નિર્ધારિત હોય. તે દિવસ બાળકોના એક જ ચુપ રમતમાં હોય. આમ કરવાથી ચેપ લાગવાની બીક ઓછી રહેશે. દેખરેખ અને કાળજી રાખવાની જરૂર છે અને આ જવાબદારી ઘરના માણસોની રહેશે. કેટલાક ચોક્કસ કુટુંબ મળીને ખુલ્લી મોકળા શવાળી જગ્યામાં, વાંચે, રમે, વાતાઓ કહે, સાંભળે તેમજ રંગપૂર્ણી, પતંગ ચગાવવ, પેચ લડાવવાની રમત, છિયકામાં ઝૂલા ખાય વગેરે.

પરસ્પર પ્રયત્નો, કાળજી, અને નિયમબદ્ધ પ્રવૃત્તિઓ માં બાળકોને પરોવાયેલા રાખી શકાય. આમ કરવાથી તેઓ માનસિક રોગોથી સુરક્ષિત રહેશે અને આમ પોતાની માનસિક શારીરિક શક્તિઓને કામે લગાવી શકશે. ■■■

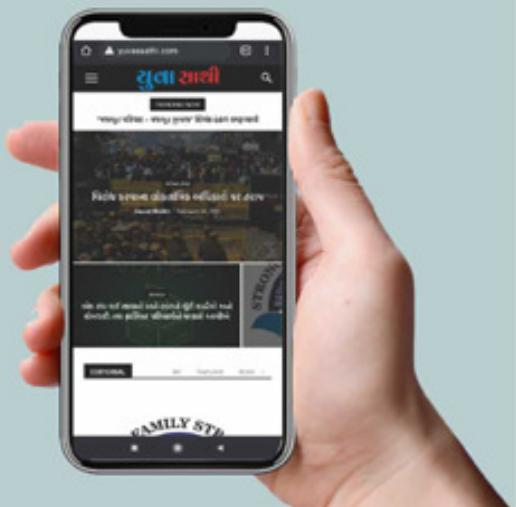
યુવાસાથી વેબસાઇટ

હવે નવા દંગ-તુપ સાથે

WWW.YUVASAATHI.COM

યુવા સાથી
સત્યનો સારથી

ઈસ્લામ સિવાય અલ્લાહ તાલાની નજુક અન્ય કોઈ દીન સ્વીકાર્ય નથી. આ દીન પૂર્ણ, સ્વીકાર્ય અને પ્રમાણિત છે, જે મુહુમ્મદ સ. અ. વ. પર અવતરિત કરવામાં આવ્યો છે. દુનિયા અને આખેરતની સફળતા મુહુમ્મદ સ. અ. વ. એ પ્રસ્તુત કરેલ દીનના અનુસરણમાં જ છે.

ગુજરાતી ભાષામાં ઇસ્લામી સાહિત્ય

વાંચો અને વંચાવો

હવે આંગળીના ટેરવે પણ પુસ્તકો મેળવી શકાશે..

https://kitabmart.com/kitab_language/gujarati/

ઇસ્લામી સાહિત્ય પ્રકાશન
રજી નં. ઈ/૨૨૧૭૨/અમદાવાદ

ઇસ્લામી સાહિત્ય પ્રકાશન

બી-૩૦૩, કરિશ્મા કોમ્પ્લેક્સ, સારણી સોસાયટી, જુહપુરા, અહુમદાબાદ - ૩૮૦૦૫૫

મો. 8780661963 - ઈમેલ: ispgujarat2013@gmail.com

Yuvasaathi (Gujarati Monthly)

B-4, Karishma Complex, Sarani Society Corner, 132 ft. Ring Road, Juhapura, Ahmedabad Gujarat : 380055
yuvasaathi.monthly@gmail.com | www.yuvasaathi.com